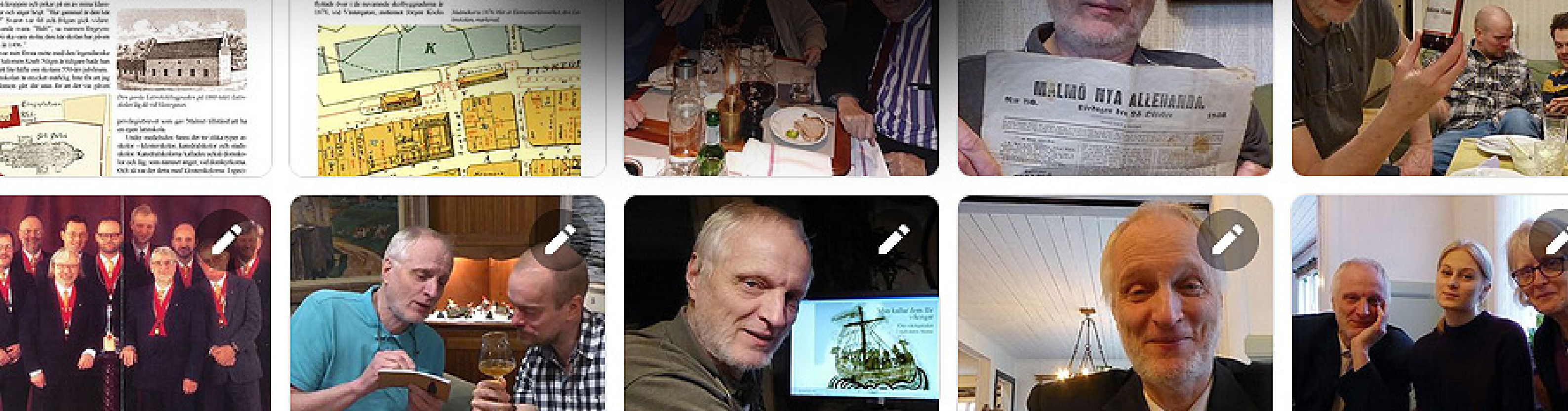

Sven Rosborns inlägg i FaceBook året 2022

Inledning

Sven Rosborn började skriva på FaceBook 2012. Eftersom material på sociala medier närmast är en ”slit och släng”-vara utan längre giltighetstid har han varje år samlat sina artiklar och inlägg i pdf-form.

Det har med åren blivit ett stort material som till stor del handlat om Skånes och Malmös historia men givetvis också med små glimtar av mera personliga inslag. I många inlägg har han kopplat länkar till artiklar och böcker som han skrivit och som på detta sätt gratis kan hämtas ner från Internet. Dessa länkar är blåmarkerade i texten.

Sven Rosborns alla FaceBooksinlägg

Förutom FaceBooksinlägg har Sven Rosborn alltsedan 1970-talet i tryck också publiserat ett omfattande material samt också egenproducerat filmmaterial. Detta finns gratis tillgängligt från sidan 7 och framåt om du klickar här.

5 jan 2022

Fick i dag av min vän Ove Carlsson, präst i Hagby kyrka invid Kalmar, veta att Isse Israelsson avled under juldagen. Isse var en av de duktiga arkeologerna på Malmö stadsmuseum som tidigt var med och räddade värdefull förhistorisk kunskap om Malmö. Ove begraver henne den 19 januari.

8 jan 2022

I går kväll var det dags för nostalgi. Svärsonens nästan femtioåriga Märklinutrustning testades.

8 jan 2022

Min gamla Märklinanläggning är i dag infälld i en vägg. För flera år sedan fällde jag ner den så barnbarnen fick sig några åkturer.

10 jan 2022

Hittade denna sida i tidskriften *”Hvar åttonde dag”* från augusti 1901. Samma år invigdes det nybyggda Malmö museum (nuvarande äldre delen av Stadsbiblioteksbyggnaden). Vad jag inte visste var att man tydligen planerade att också uppföra en Skansen-anläggning med gamla hus i Malmö. Denna ryggåsstuga med alla sina tillbehör var tydligen den första donationen. Varför hade den uppförts vid Malmö idrottsplats, nuvarande Gamla idrottsplatsen? Var det här Malmös Skansen enligt Arthur Hazelius Stockholmskoncept skulle ligga? Var tog den vägen?

ETT VACKERT ALLMOGEMINNE.

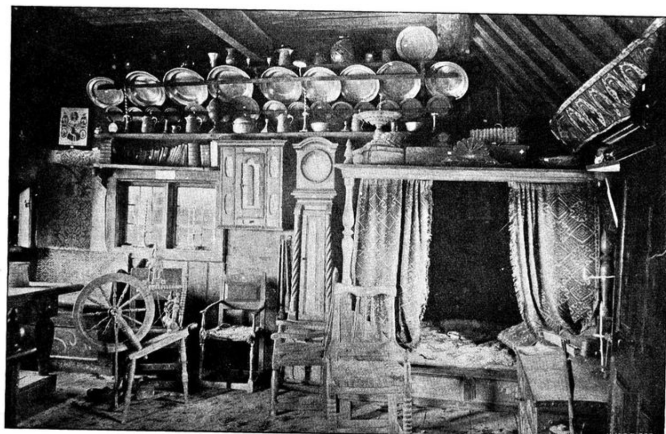
MED ANLEDNING AF ÖFVERLÄMNANDE TILL MALMÖ MUSEUM AF EN GAMMAL RYGGÅSSTUGA.

Foto. Roikjer, Malmö.

RYGGÅSSTUGAN Å MALMÖ IDROTTSPLATS: De tre personerna i midten i främsta ledet äro öfverste v. Platen i uniform samt vid hans vänstra sida Per Nilsson från Forsby samt bakom dessa häradsh. Hommerberg. Till höger om öfverste v. Platen frih. Djurclou samt till vänster om honom konsul Hommerberg.

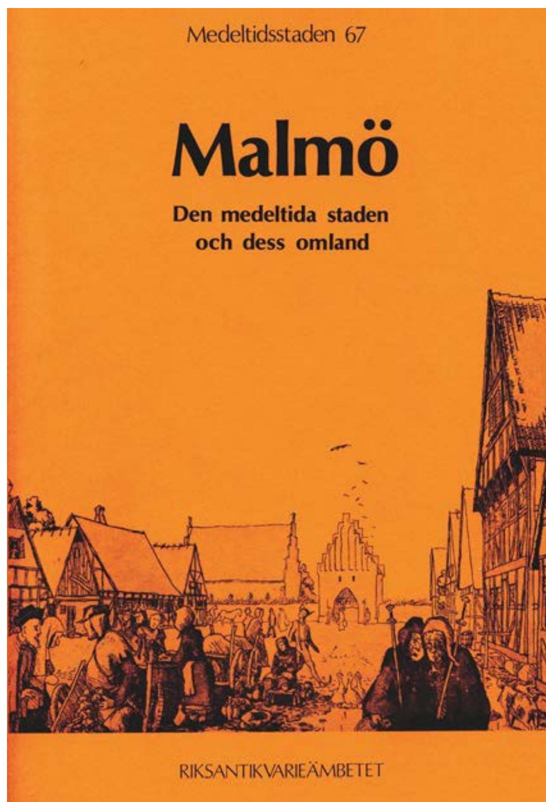
Lördagen den 16 dennes invigdes å Malmö Idrottsplats en gammal ryggåsstuga, hvilken iståndsatts af bonden Per Nilsson från Forsby, som likaledes med stort arbete och på egen bekostnad samlat och ordnat inuti densamma befintliga gamla allmogeredskap. Stugan med inventarier har nu af frih. Djurclou och hrr konsul och häradsh. Hommerberg inköpts för att som gåfva öfverlämnas till Malmö museum, och är afsedd utgöra början till en anläggning à la Skansen.

14 jan 2022

Robert ville att vi i begreppet Malmö inte skulle glömma bort alla våra tusenåriga byar som finns i kommunen. Jag har skannat in min bok *”Malmö. Den medeltida staden och dess omland”*. Du kan ladda hem den här!

Boken är en redovisning som jag gjorde för Riksantikvarieämbetet 1984 över den arkeologiska, medeltida situationen i Malmö innerstad men också i resten av kommunen. Från sidan 65 redovisar jag alla medeltida byar och dess äldsta bevarade omnämnanden. Till boken gjordes också en stor karta över kommunen där vi från originalkartor från 1700-talet plottat ut exakta läget

på alla byar och dess bondgårdar, alla landsvägar och alla bronsåldershögar. Denna karta är tyvärr för stor för att visas digitalt.

För bättre upplösning: Klicka på länken, sedan på blå knapp ”Download” och sedan på raden ”No thanks” för att uppgradera till ”Premium” så får ni hem hela boken som pdf.

14 jan 2022

Vi har ju i samband med fyndet av Harald Blåtands grav i Polen också funnit texten till ett

manuskript som hans präst Avico skrivit på 990-talet, troligtvis i ett försök att helgonförklara kungen. Som forskare tycker jag att det är intressant hur man från en visst dansk sida tillsammans med några svenska kolleger velat bortförklara detta material utan att vilja se det. Så kan man givetvis inte bedriva seriös forskning.

Materialet är intressant också vad det gäller den skånska historien. Här berättas bl.a. om den norske kungen Håkon Jarls attack på Lund 974. Jag och Tomas Sielski har kommit ut med en omfattande bok om detta nya källmaterial, *”Vikingakungens guldskatt”*. Jag har emellertid också sammanställt en mindre artikel om vilka bl.a. de säkra arkeologiska bevis är som jag som främst arkeolog åberopar för äktheten i den påträffade texten till handskriften *”Gesta Wulinensis”*. Ni finner den engelska versionen här!

Och en svensk version finns här. Klicka för att läsa!

I slutet av artikeln har jag återgett berättelsen om vad som hände vid Lundatrakten 974. Sprid gärna dessa länkar om ni finner mina bevis trovärdiga.

15 jan 2022

År 1993 höll man runt om i Sverige *”Det svenska historieåret”*. Alla större museer skulle främja vår historia genom att sätta upp tillfälliga historiska utställningar. Initiativet kom från min kollega Sten Rentzog på Nordiska museet i Stockholm. Jag beslöt mig då för att på Malmö museer göra en stor utställning om 1600-talets Skåne, en orolig tid då Skåne gick från att bli danskt till svenskt. Vi lyckades få ihop och låna många praktföremål från Sverige och utlandet. Utställningen blev den största utanför Stockholm.

Malmö stadsmuseums chef Sven Rosborn och Sveriges äldsta flagga. Till höger ovanför Sven Rosborn och i det blå fältet hålen efter kanonkulorna.

Från Holland fick vi låna den äldsta bevarade svenska flaggan. Den erövrades av holländarna under det stora sjöslaget i Öresund 1658. Från det

holländska museet fick jag erbjudandet att gratis få ta över flaggan – den låg ju bara nedpackad i deras magasin. Jag sände genast informationen vidare till antikvariska myndigheter i Stockholm. Det häpnadsväckande svaret från huvudstaden var att man inte var intresserad. Jag misstänker att man då varit tvungen att klargöra att flaggan togs under ett sjöslag mot Danmark och Holland och att man då tvingades medge att Sverige förlorade detta slag – ett av de största som svenska flottan utkämpat.

Till utställningen lyckades jag få ihop ett stort antal skickliga forskare som skrev var sitt kapitel i den bok som kom ut. Själv bidrog jag med tre kapitel. Dessa kan ni läsa genom att klicka på länken här!

19 jan 2022

Har samlat ihop mina inlägg på FaceBook 2019. Så t.ex. om ett norskt helgon i en skånsk kyrka på sidan 4-5, om Ale stenar på sidan 43 och 51, om den stora vikingautställningen i Florens och Malmö 1989/1990 på sidan 38-39 och om medeltidsarkeologin i Malmö på sidan 65-66.

Många inlägg har klickbara länkar till andra historiska och arkeologiska artiklar jag skrev det året. Klicka här för att komma till min sammanställning!

Fotot visar mig i samtal med Danmarks rigsantikvar Olaf Olsen vid invigningen av vikingautställningen 1990 i Malmö.

21 jan 2022

Har i flera timmar jagat en sedan tvåhundra år död anfader till mig, Carl Henric Glader. Han gäckar mig! Inte minst för att kyrkoböckerna under hans livstid anger hans födelseår till 1781, 1786 och 1789.

Kan detta vara ett bevis på att prästerna kanske inte bara använde vinet inne i kyrkan utan

Kalvsvik gamla kyrka och Aringsås husförhörslängd

också behövde något stärkande vid skrivarbetet i prästgården? Det tror jag nog inte men vad är då förklaringen. Samtidigt finns han inte i dopböckerna. Har kört huvudet i väggen flera gånger tidigare och trodde att jag skulle lösa gåtan denna gång. Men tji fick jag. Efter att i dag sökt genom mer än trehundra sidor av de handskrivna kyrkoböckerna fick jag åter sluta med: *”Jädrans Carl Henric!”*

Har givetvis redan tidigare skrivit ett vilande kapitel om honom i min kommande släktbok men känner att jag än inte är färdig med denne småländske soldat. Och då får boktrycket dröja. Ni kan läsa kapitlet här!

26 jan 2022

Jag gillar verkligen att skriva på FaceBook. En blandning av lite personlig information men rätt så mycket om historiska och arkeologiska fakta. Ofta länkar jag också i mina inlägg till nedladdningsbara filmer eller artiklar om vår historia som jag gjort. I dessa fall handlar det mestadels om Skånes och Malmös historia.

Jag började skriva på FaceBook år 2014. Det tråkiga med FaceBook är att det man skriver snabbt blir en ”slit och släng”-vara som är närmast omöjlig att hitta fram till när det gått en tid. Därför har jag successivt samlat upp alla mina FaceBooksinlägg i speciella årssamlingar som man kan ladda ner eller läsa direkt på skärmen.

Nu senast har jag lagt ut året 2015 som ni kan se genom att klicka här: (De blåa texterna är länkar till kompletterande filmer eller artiklar som jag gjort).

27 jan 2022

År 2014 var det hundra år sedan Baltiska utställningen i Malmö. Jag beslöt att lägga upp ett antal guideturer i Pildammsparken, platsen där det en gång hände. Hade tryckt ett 12-sidigt häfte med 20 stora foton från utställningen. Sedan tog jag deltagarna till exakt de platser i dag där fotografen stod för hundra år sedan så man kunde se skillnaden.

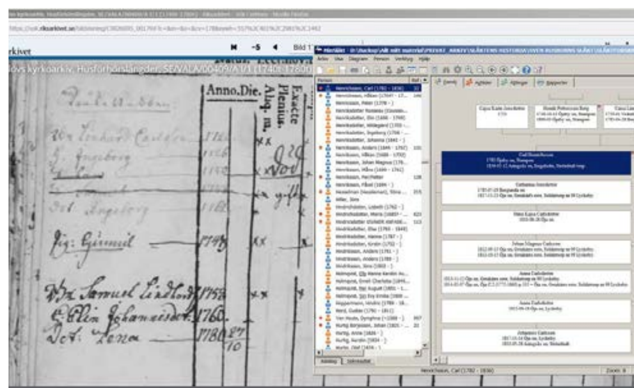

Hur kul som helst. Mer än sexhundra deltagare i grupper på max 35 stycken blev det den sommaren. Jag hade inför detta projekt läst mängder med tidningsartiklar skrivna 1914 om utställningen och gjort olika sammanställningar. Om ni klickar här kommer ni till en sådan tidningsartikel knappt två månader innan utställningen började i mitten av maj. I artikeln omtalas att man tog träd från Slottsparken för att sätta in grönska. Det var långt mer än tusen träd som på detta sätt flyttades till en tillfällig utställningsplats. Läs artikeln här!

30 jan 2022

Har nu använt weekenden på att föra ner min släkt på svärdssidan ytterligare några generationer tillbaka. Har ju sedan länge ett stort släktregister men en person har gäckat mig. Tack Niclas Rosenbalck för att du hjälpte mig när jag körde fast på min farfars farfars far Carl Hindricsson Glader.

Det är ett ödets nyck att han hade soldatnamnet Glad eftersom ”glad” har jag minsann inte varit när jag tidigare sökt efter hans äldre släkt. Sammanfattar man t.ex. uppgifterna om hans fö-

delseår i olika kyrkoböcker har man tre angivna år 1789, 1786 och 1784 och detta på bevisligen samme person!

Det stannar inte med detta! Innan Carl blev soldat angav kyrkböckerna konsekvent hans födelseår till året 1782. Detta år har nu visat sig vara det rätta. Efter att ha löst detta har jag nu kunnat utökat släktledet till min farfars farfars farmors farmors farfar Linnart Larsson.

Niclas misstänker dessutom att detta släktled kan nå fram till vallonsläkten Godet. Det skulle betyda att jag på min farfars mors och min farfars fars sida har två olika vallonsläkters DNA i mig. Den andra släkten utgår från Antonius Tourneur som kom till Sverige ca 1630 från Sedan i nordöstra Frankrike.

Skönt med lite hjärngymnastik!

31 jan 2022

Det finns givetvis ett stort antal tidningsartiklar om Baltiska utställningen 1914. Innan jag startade med mina guidningar på det forna utställningsområdet i nuvarande Pildammsparken sommaren 2014 läste jag mängder av dessa. Vilket fantastiskt informativa texter!

Här är en kort notis om Sveriges dåvarande stolthet inom kommunikationstekniken, landets största och nyaste lok. Detta ställdes upp i en av hallarna bredvid ett av Sveriges första och minsta lok. När det stora loket anlände och skulle väx-

Ett jättelokomotiv på Baltiska utställningen.

Jätteloket.

På Baltiska utställningen skall som bekant utställas statens järnvägars nya jättelokomotov af F-typ,i dagarne levereradt från Nydqvist & Holms i Trollhättan.

Då lokomotivet i går på middagen skulle föras in på utställningsområdet, inträffade ett litet missöde i det att lokomotivet urspårade.

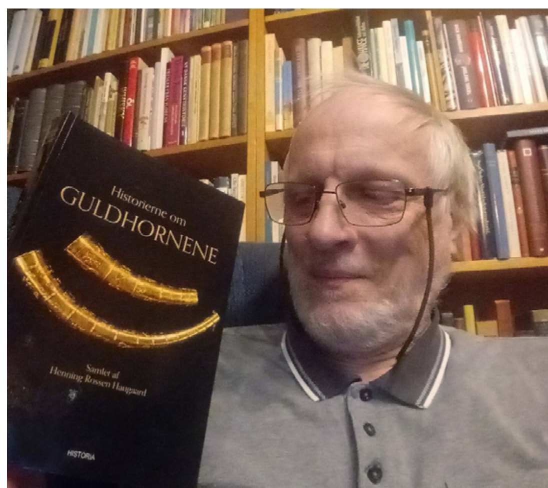
Efter ett par timmars arbete blef den stora maskinen åter upplyftad på spåret.

las in på spåret till utställningshallen inträffade emellertid ett litet missöde vilket omtalas i notisen.

31 jan 2022

I eftermiddags kom Karen Helene Haugaard på snabbt besök. Hon överlämnade hennes fars bok *”Historierne om Guldhornene”* till mig. Jag fick den som en gåva av honom. Nu väntar många sidor av spännande dansk läsning. Boken är på 424 sidor. De danska guldhornen har alltid haft en plats i mitt hjärta allt sedan vi fann några helt unika kopior från 1940-talet av dessa två horn i Malmö museums magasin. Danmarks rigsantikvarie Glob blev helt lyrisk inför fyndet och inbjöd mig på sin storstilade fest på *”Kanalcafeen”* i Köpenhamn tillsammans med bl.a. den danske hovjuveleraren. En fest där vi fick provsmaka recepten i hans *”Brændevinsbog”* och då han med höjt snapsglas ropade: *”Sven, sillen må svømme!”*

Tack Henning Rossen Haugaard för gåvan! Har redan kommit 55 sidor in i boken.

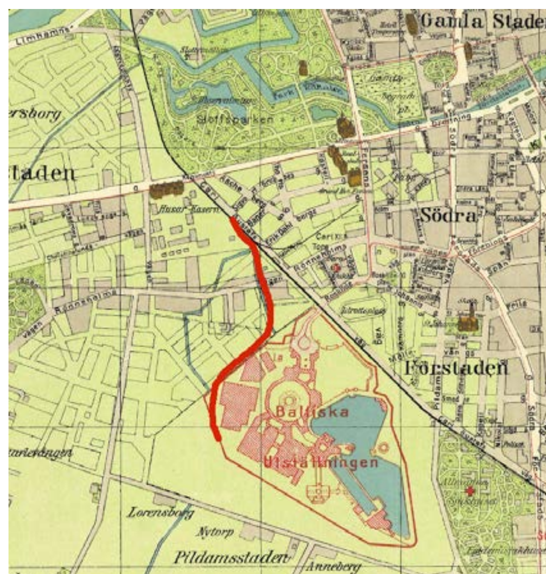

1 feb 2022

För att klara uppförandet av den gigantiska Baltiska utställningen fordrades att byggmaterial och utställningsmaterial till stor del kunde föras in på området med hjälp av järnvägens godståg. Fram till öppnandet av utställningen 1914 hade inte mindre än 2175 godsvagnar enbart med utställningsmaterial anlöpt utställningsområdet. 14 förmän och ca 200 arbetare hade under lång tid slitit med avlastningen. Detta är dimensioner som gör att man häpnar.

Redan vid ett av de första byggmötena 1911 beslöt man att anlägga ett särskilt järnvägsspår in till det blivande utställningsområdet. Detta skulle ansluta till Kronprinsens Husarregementes stickspår på Malmö-Ystad järnväg. Regementet skulle som ersättning få ett nytt lastspår med ny anslutningsväg på kasernområdet.

Från stickspåret byggdes den nya järnvägslinjen *”Öfver kasernområdet och Malmö stads mark uti gatan norr om Rönneholmsvägen, korsande denna och löpande utmed de s.k. Pildamsdiket fram till fältet, förbi ”Baltiska brandstationen”* till området mellan industrihallen och tyska rikets byggnad”.

Jag har på kartan lagt ut den rimliga sträckningen av stickspåret utifrån denna beskrivning. Det torde vara uppenbart att transporterna utgått från Malmö Västra eftersom det inte finns plats för en anläggning av en rundkörsel för tåg söderifrån.

2 feb 2022

Jag har nu tillbringat ett par timmar med att exakt plotta in alla byggnader som var på Baltiska utställningen (utom den 400 meter långa och mycket höga träbron som förde bilar och spårvagnar över järnvägen Malmö-Ystad.) Har

lagt in dem exakt den plats som de låg i dagens Pildammspark. Klicka på bilderna för större förstoring. Visserligen har jag arbetat mycket med Baltiskans historia inför mina guidningar under 100-års jubileet 2014 men nu när alla byggnaderna kommer på exakt sin rätta plats blir man häpen över vilken ofantlig utställning det hela var.

Jag har numrerat de fyra största utställningshallarna:

1. Den ryska utställningen
2. Den danska utställningen
3 Den tyska utställningen
4. Den svenska industriutställningen
5. Den svenska maskinutställningen
6. Statens järnvägars utställningshall
7. Den baltiska konsthallen.

Till Statens järnvägars hall hade man också kopplat en utomhusutställning. Exakt plats för denna har jag också lagt in.

2 feb 2022

Baltiska utställningens ”Bergbana” var tillverkad i England 1914. Något som var speciellt med vagnarna var drakhuvudena längst fram. Världens i dag äldsta träbyggda ”Berg- och Dalbana” finns i Australien och är från december 1912, alltså nästan samma tid som Baltiskans vilken började byggas ett år senare. Den har också samma drakar som Malmös Bergbana, se fotot till höger från Wikimedia. Sannolikheten är därför stor att det är samma företag som byggt de två. Baltiskans Bergbana omtalades hösten 1914 som fortfarande stående i Malmö men var då i förfall.

Vill ni uppleva hur besökare på Baltiska utställningen upplevde en ”hissnande” färd med Berg-

banan kan ni därför se videon här från systeranläggningen i Australien. God tur på er färd!

5 feb 2022

Upptäckte att det var länge sedan jag skrev någon artikel på Wikipedia. Bättrade mig i kväll och det blev en artikel om det så kallade Kalendehuset på Kalendegatan i Malmö, ett av Malmös äldsta hus. Ni kan läsa artikeln här!

5 feb 2022

Skrev här i går om ett inlägg som jag gjort på Wikipedia om ett av Malmös äldsta hus, Kalendehuset. Det är kanske någon som undrar vad ett *”Kalendegille”* var för något så i dag har jag skrivit en längre text om detta på Wikipedia. Läser ni den vet ni att om ni råkar passera Kalendehuset på Kalendegatan passerar ni en kristlig festplats som hade tillställningar den första dagen varje månad från 1464 och långt fram under 1500-talet. Ni kan läsa vad jag skrivit här!

Fotot visar Kalendehuset i slutet av 1800-talet.

7 feb 2022

Jag började skriva på Wikipedia för femton år sedan, år 2006. Det har blivit många artiklar, inte minst sådana som rör Malmös historia. Vi blev några stycken som arbetade med detta. Fördelen med Wikipedia är att om flera som behärskar olika delar av ett ämne kommer samman kan en artikel man lagt upp successivt kompletteras. Sådant är stimulerande att arbeta med. Dessutom är det fler som har koll på att någon inte förvanskar de faktauppgifter som skrivits. Wikipedia är ju öppet för alla.

Jag har sammanställt alla de texter och de bilder som jag under dessa år lagt in. Mina Malmöhistoriska texter med klickbara länkar finns på sidan 2 som kan nås om du klickar här.

9 feb 2022

I dag spelade vi in ytterligare fyra inslag om Malmös historia på Malmökanalen, (FM 89,2). Man har bett mig att sprida lite information om vår kära stads historia. Redan har programmen 1-6 sänts och två ligger redan färdiga. De nya blir därför fyra ytterligare historienedslag.

Inslagen är inte speciellt långa, ca 10 minuter, men man hinner ända göra spännande djupdykningar i det fascinerande ämnet. På tidigare inslag har jag tagit med lyssnarna på en historisk promenad från Södertull till Folkets park. De fyra nya handlar om historia och historier kring Södergatan från medeltid till 1900-talet.

Programmen sänds varje måndag någon gång mellan kl. 8-9 på Malmökanalen. Jag gillar eldsjälarna bakom denna radiokanal. På 1980-talet var jag själv medverkande i denna kanal. Malmö Stadsmuseum och Malmö Stadsarkiv körde då här historieprogram om vår stad.

10 feb 2022

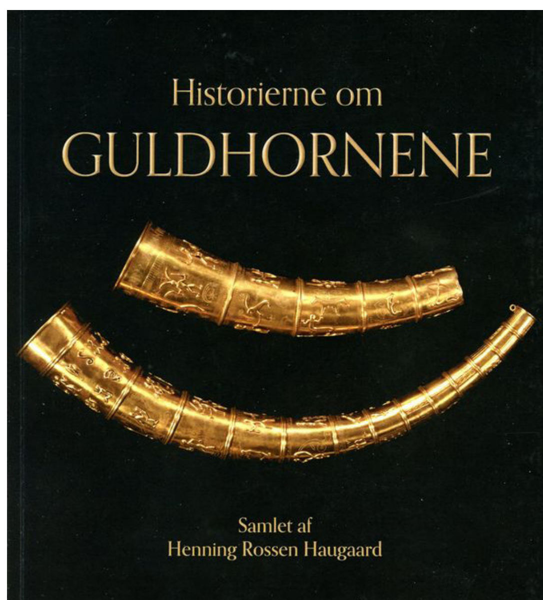
Vid ett besök i Malmö city finns det en stor chans att ni passerar Flensburgska huset vid Södergatan. I huset bodde på 1600-talet en av Malmös mera märkvärdiga personer, Söfren Christensen. Inne i S:t Petri kyrka kan ni faktiskt fortfarande möta honom och hela hans stora familj. Jag har nu skrivit en artikel om denne Malmöbo på Wikipedia. Vill ni känna historiens vingslag när ni nästa gång passerar huset? Läs då artikeln genom att klicka här.

11 feb 2022

Skåne har en stor mängd mycket spännande medeltidskyrkor bevarade. Löderup kyrka på Österlen berättar om norsk vikingatid, om Olof den helige som stupade 1030. Jag besökte kyrkan för några år sedan och det hela blev till denna filmberättelse: https://youtu.be/XIvHHFm86Ac

12 feb 2022

För tio dagar sedan kom Karen Helene Haugaard på snabbt besök. Hon överlämnade då till mig hennes far Henning Rosen Haugaards bok *”Historierne om Guldhornene”*, tryckt 2021, som gåva från honom. Tack Henning. Du har skrivit en otroligt intressant bok om Danmarks nationalklenoder alla kategorier. De gedigna guldhornen från ca 400-450 e.Kr hittades redan 1639 respektive 1734. Mängder med forskare har under åren försökt tolka deras figurframställningar och de runor som finns på ett av hornen. Henning redovisar utförligt alla dessa tolkningsförsök. Förvånat läste jag sida upp och sida ner om dessa tolkningar, noga beskrivna av Henning. Hade ingen aning om alla dessa både sakliga och smått fantasifull analyser alltsedan 1600-talet till nutid. Inte mindre än 73 olika guldhornsstudier, ofta med olika tolkningar, har publicerats fram till 2014, alltsedan forskaren Ole Worm 1641 kom ut med sin första analys. Det blev en spännande läsning.

När jag började mina arkeologiska studier i Lund 1970 läste jag givetvis om guldhornen, dessa prakthorn som stals och smältes ner 1801 och som endast finns bevarade i avbildningar. Jag tyckte redan då att översättningen av runskriften på ett av hornen var konstig. Sedan länge hade man nämligen tolkat runraden *”ek hlewagastir holtijar horne tawido”* som *”Jag, Lägäst, Holtes son, gjorde hornet”*. Hur kunde ordet ***”hlewagastir”*** bli *”Lägäst”*? Nu går Henning mot denna tolkning genom sin tolkning: *”Jag Hlewa, bedriftens man, från Holt föranstaltade att göra hornet”*. Jag tror att han har rätt i att tolka personnamnet som det faktiskt står, nämligen som *”Hlewa”*. Just *”gastir”* finns nämligen som efterled i fler kända personnamn från tiden: *GODAGASTIR* på runsten från Einang, *VAGAGASTIR* på ett yxskaft från Nydam, *DALIGASTIR* på Bergastenen, *VIDUGASTIR* på Sundestenen och *AUSUGASTIR* på Myklebostad-stenen.

Tack Henning Rossen Haugaard för en välskriven och utförlig bok!

Också kul att guldhornskopiorna som Cajsa Lund och jag återfann i Malmö museums magasin är med på bild i boken. Vill ni läsa mer om dessa kan ni klicka här (bläddra ner till sidan 146).

12 feb 2022

Så annorlunda det kunde ha blivit!

När Gustav Adolfs torg skulle läggas ut i början av 1800-talet ville den skånska adeln att torget skulle prydas av en staty av kungen Gustav IV Adolf som var en stor Malmövän. Om detta skrev Sjöborg år 1812 följande:

”Skånska Ridderskapet wille på det tillämnade Gustaf Adolfs Torg i Malmö, resa för Konungen (Gustav IV Adolf) en Ärestod, men han swarade, att han ej kunde emottaga detta tacksamhetsprof af Ridderskapet ensamt, då de ej åtföljdes af sine

medständer och föreslog i det ställe, att en minneswård skulle resas åt Fältmarskalken Grefwe Stenbock, som med sin ärerika Seger 1710 hindrat Skånes eröfrande af Danskarne.”

14 feb 2022

Malmö för så där tvåhundra år sedan

Hittade i en skrift från 1812 nedanstående uppgift som faktiskt beskriver Malmös första skyddsrum i krig. Det hela utspelade sig 1811:

”Bland flere utbrott af rädsla, eller af klok försiktighet, har ingen för ögonblicket funnit ett bättre och mera defensions-mäsigt råd, än en af wåre allmänt aktade och rådige Prester på Malmö slått, som wid ryktet om en bondhärs annalkande, nyttjade kyrkotornet såsom ett befäst slott. Här upptogs proviant för någon längre tid jemte amunition af bössor, krut, kulor, stenar, stänger och hötjugor. Här inrättades så, att hela familjen jemte några raske drängar kunde rymmas. Uppgången war i en tjock stenmur, mörk och trång, och kunde äfwen emot den största myckenhet försvaras. Några yngre drängar redo omkring såsom Adjutanter och spejare. Allt var i bästa ordning, men den wäntade fienden fann rådligt taga en annan väg.”

Många gånger har jag tagit mig uppför denna trånga, spiralformade murtrappa i S:t Petri höga torn men föga har jag vetat att man här uppe inrättat ett skyddsrum och försvar för civila året 1811 när en ”bondehär” samlats vid Klågerup.

En stor mängd bönder hade samlats för att kräva sina rättigheter. Från Malmö utsändes Mörners husarer och vid Klågerups slott massakrerades de försvarslösa bönderna. Tvåhundra fördes bundna till Malmö. Två avrättades genom halshuggning. Deras brott: de hade vågat protestera mot att myndighetsutövarna gått emot ett riksdagsbeslut. Jag som museichef och konstnären Gert-Ove Pettersson gjorde 1991 en större vandringsutställning om *”Bondeupproret 1811”*.

Bilderna visar Gert-Ove Petterssons illustration av husarernas attack vid Klågerup och mig

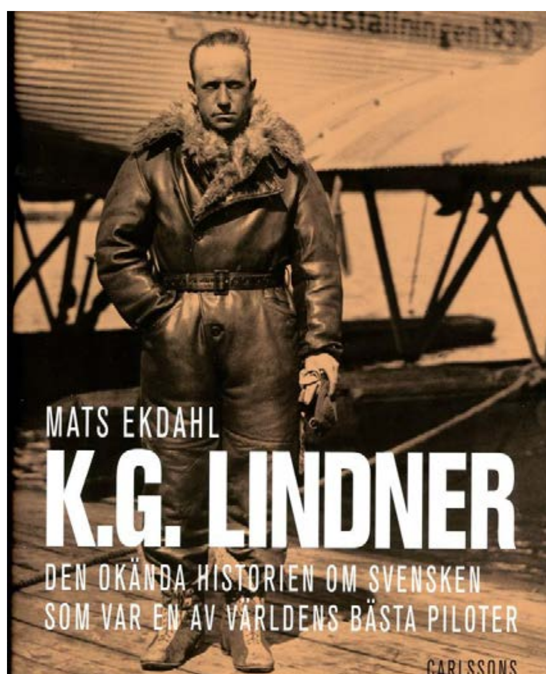
själv när jag tar mig uppför en av S:t Petris trånga murtrappor. Ni kan läsa min bok om bondeupproret här!

16 feb 2022

Det hände sig att jag som museichef på Malmö Stadsmuseum i september 1979 mötte min arbetskollega Göran Winge som hade något viktigt att berätta. Det hade varit en storbrand ute på Ön i Limhamn och den gamla flygindustrins

Bland ruinerna efter den nyligen nedbrunna fabriks- och lagerbyggnaden på Ön i Limhamn pågår just nu ett unikt räddningsarbete. En handfull flyghistoriska entusiaster försöker gräva fram en samling oersättliga flyghistoriska dokument som man vet finns i ruinhögen. I förgrunden en del av de dokument som påträffats

byggnader hade drabbats svårt. När branden lagt sig var Göran först på plats och här startade han, arkeolog som han var, med tillstånd av ägaren, en högst märklig arkeologisk utgrävning. Tack Göran, din insats räddade ett fullständigt ovärderligt material vad gäller svenskt flyg under sin äldsta tid. Du räddade ju flygare Karl Gunnar, "Kåge", Lindners brev, foton, föremål etc. från 1920-talet.

K.G. Lindner var provflygare vid AB Flygindustri som på 1920-talet ute på Ön i Limhamn byggde flygplan för hela världen. I hans, av Göran räddade brev får vi unika situationsbilder från Berlin, från hans leverans av Spaniens första trafikflygplan, från hans många färder i Sverige och inte minst, hans dramatiska flygfärd till Japan tillsammans med en hyllad tysk flygentusiast. De hade planer på att vara de första att korsa Stilla havet men var tvungna att sälja maskinen i Japan och ta transsibiriska järnvägen hem.

K.G. Lindner överlevde flera krascher men den sista, då han under kriget som civil kurirflygare mellan Skottland och Sverige blev nedskjuten av tyskt jakt, blev slutet på hans dramatiska livssaga.

Jag och Göran lyckades få Mats Ekdahl intresserade av Görans enorma material. Ett material som under flera år på slutet hade förvarats hemma hos mig för detaljgenomgång i våra försök att få det publicerat. Genom kontakt med förläggaren Jan Lensinger dök så Mats Ekdahl upp som den räddande ängeln. Tack Mats, för att du nu i dagarna kunnat komma ut med boken om K.G. Lindner. Mannen som av sin samtid räknades som en av världens bästa piloter. Vill ni läsa en otroligt fascinerande och dramatisk levnadshistoria som har sitt upphov i Malmö och Limhamn; ja, då kan jag verkligen rekommendera denna bok.

Mats Ekdahl: K.G. Lindner. Den okända historien om svensken som var en av världens bästa piloter. Carlssons bokförlag. 2022. 298 sidor.

21 feb 2022

Sitter och funderar över ett gammalt foto av Malmö centralstation. År 1856 stod den första stationsbyggnaden klar i samband med invigningen av sträckan Malmö-Lund. Tio år senare förstördes denna byggnad den 14 december 1866 av en förödande brand. Vid nybygget tillvaratogs endast tornet som ses på det foto jag funderar över. Fotot bör nog vara från 1870-talet.

Det jag funderar över är vad för märkliga saker som i två långa rader står mellan stationsbyggnaden och kanalen. Den bakre raden ser ut som vagnar med stötdämpare i kortsidorna men den främre raden saknar nog hjul. Och här framför stationsbyggnaden fanns ju inga spår. Vad är detta för något? Jag vet inte men någon klok FB-läsare kan kanske lösa gåtan för mig.

Sven Rosborns tillägg:

Kockums vid nuvarande Davidhallstorg började tidigt att tillverka järnvägsvagnar. Denna produktion ökade stadigt. I slutet av 1860-talet utvidgades en befintlig verkstadshall och byggdes speciellt om till en vagnverkstad. Under 1870-talet hade man en kapacitet för 80 personvagnar och 160 godsvagnar om året. Det tunga järnmaterialet till dessa pråmades in via kanalen som utökats med en sidokanal in mot den stora verkstaden. År 1877 fick man anlagt ett stickspår från järnvägen Malmö Västra -Ystad. Då underlättades givetvis vagntransporterna.

Transporten av dessa otympliga vagnar från fabriken vid nuvarande Davidshallstorg måste ha varit besvärlig om den skulle ske utmed Malmös

trånga gator. Dessa transporter gjordes nog istället med kanalpråmar från fabriken. Då blir placeringen invid kanalen på fotot logisk. I så fall måste fotot vara från före 1877. Men nog är det konstigt att man hade en uppsamlingsplats för vagnarna utanför paradingången till Centralstationen?

23 feb 2022

Har i dag jagat en person *”J. Jason”*. Han var modellerare till stuckaturfigurerna i Malmö rådhus på 1860-talet. Knutssalen invigdes år 1868. Stuckaturerna i salen gav inspiration till att man började sätta stuckaturer på Malmös ytterfasader. Men vem var denne man och var bodde han? Det har vi inte vetat. Irriterande – därför min jakt i kyrkböckerna.

Under folkräkningsåren 1860 och 1870 finns ingen Jason i Malmö. Dock omtalas i Caroli församlings inflyttningslängd den 11 augusti 1865 att sjömannen Carl August Jason från Göteborg inflyttat till Malmö, se fotot. Jason är ett vid denna tid ett mycket udda namn. Carl August har dock försvunnit från staden innan folkräkningen 1870. Han har noterats i folkräkningen 1900 som *”ej afhörd sedan 1867”*.

Under folkräkningsåren 1880-1900 omtalas endast en familj Jason i Malmö: Carl August Jason, född 1837 (försvunnen), hustrun Johanna Gustafva Jason, född Håkansson i Malmö 1839,

roli kyrkoarkiv, Inflyttningslängder, SE/MSA/00553/B I/4 (1862-1871)

18*65* års In- och Utflyttnings-Längd

År-numer.	Inskrifningsdag.	Folio uti Förhörsboken.	De inflyttades namn, stånd, embete, yrke.	Ort, hvarifrån inflyttad, (socken i Län, stad.)	Ställe, hvarthän inflyttad.	Mankön.	Qvinkön.
1	7/8	240	Pigan Elna Nilsdotter	Köpenh	330 [illegible]		1
2	8/8	240	[illegible] Sven Nilsson	Stockh.	99.	1	
3	11/8	244	Sjöm. Carl Aug. Jason	Götheborg	81.	1	
4	18/8	58	Sjöm. Gustaf Fredrik Larsson	Danmark	80.5(5)	1	
5	"	47	Pigan Hanna Andersdotter	[illegible]	[illegible]	–	1

sonen Carl Gotthard Jason, född i Malmö Caroli 1865 och dottern Hilma Maria Jason, född 1870 i Malmö Caroli 1870.

Alltså: I Malmö fanns under slutet av 1800-talet endast en manlig Jason men denne hade inte förnamnsinitialen ”J”. Han kom till Malmö år 1865 från Göteborg och försvann bara några år senare. Tiden stämmer således med stuckaturernas tillkomst. Men … han är upptagen som sjöman och dessutom med fel förnamn. Det kan knappast vara vår man.

Har nu i dag läst mig igenom Carolis handskrivna inflyttnings- och utflyttningslängder för åren 1864, 1865, 1866 och halva 1867. Det blev många personnamn att ögna genom: Totalt 4350 namn på inflyttade till Malmö. Men tji fick jag, ingen *”J. Jason”*!

Men varför finns det ingen *”J. Jason”* upptagen som boende i Malmö? Mystiken tätnar! När tid ges får jag fortsätta jakten i kyrkböckerna för också S:t Petris församling. Karlen måste ju finnas. Mannen som skapade Malmö rådhus fantastiska stuckaturer i Knutssalen får bara inte vara anonym!

25 feb 2022

Sven Rosborn har uppdaterat sin profilbild pga ryssarnas avskyvärda krig i Ukraina.

25 feb 2022

Varje måndag någon gång mellan 8-9 medverkar jag från januari 2022 med ett kortare inslag om Malmös historia i *”Go mor´ron Malmö”* i *”Malmö Direkt”*, FM 89,2. Jag har omvandlat ett av dessa inslag till en kortare video, nämligen historien bakom ordet Malmö och ordet Kirseberg. Klicka för att se videon.

25 feb 2022

Ett upprop till er som vågar stå upp för demokratin:

Tonight it did not feel like a normal Friday night. The joy did not want to appear. Christina and I held a minute of silence for the Ukrainian people, showing in this way our abhorrence of a dictator and ruthless barbarian.

If you want to unite in this manifestation and dare to stand up for democracy, you can keep a minute of silence yourself. Then take a selfie, copy the text below and then ask your friends on social media to do the same. Then we can hopefully show digital, global support for a people and a country affected by a dictator’s insane actions.

If you want to show your global support for the Ukrainian people, just copy the text below to your selfi-photo and send it to friends urging them to do the same:

”We are holding a minute of silence for the heroic people of Ukraine who are fighting against a ruthless dictator. Our thoughts go to the men who are fighting and dying for their country and for their democratic rights which are established by the United Nation. We are thinking of the women who are desperately trying to save their children’s lives and their own lives while Russian grenades fall. We turn to the Russian people who do not want war. Ensure that democracy can survive.”

26 feb 2022

Tack för att man på TV kan få aktuella nyheter från utländska kanaler som t.ex. CNN och BBC även under weekender - hur hemska de än är. Såg just en liveinspelning med Alexander Bilkun, se bild, på plats i Ukraina om att de ryska barbarerna för bara en kort stund sedan bombat ett barnsjukhus. Putin tycker nog att man gjort ett bra jobb.

27 feb 2022

Söndag 11.32. Fem bilder från olika tv-kanaler, tre svenska och två utländska. Exakt under denna stund kämpar ett europeiskt land för sin frihet, en flodvåg av flyktingar aldrig sett sedan andra världskriget har drabbat Europa, ett krigshot är riktat mot Europa, en diktaturs ledare har direkt hotat Sveriges och Finlands frihet. I Tysk-

land håller förbundskanslern Olaf Scholz ett ödesmättat tal till Förbundsdagen. Detta sänds live i CNN. Från Ukraina sänder BBC kontinuer-ligt direktrapporter om det hemska som händer. Runt omkring i Europa är detta högt prioriterad nyhets- och informationsmaterial till respektive länders befolkningar.

Men ... Det är ju weekend så Sveriges Television sänder vid samma tid, 11.30, ett musikprogram och i tvåan har man som vanligt sändningsuppehåll. Fyran sänder ett matlagningsprogram. Nyhetsuppdateringarna är minimala, det är ju weekend.

27 feb 2022

BBC visar nu 21:20 ett filminslag där Putin sitter med sina höga generaler och beordrar dem att sätta ryska atomvapen i högsta beredskap mot alla länder som hindrar hans anfall mot Ukraina. Han är fullständigt vansinnig.

27 feb 2022

Kloka ord av Jeanette Varberg, arkeolog och museumsinspektör på danska Nationalmuseet!

Jeanette Varberg:

"Jeg har i @jyllandsposten set på Putins henvisning til historien som argument til at invadere Ukraine. Den holder ikke - tværtimod.

Er imperiernes tid forbi?

Putin hævder at have krav på de territorier, som det russiske imperium kontrollerede før Sovjetunionen. Men i sin tid var det Kiev, der herskede over Rusland – ikke omvendt.

Historien er aldrig så simpel og ligetil som præsidenter, autokrater og diktatorer gerne vil have os til at tro. At bruge historien som argument for invasionen af en fredelig og demokratisk nabostat er intet andet end et absurd teater."

2 mars 2022

En talande bildjämförelse - demokrati kontra diktatur.

3 mars 2022

På min tur runt bland Malmös historiska platser har jag nu tagit mig ut till Frans Suells Möllevången. Klicka här för att se videon!

Förra inslaget handlade om namnet Malmö och namnet Kirseberg. Vill du se det, klicka då här!

3 **mars 2022**

I går morse ringde min vän Tomas Sielski till mig och beklagade att han inte haft möjlighet att lämna över viktigt källmaterial angående Harald Blåtand till mig. Han hade varit tvungen att ta till ett möte i Polen med Polferries och hade precis

Sedan i tisdags bjuder Polferries alla ukrainare på resan mellan Gdansk och Nynäshamn. Resan tar 18 timmar. Foto: Magnus Hallgren

kommit hem. De hade godkänt hans framlagda förslag för hjälp till ukrainska flyktingar. Läs Tomas text nedan. Nu kan flyktingar och viktiga humanitära transporter gratis använda sig av Polferries. Tomas - Harald Blåtand är inget mot det fantastiskt fina du gjort. Danskkungen kan dröja. Jag är stolt över att sedan länge vara din vän. Och stort tack till Polferries!

6 mars 2022

Den 28 september 1914 blåste det i Malmö upp till en väldig storm och det höga utsiktstornet på Baltiska utställningen började visa tecken på att kollapsa. Jag bifogar tre foto från min privata samling av originalfoton från utställningen vilka visar förödelsen. På det första ses tornet i sin prakt med överdelen formad som en trappgavelkonstruktion. Bredvid ses en bild efter stormen. Hela takkonstruktionen är borta. På den tredje bilden ses förödelsen inne på Centralgården efter det att taket krossats vid marken.

Följande kunde man läsa i en dagstidning:

”Redan vid 12-tiden kunde man se att det var något fel på tornet. Det svajade för vindstötarna

och sände den ena takstenen efter den andra ner i Centralgården. De översta fönstren i tornrummet blåste sönder. Visarna på de tre urtavlorna körde runt i vild fart. Klockan 1 började man besluta om förhållningsregler för att förhindra olyckor på människoliv vid en eventuell katastrof.

Inne från tornet ljöd ett starkare och starkare dån och då klockan var 3 böjde sig hela takresningen in mot Centralgården. En postämbetsman, som var den siste människan inne tornet, samlade ihop sina saker och kom springande ut. Det var inte ett ögonblick för tidigt. Långsamt böjde sig taket med trappgavlarna in mot Centralgården, brast tvärs över fönstren in till utsiktsrummet och gled ner utmed kampanilens sidor och träffade arkaden och den ena sidan av de stora trappan med ett väldigt brak.

Husarregementets Musikkorps som hade spelat en munter melodi, kom farande ut ur Konserthallen med instrumenten i handen.”

7 mars 2022

1945 organiserades från Sverige och Skåne en räddningsaktion med bussar för flyktingar. Nu är det tyvärr åter dags. För mer än sju decennier sedan tog Malmö emot många av dessa busslaster. I kväll kom den första flyktingbussen till Malmö.

Tomas Sielski lämnade för några dagar sedan ett förslag till Polferries att de skulle låta flyktingar från Ukraina, dvs. i stort sett kvinnor och barn, åka gratis. Styrelsen för Polferries antog genast detta förslag. Tack Polferries. Samtidigt har en buss i dag forslat de första flyktingarna till Skåne. De kom 19.00 till Ystad för vidare transport till Malmö.

Tomas har engagerats sig och ett antal frivilliga och ett bussbolag har nu varit nere och hämtat hem den första busslasten flyktingar. Man kommer nu att snabbt försöka bygga upp en fungerande räddningslina från Polen till Skåne. Situationen i Warszawa är nu kaotisk. I går hade man fått 100.000 flyktingar, i dag har man

150.000. Polen gör ett storartat arbete men de behöver hjälp. Det är frågan om kvinnor med småbarn som lider svårt. Redan i morgon kan man förhoppningsvis få fram medel så att fler bussar kan sändas ner i skytteltrafik.

Det kommer också att behövas hjälp med att i första steget ge dessa krigsflyktingar värdigt husrum och mat. Tomas Sielski kommer att lägga upp en speciell informationssida. Vi måste ta det ett steg i taget. Men det är bråttom!

Sprid gärna denna information.

Vad Tomas Sielski skrev:

I fredags blev jag tillfrågad om jag kunde ställa upp och agera ”ledningscentral” för en buss fylld med förnödenheter som skulle köra ner till den ukrainsk-polska gränsen. Fem Malmöiter, tre av de från Unga mot Antisemitism & Främlingsfientlighet - UMAF ställde upp och de fick gehör från bussbolaget Thells Bussar som direkt, utan någon tvekan, lånade en av sina bussar.

Förra fredagen körde således denna buss in på färjan från Karlskrona till Gdynia och efter många strapatser och en 40 timmars lång resa, hamnade man mitt i flytningskaoset vid gränsen. Våra modiga volontärer möttes av en hjärtskärande syn av desperata kvinnor och barn som lämnat bakom sig sina hus och sina hem. Dessa kvinnor och barn befann sig nu plötsligt i ett främmande land utan sina nära och kära, utan äkta män, fäder och söner. Skulle de någonsin ses igen? Skulle de allra minsta barnen, som försökt finna tröst i sina mammors armar, minnas sina pappor? Våra volontärer var skakade och djupt berörda av den mänskliga tragedin som utspelade sig framför deras ögon.

De har hela tiden vetat att det vore både oetiskt och osvenskt att bara åka hem till Sverige med 50 lediga platser på bussen. När bussens last, bl. a mediciner, förband, hygienartiklar och mat, flyttades till en lastbil som skulle vidare till Kiev, bestämdes det att ta in så många passagerare man hade plats för. Att få med sig någon var dock svårare än vi hade trott. Flyktningarnas rädsla att komma ännu längre bort från sitt krigshärjade land och sina närmaste var starkare än deras önskan att skaffa sig bättre livsvillkor.

Efter flera timmars körande mellan flera olika s.k. mottagningszoner fylldes dock bussen med 31 personer, varav 15 barn. Stena Line hade slut på platser på sin färja till Karlskrona och ville tydligen inte göra något undantag. Vi fick vända oss till Rederiet Polferries Sverige som omedelbart lyckades ordna en plats på sin färja trots att hela turen var egentligen också fullbokad. Kl 12:30 idag, efter 14 timmars resa, körde bussen in på färjan och där tog Polferries personal ombord hand om de flyende. Nu kl. 19:00 ankommer bussen till Ystad.

10 mars 2022

Polferries färja Nova Star anländer i dag torsdag 10 mars till Nynäshamn klockan 12. Ombord finns 479 ukrainska flyktingar. 172 av dessa är barn och av dessa 16 barn under två år. Stort tack till Polferries som låter dessa åka gratis och ger dem mat. Stort tack till Tomas Sielski som genom sina kontakter med bl.a. Polferries engagerar sig hårt i denna frågan.

Men vad gör myndigheterna!!! Flyktingarna som kom med färjan i går till Nynäshamn blev hänvisade att själva ta sig till Migrationsverket i Sundbyberg!!! Men de stängde redan klockan 12.

Vi talar om kvinnor och barn som varit med om ofattbara lidanden. Självklart ska de tas omhand på bästa sätt genast de stiger av färjan. Tomas försöker nu åter att få kontakt med regeringskansliet så att man blir observant på denna fullständigt oacceptabla situation så att man kan agera kraftfullt från myndighetshåll för att bistå.

Fotot av Nova Star är från Polferries hemsida.

10 mars 2022

OBS! SENASTE NYTT: Tomas Sielski meddelade mig just nu (19:12) att Migrationsverket nu meddelat honom att de möter upp i Ystad.

DETTA ÄR INTE KLOKT!

Tomas Sielski ringde mig för en stund sedan. Hans fru Ewa Sielski har försökt få olika myndigheter att begripa allvaret i den flyktingström av behövande i nöd som vi nu står inför. Tyvärr har hon på många håll mötts av ointresse.

Om en halvtimme, dvs. 19.00 nu den 10 mars kommer en liten Polferrie-färja till Ystad med 65 flyktingar varav flera barn och några spädbarn. Ewa Sielski och några andra har försökt ringa runt till myndigheter, bl.a. till Migrationsverket, så att dessa flyktingar kan tas omhand men man har inte mötts av något intresse.

Jag skäms som svensk och som gammal kulturarbetare över att det i kväll kanske är så att ett antal kvinnor och barn inte ska ha någon stans att ta vägen när de beträder svensk jord.

11 mars 2022

Eftersom Tomas Sielski har direkt tillgång till antalet flyktingar som färdas med Polferries båtar till Nynäshamn och till Ystad har vi nu skapat en FB-sida där vi lättare kan lista dessa ankomster med information även uppe i Sverige och inte enbart i Skåne så att man kan få en förvarning om situationen. Den finns här: **”Ukrainahjälpen - Barn i nöd”**.

11 mars 2022

Ta er tid 1 minut och 4 sek för att se denna film. Jag kan nog vara tämligen hårdhudad men efter filmen hade jag tårar i ögonen. Putin, Stalin, Hitler - ni spelar i samma sjuka liga! Människovärde betydde och betyder inget för er.

Se filmen här!

Vi har nu bildat föreningen och FaceBook-gruppen *”Ukrainahjälpen - Barn i nöd”*. Vi ska bl.a. försöka hjälpa en del av de kvinnor med barn som vill söka skydd i Sverige.

11 mars 2022

I denna nyligen gjorda video om Sven Tveskägg har man använt sig av uppgifterna från texten till handskriften *”Gesta Wulinensis”* från 990-talet som Tomas Sielski och jag funnit och som vi också förra året publicerat delar av i boken *”Vikingakungens guldskatt”*. Handskriften berättar att Sven Tveskägg föddes vid påsken 963, något som man inte tidigare känt. Här berättas också att Svens far inte var Harald Blåtand som man tidigare trott i dansk historia utan istället Haralds storebror Knut. Bildmaterialet i videon är ju väldigt fantasirikt men speakertexten är relativt saklig.

Tack Ole Ryhl Olsson för att du tipsade om denna video.

11 mars 2022

Jag har nu i dag två gånger fått frågan hur det går med det vidare arbetet med Harald Blåtands grav och texten till den krönika, *”Gesta Wulinensis”*, från 900-talet till 1100-talet som vi också hittat. När Tomas Sielski och min bok om Harald Blåtand kom ut förra året kunde vi ju endast ta med delar av den krönikedelen som var författad av Haralds egen präst Avico och som rörde Harald och hans anfädrar på 900-talet. Men samtidigt planerade vi givetvis att också ge ut en bok med hela texten till *”Gesta Wulinensis”*.

Tomas farmors mor hade originalet till handskriften år 1963 och hon gjorde då en översättning från latinet till polska. Det är denna översättning som vi nu har tillgång till. Faktum är att för exakt två veckor sedan skulle jag av Tomas få över detta material, ca 171 tättskrivna sidor, för inskanning och s.k. exerpering för vidare översättning till svenska/engelska. Därefter skulle hela texten, som ju handlar om Danmarks och

Polens äldsta kända historia men också lite om Sveriges äldsta historia, analyseras och sättas in i sitt historiska sammanhang med andra källor.

Precis när vi skulle börja detta stora arbete utbröt kriget. Plötsligt var hos oss inte några gamla danska kungar och dansk/polsk tusenårig historia något som var högprioriterat. Tomas lyckades få Polferries att gratis forsla flyktingar till Sverige – hans hustru Ewa har bl.a. engagerat sig i deras mottagande i Sverige. Och själv har jag bistått med information på sociala medier etc. Harald, Gorm, Knut, Sven, Mietzko och alla andra av de dansk/polska kungarna som det berättats om i handskriften kommer tids nog att bli uppmärksammade – men nu först gäller det att så gott vi kan hjälpa till med att bistå ensamkommande ukrainska kvinnor med barn – dvs. galningen Putins offer.

Vi har i dag skapat en förening och också en FaceBook-grupp *”Ukrainahjälpen- Barn i nöd”*.

12 mars 2022

Man blir så varm om hjärtat! Tomas Sielski fick kontakt med Akko Karlsson som är engagerad i Västerviks kommun och som ville hjälpa till med flyktingmottagandet i Nynäshamn:

”Hej, jag har fått 5 minibussar att disponera för att hjälpa till. Har över 70 familjer som står redo i Västervik med omnejd - vi ser till att de blir registrerade inom 90 dagar hos Migrationsverket i Norrköping. Särskilt bra för gravida då vi har bra förlossningsvård och de är redo. Det minsta man kan göra är så mycket som möjligt i ett sådant här läge; i allt elände visas folks goda sidor upp med solidaritet - blir hoppfull av det!” Tomas kopplade genast ihop henne med terminalchefen i Nynäshamn.

Situationen i Ystad i dag den 12 mars 2022

I morse kl. 6.00 anlände 180 stycken flyktingar till Ystad varav 37 var barn och av dessa var 7 under 3 år.

Klockan 19.00 i kväll anländer 32 flyktingar med 3 barn till Ystad.

Att det är större antal på morgonen beror bl.a. på de tågtider i Polen som är avsatta som gratisresor för flyktingar.

Migrationsverket finns på plats i Ystad. Frågan är dock hur man kan organisera något liknande som i Västervik bland skånska kommuner och inom olika föreningar som har kontakt med villiga mottagarfamiljer. Allt för att hjälpa myndigheterna och de ankommande på bästa sätt. Detta kommer säkert att behövas eftersom vi bara ser början på flyktingströmmen.

12 mars 2022

Under andra världskrigets slutfas lyckades man med hjälp av de vita bussarna forsla flyktingar från det krigshärjade Europa till Skåne. Som tidigare museichef på Stadsmuseet vid Malmö museer under 21 år är jag väl förtrogen vad den dåvarande museichefen Ernst Fischer genomdrev. Hela museet på Slottsholmen stängdes, museiföremålen togs ner i magasin och alla museilokalerna inklusive det gamla slottet blev bostäder åt totalt 2000 flyktingar. Jag har alltid hållit Ernst högt för hans civilkurage och hans engagemang i en svår tid.

Nu, 77 år senare, sitter jag som pensionerad museiman och noterar att Europa åter är i krigstillstånd. Denna gång skapat av en Hitlers jämlike vid namn Putin. Min nära vän sedan många år tillbaka, Tomas Sielski och hans hustru Ewa kämpar nu för att hjälpa kvinnor med barn som

Ukrainahjälpen - Barn i nöd

kommer från krigets Ukraina. Tomas har fått Polferries att gratis forsla flyktingar från Polen till Ystad och Nynäshamn. Vi har skapat föreningen *”Ukrainahjälpen – Barn i nöd”* där vi bl.a. dagligen redovisar exakta siffror på antalet flyktingar som är på väg över Östersjön så att frivilligkrafter kan agera för att ge dessa krigsoffer värdig och nödvändig hjälp på olika sätt. Du hittar vår FaceBook-sida här! Fotot på förra sidan visar Riddarsalen på Malmö slott omgjort till matsal 1945. Foto Malmö museum.

13 mars 2022

I kväll blev vår förening *”Ukrainahjälpen - barn i nöd”*, officiell genom att vi undertecknade stadgarna. Nu kan vi börja dra vårt lilla strå till stacken för att mera aktivt försöka bistå krigsflyktingar, inte minst kvinnor och barn.

§ 4 Föreningens syfte och verksamhetsområden
Föreningen är en ideell förening vars syften är att arbeta med hjälpverksamhet riktad till offer för Rysslands invasion av Ukraina år 2022.

Föreningen ska genom ekonomiskt stöd och direkta punktinsatser hjälpa migranter som har flytt striderna i Ukraina och söker asyl i Sverige. Föreningens ska bedriva nära samarbete med myndigheter, stiftelser och välgörenhetsorganisationer i Polen och i Sverige samt Rederiet Polish Baltic Shipping som bedriver färjetrafik mellan Nynäshamn och Gdynia och Ystad och Swinoujscie

14 mars 2022

Här är en hemsida som på ett intressant sätt presenterar ett antal artiklar om England under vikingatiden (se under rubriken ”Arkiv” på hemsidan). Den senaste artikeln från den 2 mars i år handlar om det stora silverfyndet i Silverdal från 2011 där ett mynt med en dittills okänd dansk kung från ca 900 dök upp, ”Airdeconut”: https://sonesgarden.se/

Men i Tomas Sielski och mitt påträffade textmaterial från en inte tidigare känd handskrift från 990-talet finns kungen omtalad. Detta har man också noterat i artikeln. Man har också längst ner i texten angett den artikel som jag, förutom boken, publicerat där jag som arkeolog lägger fram de arkeologiska bevis som bekräftar handskriftstextens äkthet. Är ni intresserad kan ni ladda hem artikeln här!

14 mars 2022

Situationen för ankommande flyktingar till Nynäshamn i morgon den 15 mars kl 12.00

Antal flyktingar från Ukraina ombord som har deklarerat att de ska söka asyl är 515 personer.

Av dessa är 101 st barn varav 24 st inte har fyllt 3 och bland dessa finns 5 barn som inte fyllt 1 år samt 1 barn som endast är 3 veckor gammal.

Båtresan från för flyktingar från Ukraina via Polen till Nynäshamn alternativt Ystad bekostas helt av Polferries. Ett mycket stort tack till dem för deras humanitära insats. Dock tar båtfärden till Nynäshamn 18 timmar och till Ystad 6 timmar och givetvis måste flyktingarna kunna garanteras mat under denna långa resa. Många har ju fått lämna allt i sitt krigsdrabbade land. Föreningen *”Ukraniahjälpen- barn i nöd”* arbetar därför nu med att få fram medel till detta så att Polferries kan få hjälp att utspisa passagerarna och härigenom också kan fortsätta sin viktiga transportinsats och att vara hoppets ljus för många olyckliga.

15 mars 2022

Har börjat återuppväcka gamla, riktigt kalla barndomsminnen. Engelholmsglass började lansera *”Glassbåtar”* år 1955. Sedan ett antal veckor tillbaka är därför ett stående inslag i vår veckohandling ett paket glassbåtar.

Detta mitt uppvaknade barndomsintresse från sent 50-tal har uppenbart också uppmärksammats av vår handlande Coop. I går fick hustrun specialerbjudande från företaget att få 20% rabatt på dessa kalla läckerheter. I dag blev det därför inte ett paket utan två från glassdisken. Nu förväntar jag mig 30% rabatt till nästa veckoinköp!

15 mars 2022

Situationen för ankommande ukrainska flyktingar till Nynäshamn och Vellinge onsdagen 16 mars 2022:

Varannan dag anlöper en liten färja och varannan dag en stor färja Nynäshamn. Antal ukrainare som i skrivande stund är ombord på den lilla färjan och som har angett att de ska söka asyl är 314 personer.

Av dessa är 51 st barn varav 16 st inte har fyllt 3 år och i den siffran finns 2 pojkar och 2 flickor som bara är några veckor gamla.

Vi vill rikta ett Stort Tack till Joanna, Polferries terminalchef i Ystad och Margareta, hennes motsvarighet i Nynäshamn, för deras fina samar-

bete med svenska hjälporganisationer och myndigheter.

Vi har också nåtts av informationen att till Vellinge, troligtvis till Foteviken, ska två bussar med flyktingar ankomma på morgonen den 16 mars.

16 mars 2022

Var tidigt i morse på plats nere på Foteviken vid Höllviken. Två bussar med flyktingar från Ukraina ankom på morgonen till Trelleborg. En buss avgick till annan destination medan den andra stannade i Foteviken. Här hade Björn Jakobsen och andra ordnat så att en del kunde få tillfällig logi i den stugby som finns här. Rädda barnen var på plats, så också Svenska kyrkan. Och givetvis de som från Skåne organiserat och deltagit i denna långa bussresa. Bland dessa fanns givetvis också två busschaufförer per buss och en läkare.

Vi hann städa upp i stugorna innan flyktingarna anlände. Två av dessa, en mor och hennes 15-årige son fick åka med mig till Limhamn där en värdfamilj öppnat upp sitt hem för dem.

Direkt jag kom hem ringde Tomas Sielski. Han hade fått ett telefonsamtal från Ukrainska gränsen med förfrågan om vi snarast kunde sända ner en buss för att ta hand om en grupp av kvinnor och småbarn som uppenbart var illa däran. Vår buss avgår därför på fredag 17.00 och via Polferries tar man sig till Polen för vidare färd söderut. Omkostnaderna står en stiftelse för.

16 mars 2022

När jag i kväll satt och såg på nyhetsinslagen från Ukraina började jag tänka på de svenska ord som bäst skulle kunna beskriva banditen Putin och hans soldaters massmord på civila. Ordet ”barbar” har man hört en del gånger som beskrivning av denna obegripliga våldshandling. På något sätt är dock detta i sig hemska uttryck alltför tamt i mina öron när det gäller Ukrainasituationen.

Jag började då använda mig av synonymlistorna i Word som utgick från ordet ”barbar”. Se resultatet på fotot. Fann dock alla förslag väldigt

Barbar
- **Odjur**
  - **Skurk**
  - **Niding**
  - **Best**
- **Vilde**
  - **Galenpanna**
  - **Vetvilling**
  - **Bärsärk**
- **Marodör**
  - **Plundrare**
  - **Rövare**
  - **Skadegörare**
- **Vandal**
  - **Röjare**
  - **Våldsverkare**
  - **Huligan**
- **Råskinn**
  - **Ligist**
  - **Brutal person**

tama i förhållande till den rådande situationen. Det verkar som om vi i svenska språket behöver ett nytt ord som bättre beskriver handlingar värre än de som en ”barbar” kan göra sig skyldig till.

Har ni några förslag på ett helt nytt ord? Själv funderade jag på ett ord: *”putinar”*. Ligger rätt så bra, åtminstone i skånskan:

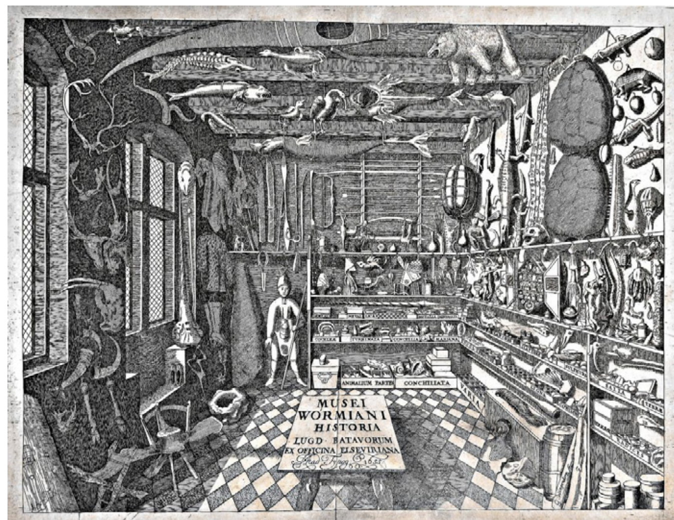
”De va en redigt räli putinar!”

Kom gärna med andra förslag.

18 mars 2022

Satt och bläddrade i Anders Tidströms beskrivning av en färd i Skåne år 1756. Noterade då att i Gylle strax utanför Trelleborg då uppenbart fanns ett av Skånes tidiga museer. Det var inrymt hos prästen i Gylle. 1700-talet var ju den stora upplysningens tidevarv och genom att skapa s.k. *”Naturaliekabinett”* eller *”Kuriosakabinett”* visade man att man brydde sig om både historia- och naturfrågor.

Givetvis fanns det som vi i dag förknippar med museala samlingar, baserat på vetenskap

och forskning, ännu inte men grunden var lagd. Redan på 1600-talet hade den danske läkaren Ole Worm skapat en stor sådan här samling, se bilden från 1652. Gylle "museum" verkar ha varit ett tidigt sådant även i Skåne. Så här skriver Anders Tidström den 15 augusti 1756:

"GYLLE prestgård. Kyrkoherden Johan Pflucht, som Archiatern Linnæus berömmer i sin Skånska resa såsom den Curieusaste, var nu död för några månader sedan. Men dess samling fick jag någorlunda bese. Uppstoppade djur, fiskar, foglar, stenar och antiqvitetspersedlar hängde under taket i dess sal, och i sin bibliotekskammare hade han hvarjehanda artificialia antiqvaria, något litet af mineralier, snäckor, några örter, målningar, magisterbref och kartan öfver Amerika, tryckta på hvitt sidentyg, en myntsamling, leksaker och annat dylikt, några ormar i bränvin, elghorn och renhorn, som berättades för visso vara funna i en torfmosse för 40 år sedan i Ahlstad socken har i granskapet. Ibland fisksamlingen i taket hänger gälet eller ganen, ½ aln lång af någon stor fisk, som var både säker och tydlig hygrometer. På sparrarne i taket voro skrifna tänkespråk ur Bibeln, som väl applicerades till Naturaliesamlingen t.ex. »Job 12 v. 7. Sannerligen fråga dock djuren: de skola, lärat dig. Och fiskarne i hafvet skola förkunna´t dig». »Ps. 32 v. 9. Varer icke såsom hästar och mular, som intet förstånd hafva.» »Jerem. 8 v. 7. En stork under himmelen vet sin tid.»"

18 mars 2022

Det här med skånska dialekter är kul. Nedanstående gratulationsdikt är tryckt i Nils Henrich Lovéns akademiska avhandling *"De Territorio Skyttiano"* år 1778. Avhandlingen handlar om Skytts härad i Skånes sydvästra hörn. Dikten är det äldsta kända exemplet på Skyttsmål. Författaren är troligtvis N.H. Lovéns bror Pehr Magnus Lovén, blivande prost i Räng församling.

Nu till dikten! Ett tips som den gamle historikern Einar Bager lärde mig när man ska läsa krånglig text är att läsa texten högt. Då arbetar nämligen hjärnans två halvor med varandra - bildhalvan och ljudhalvan.

"Grattelation te vår Präste-Sönn
Herr NELS LOVEN
Herr Nels! Ja ongrer hor i kann
så mien Lesning hos jär bäre,
sa töcks ded hjernen kon fortäre,
hälst I, som ä så ånger mann.
Ded ä kåns bare lided grån
sen I va liding smolle stomping;
Nu ä I stor å långer komping,
Å präkjer rätt så flinckt, som nån.
Ja ser I tyer på Jär Far:
I vell te Long å despetere
og om vårt Härred ressennere
hor ded va fatt i gamle dar.
Så lykje te i ded I les
ja önskjer Jär nu mod å stirkje
Så fast, som Store Hammers Kirkje.
Hon står på foding når ded bles.
Stå på Jär, som en rasker Hans,
Lad mongen gå, så ded kan dönne;
Så ska de lärdes Gud sen krönne
Järt hoved mä en piplig krans.
OLE ANNERSSEN
Frå St. Hammar i Skytts-H."

19 mars 2022

År 2010 samarbetade Fotevikens Museum med Bornholm och norra Polen vad det gällde att göra vikingatiden mer levande på båda sidor om södra Östersjön. Jag fick då uppdraget att skriva en populärvetenskaplig bok om vikingatiden i dessa områden.

Jag använde mig av ett annorlunda sätt. Jag bjöd in sex personer för att intervjua dem. Två från Skåne, två från Bornholm och två från Pommern. Det var inte helt lätt. De hade nämligen alla varit döda i nästan tusen år. Och dessutom hade de inte levt samtidigt så de kände inte varandra.

Boken är uppdelad i tre avdelningar:

1: En mer populärvetenskaplig del med dessa intervjuade personer där allt de berättar är fakta medan intervjusituationen givetvis är fiktion.

2: En faktabaserad del om vikingatiden och den tidiga medeltiden i dessa områden.

3: Katalog med detaljkartor över intressanta platser att besöka i de tre områdena.

Boken gjordes i ett EU-projekt tillsammans med historiskt kunniga representanter från Skå-

ne, Bornholm och norra Polen. Den har utkommit på engelska, danska, svenska och polska.

Boken skrevs fyra år innan vi hittade Harald Blåtands grav hittades i Polen då vi också hittade texten till en krönika ”Gesta Wulinensis”. Om detta nya material var alltså inget känt när författaren 2010 skrev denna bok.

Klicka här för att läsa/ladda ner den danska boken som pdf!

Den svenska utgåvan hittar du genom att klicka här! Nedladdningen är helt gratis. När ni klickar på den blå knappen ”Download PDF” ska ni sedan klicka på ”No thanks, Ill stay on the free tier”.

19 mars 2022

LÄS DETTA FÖR ATT BÄTTRE FÖRSTÅ VAD FÖRENINGEN ARBETAR MED!

Föreningen *”Ukrainahjälpen – Barn i nöd”* är skapad för att bistå flyktingar som försöker ta sig till Sverige från det krigsdrabbade Ukraina. Vi har nu startat upp projektet då vi med hjälp av bussar transporterar utsatta kvinnor och barn till säkerheten i vårt land.

Vi kan göra detta genom kontakter med en stiftelse som stöttar ekonomiskt. Men att skapa en sådan hjälpverksamhet fordrar också medverkan av många humanitära krafter som t.ex. Polferries, bussbolaget ThellsBuss, våra chaufförer Lukasz och Mariusz, företag som bidrar med förnödenheter etc. Flera företag som med lastbilar dagligen för varor till Sverige via Polferries lastas på hemvägen med förnödenheter. Dessa avlämnas på företagens lastningsplatser i Polen för vidaretransport till hjälporganisationer vid gränsen. Projektets bussar kommer att bidraga till denna verksamhet genom att fullastade gå direkt till hjälpområdena.

Vi talar om personer som varit med om för oss i Sverige obegripligt svåra lidanden. Det värmer därför i hjärtat över att vi överallt finner viljan att hjälpa. Vi kommer, förutom den nödvändiga stiftelsehjälpen, att behöva alla bidrag som vi kan få ihop. Varenda krona kommer att gå till den direkta hjälpverksamheten. Föreningens styrelse och medlemmar arbetar helt ideellt.

Just i detta nu befinner sig en buss, som varit fullastad med förnödenheter, vid den Ukrainska gränsen.

20 mars 2022

Jag har nu lagt ut även den polska versionen om min populärvetenskapliga bok om vikingatiden i södra Östersjöområdet från 2010. Boken skapades i ett stort EU-projekt och är avsedd att på ett annorlunda sätt väcka allmänt intresse för

vår gemensamma historia över södra Östersjön. Den finns att gratis läsa/ladda ner på både engelska, svenska, danska och nu också polska.

Det ska noteras att boken skrevs fyra år innan vi fann Harald Blåtands grav och också den dittills okända handskriftstexten från en krönika

från 990-talet, *”Gesta Wulinensis”*. Dessa fynd har ändrat en del av den tusenåriga dansk-polska historiebilden som givetvis inte kommit med i boken.

Här är den polska versionen!

Och här hittar du den svenska utgåvan!

20 mars 2022

På onsdag den 23 mars 2022 kl 17.30 håller jag på Oxie bibliotek ett föredrag om Harald Blåtands grav och den påträffade texten till en unik handskrift från 990-talet. Föredraget är gratis. Man kan då också köpa min bok om detta unika fynd. Swish eller jämna pengar. 250:-

Observera för att kunna deltaga måste man föranmäla sig till biblioteket.

22 mars 2022

Var i går kväll tillsammans med Tomas Sielski vid Ystad färjeterminal för att ta emot Ukrainska flyktingar i projektet som vår förening *”Ukrainahjälpen - Barn i nöd”* står bakom. I Ystad överfördes de till buss för vidare transport till Lund där Katolska kyrkan väntade med hjälpinsatser.

Jag gjorde denna film där busschaufförerna berättade om sin långa resa. Direkt därefter återvände de i går kväll till Polen för ytterligare en lång resa med fler flyktingar. Klicka här för att se filmen!

22 mars 2022

En liten förvarning om vad som komma skall:

Måndagen 11 april 15.00 är ni alla som gillar FaceBook-gruppen *”Söderslätt rätt och slätt”* (och Skånes historia) välkomna till Tullstorps kyrka. Den dagen är det Ulfs namnsdag och vi firar Skånes äldste kände Ulf genom att bl.a. berätta om vad han hade för sig för exakt 1036 år sedan. Han är ju namngiven på Skånes vackraste bild- och runsten på Tullstorps kyrkogård. Sven Rosborn har lovat att väcka Ulf till liv och han kommer också att berätta lite om nyupptäckta källuppgifter i skånsk 1100-tals historia.

23 mars 2022

Var under sen eftermiddag på Oxie bibliotek och höll ett föredrag om Harald Blåtand, en forskningshistoria som faktiskt började redan året 2014 i Oxie. 48 historieintresserade hade mött upp. Kul att hålla föredrag efter ett långt Coronastopp.

25 mars 2022

I går talade Ukrainas president till Sveriges riksdag. Han varnade då för att Gotland kan vara ett ryskt mål. Redan dagarna före kriget visades i statsstyrda rysk TV en diskussion där man t.o.m. på en karta över Östersjön inringade Gotland i samband med att man hävdade att denna svenska bas utgjorde ett svårt hot mot Ryssland och ryska Kaliningrad.

Dagarna innan hade ryska landstigningsfartyg också lämnat Kaliningrad för att visa upp sig i Östersjön och ryskt krigsflyg inkräktat på

svenskt luftrum. Tyvärr saknar nog inte Ukrainas presidents varningsord reell bakgrund.

Detta skulle i så fall inte vara första gången Gotland råkade ut för Rysslands aggression. År 1854 hotades t.ex. Gotland av rysk invasion trots att Sverige förklarat sig neutrala. Den gången avvärjde stora engelska och franska flottstyrkor detta ryska försök att erövra ön. Stora delar av svenska armén transporterades också till Gotland. Min anfader, soldaten Lars Kvarnström ingick i den armén. Han skadades svårt vid en olycka på ön. Jag har skrivit om detta i min stora släktkrönika. Ni kan läsa avsnittet om Lars genom att klicka här!

Gotlandståget skildras på sidorna 84 och framåt.

26 mars 2022

Har nu sammanställt alla mina inlägg på FaceBook från året 2017. Till många inlägg finns det länkar till videos eller publikationer som jag också gjort under det året. Dessa länkar är markerade i texten med blå färg. Klicka här för att öppna!

26 mars 2022

Man behöver inte förstå orden ... man förstår ändå in i hjärtat att det är ett samlat folks kamp mot diktatur, barbari och förtryck. Klicka här!

27 mars 2022

Ewa Sielskis inslag:

Ny information för familjer som vill öppna sina hem och erbjuda boende åt ukrainska flyktingar.

Den 3 mars beslutade EU att aktivera massflyktsdirektivet vilket betydde att personer från Ukraina skulle erbjudas ett omedelbart och tidsbegränsat uppehålls- och arbetstillstånd i EU:s alla medlemsstater bl. a Sverige. Sedan dess har drygt 21 000 ukrainare sökt skydd i Sverige och många fler väntas anlända under de kommande veckorna.

Hundratals svenskar vill nu öppna sina hem för flyktingar från Ukraina men samordning saknas och i nuläget sker kontakterna mellan värdfamiljer och flyktningarna oftast via ett flertal Facebookgrupper utan någon kontroll eller uppföljning.

Ukrainahjälpen – barn i nöd har under en tid haft en intensiv dialog med Svenska Kyrkan i Lund och den katolska församlingen S:t Thomas av Aquino. Genom H.M. Drottnings Silvias stiftelse fick vi även kontakt med Fredrik Hillelson, grundare av Valida AB. Företaget utför bakgrundskontroller vilket kan underlätta vid valet av värdfamiljer. Samarbete mellan Valida och de båda församlingarna i Lund kan öppna för familjer att kunna registrera sig och anmäla sitt intresse för att vara en värdfamilj åt ukrainska flyktningar.

Nästa vecka väntas alla parter komma överens kring ett samarbete vilket innebär att ett webbaserat formulär ska göras tillgänglig för alla de som vill öppna upp sina hem och erbjuda boende åt ukrainska flyktingar.

Bilden nedan är från Polferries terminal i Polen. Kvinnorna och barnen ska snart på färjan som ska ta de till Sverige. Förväntansfulla och exalterade barn leker i en hörna som Polferries personal har snabbt fixat fram.

28 mars 2022

FÖR TUSEN ÅR SEDAN

Som arkeolog och museiman har jag alltsedan år 1971 fått möjlighet att producera olika utställningar med skånsk/dansk historia som tema. Det har blivit många med åren, både små, stora och några riktigt stora. Våren 2018 gjorde jag mitt livs sista, en utställning som fortfarande visas på Fotevikens Museum. Innan besökarna kom in i vår uppbyggda vikingastad var det viktigt att de fick lite kunskap om vikingatiden. De hade därför att först passera genom denna utställning om vikingatiden.

Texterna och bilderna på de stora informationsskärmar, vilka fortfarande finns i början av utställningen, kan ni se på pdf-en om ni klickar på länken här. Det handlar givetvis om Foteviken som en viktig plats på Söderslätt för tusen år sedan. Efter det att utställningen gjordes har vi kunnat korrigera en del uppgifter genom nytt källmaterial. Harald Blåtands far Gorm dog t.ex. inte ca 959. Han tog livet av sig under sommaren 964 enligt Haralds präst Avico.

29 mars 2022

Vi har en granne som sedan länge haft en snidad träskylt med orden *”Här bor* (xxx) *och* (xxx)*”*. Detta svarar till många borgarhus i Malmö under 1500- och 1600-talet där man över dörr eller port stolt markerade vem bodde på gården. Sådana inskriptioner från denna tid finns också på dörröppningarna till flera skånska slott.

På min morgonvandring i går vid Eriksfältsområdet i södra Malmö råkade jag komma förbi denna pampiga villa på hörnet av Dorisgatan och Axgatan. Huset bör vara från sekelskiftet 1900. Det jag studsade över var dess namn, ”Soliden”.

Utsmyckningen visar en vapensköld med sluten hjälm, alltså borde det kanske ha varit någon ur en adelssläkt som en gång byggt detta hus ute på den dåtida ”bonnvischan”.

Tänkte osökt på kungafamiljens *”Solliden”* på Öland som stod färdigt 1906. Om detta varit en inspiration till namnet i Malmö har man dock råkat stava villans namn fel – med endast ett ”l”. Namnet associerar ju på detta sätt till de två orden ”so” + ”liden”, en något lantlig aspekt. Jag sökte i all min tillgängliga litteratur om vem som en gång byggt denna ståtliga villa men körde huvudet i väggen. Visserligen fann jag ett ”Solliden” i det digra verket om Malmös gatunamn men detta rörde sig om en fastighet i Bellevue från år 1905. Är det någon här på FB som känner historien bakom huset ”Soliden”?

I dag fick jag med posten ett nytt nummer av ”Ale. Historisk tidskrift för Skåne, Halland och Blekinge”. Och minsann finns här en intressant artikel av Martin Martinsson om byggnader med inskrifter och bilder från renässansens Skåne. Märkligt att just när jag sitter och grubblar i ämnet så dyker denna artikel upp i brevlådan. Nu är ju inte Soliden-villan i Malmö från renässansen men temat är där ju – att pryda sina hus med namn och vapensköldar. ”Ale”-artikeln är läsvärd men ska ni läsa den får ni bli medlem i föreningen ”Ale”. Klicka här! Jag har varit det sedan 1970. En mycket intressant tidskrift för er som är intresserade av Skånes historia!

31 mars 2022

Malmö och Köpenhamn var redan under medeltiden två viktiga städer som låg grannar med varandra – endast Öresunds vatten skiljde. Redan 1275 kom städerna överens om att deras köpmän inte skulle behöva betala stadstull om man handlade sinsemellan. Fram till tjocke Karl separerade Skåne från Danmark på 1600-talet fanns det mycket nära relationer dessa två städer emellan.

Efter 1658 blev det ett helt annat läge. En tung järnridå lades i Öresund och kontakterna bröts. Själv upptäckte jag detta påtagligt när jag började studera i Lund 1970. I den svenska skolan hade informationen om dansk historia varit så bristfällig att jag helt enkelt fick använda många timmar på att fördjupa mig i kunskaper om både Danmarks och Norges historia vilket förvägrats mig som svensk skandinav.

När jag sedan på 1980-talet som museiman åter kom i nära kontakt med det svenska skolsystemet slog det mig att intet hade förändrats. Som museichef i Malmö kände jag därför att det var dags att lära Malmös lärare lite mer om Danmarks, och då speciellt om Köpenhamns, historia. Många Malmöbor kände till Havnegade, Kongens Nytorv, Ströget och Tivoli men knappast mycket mer. En lärarenkät som vi gjorde på museet visade att mindre än 20% kände till danska Nationalmuseets otroliga samlingar och mindre än 10% kände till Rosenborgs slott och dess samlingar.

Jag organiserade då ett flertal studiedagar i Köpenhamn för intresserade lärare. Gensvaret var enormt stort. Vi samlades varje gång på ridbanan till Christiansborgs slott. Här fick man ett litet häfte i A5-format. Med hjälp av detta skulle man sedan söka sig fram till 9 olika platser i city och här, bland hus och statyer etc., söka svaren på ett antal historiska frågor. Vi avslutade vid Rosenborg slott där jag sedan guidade inne i slottssamlingarna.

Klicka här för att se mitt lilla häfte!

För att kunna svara på frågorna måste ni givetvis vara på plats i Köpenhamn men ni kan ju alltid testa en del av era Köpenhamnskunskaper med utslagsfrågorna på häftets sista sida.

31 mars 2022

Här är ett inlägg om verksamheten vid vår skapade hjälpförening *”Ukrainahjälpen - Barn i nöd”* (*”Ukraine Aid - Children in Need”*). Genom nära kontakter med och bidrag från H.M. Drottning Silvias stiftelse *”Care about the children”* möjliggör det för oss att aktivt verka för att föra speciellt utsatta flyktingar, därav många kvinnor med barn, till säkerhet i Sverige.

H.M. Queen Silvia's Foundation - Care About the Children

H.M Queen Silvia's Foundation grants financial Support to the aid organisation Ukraine Aid-Children in Need that collaborates with Polferries to bring refugees to Sweden.

Since the start of the Russian invasion of Ukraine, over three million people have had to flee their homes. Every day, hundreds of refugees travel from Gdańsk to Nynäshamn and from Świnoujście to Ystad in Sweden – and as of 24th of March, over 20 000 refugees have crossed the Baltic Sea to seek refuge in Sweden.

H.M. Queen Silvia Foundation - CATCH has decided to support the aid organization Ukrainian Aid - Children in Need, which cooperates with the Polish company Polferries. Polferries has, since the start of the war, offered Ukrainian refugees free voyage to Scandinavia on their ferries. The efforts have been directed at vulnerable Ukrainian women with children and unaccompanied minors. The donation from CATCH enables, among other things, the transportation of the families, meals on board the means of transpor-

tation and cabins that contains food and other necessities on board the ferries for those in need.

2 april 2022

Tänk att man är vän med en ambassadör! Grattis Karin, den titeln har du förtjänat väl!

Ystads kommun

Årets Ambassadör 2021

KARIN ERLANDSSON

Hur många olika växter finns i Ystad? Frågan är lika svår att svara på som hur många besökare denna ambassadör lotsat bland våra gator och torg.

En person som sätter Ystad på kartan. Genom att generöst dela med sig av sina smultronställen i och utanför staden till besökare i hela världen, från världsledare till den enskilda turisten.

Vår ambassadör har inget otalt med polisen men en och annan Kurt Wallandertur har hon tagit besökare på under åren.

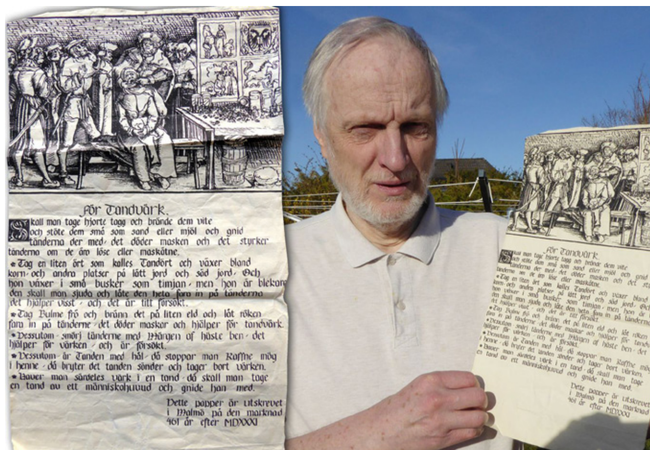
Förmågan att berätta med inlevelse och hjärta för Ystad gör att Ystads kommun sätts på kartan både i och utanför Sveriges gränser.

En särskild plats i ambassadörens portfolio är Backåkra där vår vinnare bidragit till att Dag Hammarskjölds minne lever vidare både fysiskt och bokform.

2 april 2022

Christiern Pedersen, boktryckare och verksam i Malmö vid Adelgatan, kom år 1534 ut med sin läkebok *”Om urtevand”*. Jag blev djupt fascinerad av alla läkerecept och den stora kunskap om sjukdomar och deras botande som denne man hade. Jag lät därför inför en medeltidsmarknad på Malmö museer trycka upp detta informationsblad om hur man botar tandvärk.

Har för mig att jag fick många brev från tacksamma personer som efter att ha läst också praktiserat denna urgamla Malmöitiska tandkunskap - men jag är inte säker.

4 april 2022

Jag har skrivit och tagit del av många vänners inlägg på FaceBook under ett helt decennium. Givetvis finns här en del personliga betraktelser men samtidigt som jag lärt mig mycket av vad andra skrivit har jag också kunnat förmedla en hel del av mina egna kunskaper om Malmö och Skånes historia. Det har varit väldigt stimulerande.

Tyvärr blir mycket av sånt som skrivs på FaceBook snabbt bortglömt i mediabruset. Jag har därför sammanställt alla mina inlägg i nio digitala årshäften. Blåfärgade texter i häftena är klickbara direktlänkar till filmer och trycksaker om Malmö och Skånes historia som jag producerat under tio år.

Klicka här för att öppna häftet med inlägg från året 2018! (Ni kan ladda hem pdf:en gratis på egen dator. Klicka på länken ovan. Klicka sedan på ”Download” och sedan på texten: ”No thanks, I´ll stay on the freetier”.)

5 april 2022

Välkomna till Tullstorps kyrka nu på måndag den 11 april 2022 kl. 15.00.

Då anordnar FaceBookgruppen *”Söderslätt - rätt och slätt”* en historisk träff i Tullstorp, 20 km NO Trelleborg. Dagens namn är ju Ulf och vi vill slå ett slag för den person med detta namn som faktiskt sedan 980-talet har sitt namn inhugget i Tullstorps vackra bild- och runsten.

Inne i kyrkan kommer Sven Rosborn att berätta lite om de dokument från 900-tal fram till 1100-tal som kom fram efter andra världskriget och som berättar om spännande saker. Inte bara om vikingatiden utan också om Nordens äldsta, hittills okända cistercienserkloster som inrättades

Ulf Glibirsen, ärkebiskop Eskil och cistercienserabboten Gunterus stiger fram ur historiens mörker i Tullstorps kyrka och på dess kyrkogård måndagen den 11 april kl. 15.00. Välkomna!

i Skåne på 1130-talet och dess filialer runt omkring i Skåne.

Ute vid bild- och runstenen väcker vi till liv vilket fatalt misstag den på stenen omtalade Ulf år 985 gjorde sig skyldig till.

Föredraget är gratis och ingen förhandsbokning är nödvändig. De som inte redan har Sven Rosborns bok *”Vikingakungens guldskatt. Om upptäckten av ett unikt manuskript, kung Harald Blåtands grav och placeringen av fästet Jomsborg”* kan köpa denna på plats. Pris 300:-, Swish eller jämna pengar. Boken finns då att köpa både på svenska och på engelska.

6 april 2022

Här är information där man på ett seriöst sätt tar upp Tomas Sielskis och min bok *”Vikingakungens guldskatt”*. Längst ner i texten länkar man också till uppgifter från Maria Cinthios och Anders Ödmans bok *”Vägar mot Lund”* som bl.a. handlar om påträffade kristna gravar vid domkyrkan från 979-980.

Lunds ideella turistinformation Destaination Lund:

”När boken ”Vägar mot Lund” kom ut 2018 fick vi veta att det nuvarande Lund måste anlagts under Harald Blåtands tid, inte först under Svend Tveskægs tid som man trodde förut. När boken ”Vikingakungens guldskatt” kom ut förra året så visade det sig att det inte heller var Harald Blåtand som anlade Lund. Det var istället hans brorson, som kallades Guldharald, eller Harald Blåtands yngre bror Toke Gormsson.

Harald Blåtand var visserligen den som var kung i Danmark, men det var hans brorson Guldharald som erövrade Skåne och Uppåkra år 964, med Harald Blåtands godkännande, och gjorde det till en del av det danska riket. Efter att Guldharald utmanat Harald Blåtand och avrättats år 970, tillsattes Harald Blåtands yngre bror Toke Gormsson som Harald Blåtands nya härskare över Skåne.

Prästen Avico skrev för mer än tusen år sedan om att Toke Gormssons säte var som en borg i staden Luntarumn, som Avico kallade Lund. Det måste varit den trelleborg som förmodas ha funnits här i Lund med omkring ett tusen vikingar. Avico berättar också om hur Toke och de kristna i Lund angreps av den hedniske norske jarlen år 974, och att Toke då lovade att uppföra ett Herrens tempel om alla klarade sig. Det gjorde de så år 975 byggde Toke en kyrka på den plats som man ser i bilden nedan, på norra sidan av den plats där Lunds domkyrka finns nu.

Det var när några gravar från kyrkogården runt den kyrkan daterades som man förstod att Lund måste anlagts under Harald Blåtands tid. Däremot visste man inget om kyrkan som måste ha funnits där eller vem som lät bygga den. Det vet vi nu tack vare att Avico har berättat om den, och han var den helgade hörnstenen till kyrkan, där det står att det var Toke som lät bygga den kyrkan.”

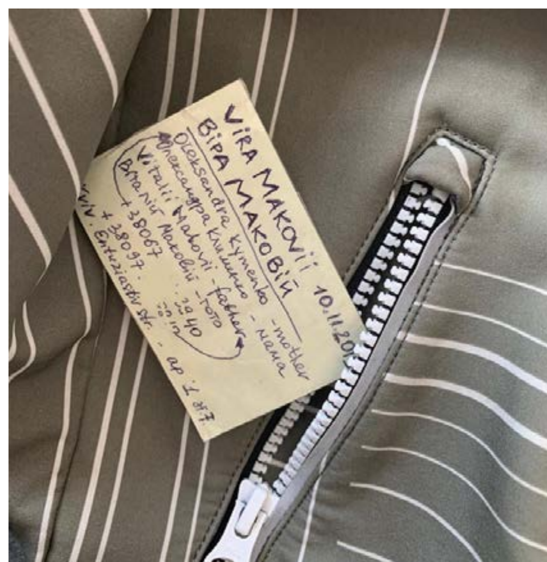
6 april 2022

De ryska trupperna drar sig tillbaka från Kievs förorter då man planerar för en offensiv i öst. Det de lämnar efter sig är död och förstörelse.

Flyktingströmmen är fortsatt hög. Bara under dygnet den 4 mars har 22.300 flyktingar passerat den polska - ukrainska gränsen. Många vill dock stanna vid gränsen då man hoppas att ryssarna nu ska ändra taktik och bara försöka ta kontroll över de östra delarna av Ukraina.

De flesta som flyr är kvinnor och barn och de allra yngsta får kontaktuppgifter till närstående

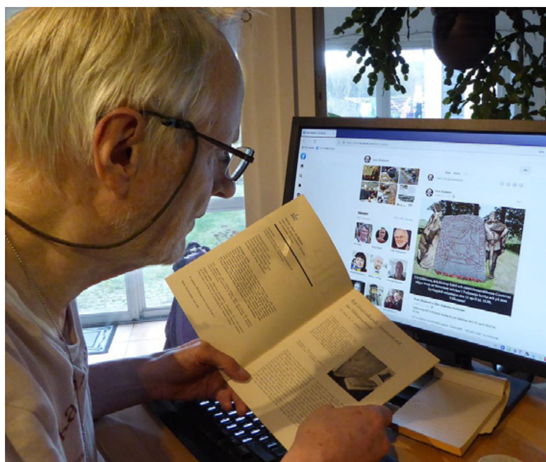
nedskrivna på sina ryggar. Detta ifall de kommer bort eller deras mödrar dör under flykten. Vi har t.ex. fått bilder av flickan Vera som är dotter till Aleksandra Makoviis. Aleksandra har genom att skriva ner uppgifter om hennes dotter, inte bara på det lilla bagage de har med sig utan också på dotterns rygg, gjort allt för att försäkra sig om att hennes dotter, om hon själv dör, ska kunna räddas. Båda två befinner sig nu tack och lov i säkerhet.

Polen har tagit emot ca 2,481 miljoner flyktingar sedan kriget startade och enbart 10% har valt och röra sig vidare till andra länder. ”Ukrainahjälpen – Barn i nöd” försöker nu stötta de som finns nära gränsen då det råder brist på mat m.m.

Vi hoppas också att den plan som vi har för vår organisation, vilket innebär tågtransporter från gränsen till Polferries färjeterminaler och sen vidare till Sverige, kommer att fungera. Det är rätt många pusselbitar som måste falla på plats men vi fortsätter att arbetar vidare för att hjälpa.

10 april 2022

Sitter och lägger sista handen vid mitt föredrag som jag håller i Tullstorp kyrka och vid Tullstorps runsten i morgon måndagen 11 april 15.00. Tullstorp ligger 20 km nordost om Trelleborg.

Det kommer att handla om två spännande saker i Skånes historia. Inne i kyrkan blir det om Nordens äldsta cistercienserkloster som vi lokaliserat i Skåne men också om dess hittills nu okända två filialkloster som också legat i Skåne. Vid runstenen handlar det om vem Ulf, som omtalas på stenen, var för en person och vad för fatalt misstag som han gjorde sig skyldig till.

Vi håller arrangemanget på Ulfdagen, därav i morgon måndag. Ingen förhandsbokning. Föredraget är gratis. Ni kan också köpa boken *”Vikingakungens guldskatt”*. 300:-, Swish eller jämna pengar. Välkomna!

11 april 2022

Ett femtiotal historieintresserade hade dykt upp på min föreläsning i Tullstorp i dag. Mötet var anordnat av föreningen *”Söderslätt rätt och slätt”* som värnar om den praktfulla Tullstorpsstenen. Några av initiativtagarna, Sven-Olle Olsson och Robert W. Wahlström Harr, ses på en av bilderna. Jag började inne i kyrkan med att berätta om Nordens äldsta cistercienserkloster *”Clara Silvia”* som grundats strax väster om Åhus i Skåne år 1137. Två filialer grundades sedan enligt sammanfattning av instiftelsebrev från 1140-talet. Dessa låg i Ystad (*”Clara Vista”*) och troligtvis i Finja nära Hässleholm (*”Clara Finis”*).

Ute vid den praktfulla bild- och runstenen berättade jag sedan om den Ulf, Glibirs son, vars namn är inhugget i stenen. Denne råkade av misstag skadeskjuta Harald Blåtand med en pil i benet. Samme Ulf stupade strax därefter i ett slag i Skåne när Haralds lillebror Toke återtog makten över Skåne. Toke hedrade honom och andra kämpar i detta slag med *”att resa stenar över dem”* som det står i handskriften *”Gesta Wulinensis”*, skriven av Harald Blåtands egen präst Avico.

Jag blev lite orolig i början av föredraget eftersom jag inte kunde se Ole Ryhl Olsson bland åhörarna. Han anlände dock några minuter sena-

re. Ole, se bilden, har alltid dykt upp alltsedan jag för sju år sedan offentligt började berätta om vårt omfattande arbete med Harald Blåtands grav. Trots att han bor på Fyn har han alltid tagit sig till Sverige. Har haft många förnuftiga och intressanta samtal med honom genom åren.

11 april 2022

Robert W. Wahlström Harrs inslag:

”I dag den 11 april i Tullstorp kyrka och vid Tullstorps runsten hölls ett spännande föredrag om ett mindre känd del av den Skånska historien. Det Tullstorp som ligger 20 km nordost om Trelleborg.

Sven Rosborn höll föredrag om två spännande saker i Skånes historia. Inne i kyrkan handlade ämnet om Nordens äldsta cistercienserkloster som lokaliserats i Skåne men också om dess hittills nu okända två filialkloster som också legat i Skåne vid samma tid.

Vid runstenen samlades vi därefter och föredraget här handlar om vem Ulf, som omtalas på stenen var för en person och vad för fatalt misstag som han gjorde sig skyldig till. Denna dag visade Tullstorp upp sig i ett strålande vårväder.

Arrangemanget här hölls på självaste Ulf-dagen. Vem vet? Kanske kan detta bli en återkommande händelse här för att belysa en bit Skånsk historia av stor vikt.”

12 april 2022

Annette Lindéns inslag:

”Måndag 11/4 var jag på en föreläsning av Sven Rosborn i Tullstorp, Skåne.

Här står jag bredvid den berömda Tullstorps stenen, som restes av Glibir och Åsa till minne av deras son Ulf.

Denne olyckssalige viking Ulf, som av misstag råkade skjuta en pil i benet på Harald Blåtand! Trots att en broder, dvs. en munk tagit glödande kol i sina händer och bränt såret direkt efter skadan, blev Harald aldrig riktigt bra.

Kung Harald Blåtand begav sig till Polen kort efter och det är där han dör och begravs, enligt handskriften ”Gesta Wulinensis”.

Upptäckten av denna handskrift som skrevs av Haralds egen präst Avico, samt utgrävningen på plats i Polen ligger till grund för Svens bok: ”Vikingakungens guldskatt”

I denna skrift står det också att den Ulf, som stenen här i Tullstorp är rest efter, stupade i ett slag i Skåne. Detta då när Haralds lillebror Toke återtog makten över Skåneland.

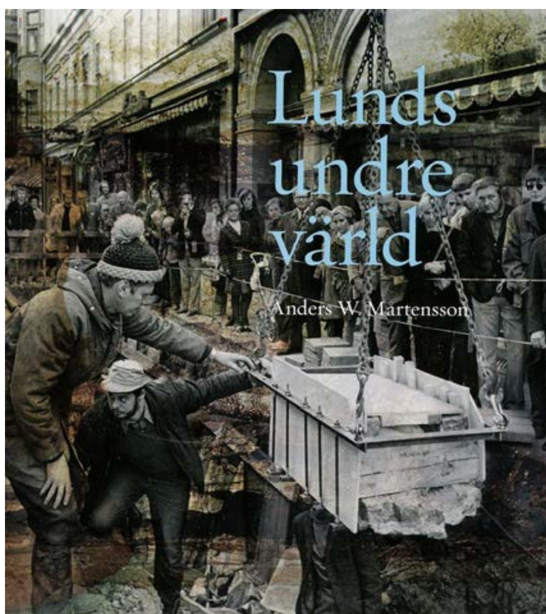
(Tack för fotot: Robert W. Wahlström Harr)”

14 april 2022

Hämtade i går på Kulturen i Lund min gamle vän Anders W. Mårtenssons senaste bok *” Lunds undre värld del 3”.*

Anders har genom åren förärat mig hela detta enorma verk om Lunds arkeologiska historia allt eftersom delarna utkommit. Han och jag har ju varit nära vänner sedan 1970-talet. Under flera år satt vi och styrde på Borgebys slott vid Löddeköpinge vars borg ju går tillbaka till vikingatiden. Vi ordnade på Borgeby också med en utgrävning inne i den ringborg, ”trelleborg”, som legat på platsen. Här återfanns då rester efter en trolig kunglig guld/silververkstad från Harald Blåtands tid.

I går var det en fröjdestund att i ett första skede skumma igenom denna digra bok på 458 sidor. En ordentlig genomläsning kommer senare. Mängder med foton där gamla kolleger, vänner och forskare som man känt från tider som flytt stirrar på en. Vilken enorm kraft var det inte som utvecklades inom den skånska arkeologin under sent 60-tal och början av 70-talet – och så unga

och historisk/arkeologiskt ”hungriga” vi då var.

Själv började jag mina arkeologstudier 1970 och anslöt mig 1971 till professor Erik Cinthios forskarseminarium i medeltidsarkeologi. En bättre forskarmentor kunde man inte ha. En måndagskväll i månaden samlades vi i museets bibliotek och dryftade aktuella forskningsprojekt runt om i Norden. Vilken otrolig kreativitet! Anders var ofta med och berättade om aktuell Lundaforskning i fält.

Bilden visar en unik situation som Anders 1972 var med om inne i Lund. Graven efter ärkebiskop Jakob Erlandsen hade lokaliserat och nu lyftes den för vidare undersökning inne på museet. Då uppdagades det att ärkebiskopen blivit mördad 1274 genom ett armborstskott i huvudet. Pilspetsen var kvar. Liket hade kokats så att endast benen kunde tas tillvara. I förpackat tillstånd sände dessa till Lund och begravdes. På detta sätt undanhöll man kunskapen om mordet. Först genom bl.a. Anders W. Mårtenssons arbete kunde detta medeltida mordfall klargöras.

15 april 2022

Svaneholms slott vid Skurup är en av Skånes verkliga historiska kulturpärlor. Här finns stora samlingar som berättar om Skånes historia, inte minst dräkt/textilsamlingar. Nu på söndag 17 april 14.00 har man ett arrangemang i samband med ett boksläpp om en del av dessa äldre dräkter. Det är min gamle vän Jan Lensinger som står bakom arrangemanget.

Kläderna har framför allt tillhört tre av de kvinnor som bott på slottet; Mathilde Hallenborg och Eva Ehrensvärd och Ebba von Horn. Deras kläder av senaste snitt signalerade status och personlighet och livet på Svaneholm vävdes samman med inköpsresor till Stockholm, Köpenhamn, Paris och London.

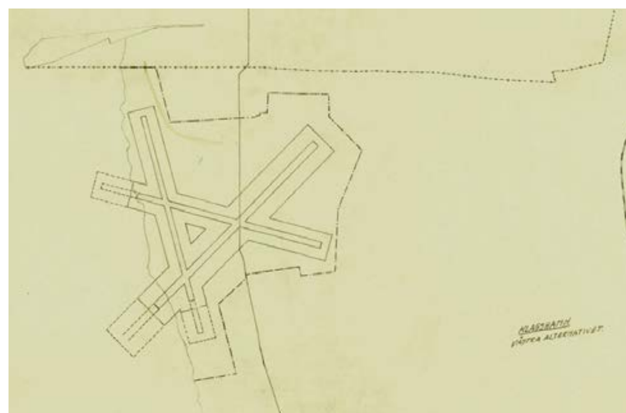
15 april 2022

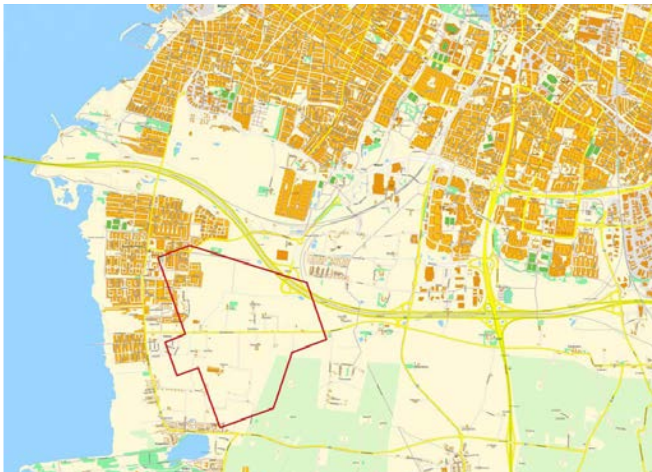
Min gamle vän Torkel Möllerström sände mig detta mail:

”Har du förresten hört talas om Klagshamns flygplats? Som var tänkt att ersätta Bulltofta. Min far brukade prata om det, eftersom den skulle läggas utanför morfars släktgård Almlid i Naffentorp. Hittade några skisserade förslag från 1945 och 46 på något olika placeringar.

Gården Almlid i Naffentorp ägdes av morfars föräldrar Edvard och Johanna Persson po Limhamn, där Edvard var hamnkapten. Edvard var skeppsredare och delägare i Limhamns Varv ute på Ön. Varvet såldes senare till AB Flygindustri. Men i det bolaget var inte Perssons inblandade.”

Torkel hade sökt vidare om fler uppgifter över denna flygplats och då fått tag i kartor över tänkbara platser för flygplatsen. Jag har här kopierat in ett av förslagen på en modern Malmökarta. En annan karta från 1945 som jag också tagit med

visar ett lite annat läge med direkt anknytning till Öresundskusten.

I en statlig utredning lade man dessutom fram ytterligare ett förslag, nämligen vid Trolleberg söder om Lund.

Jag har aldrig tidigare hört talas om dessa planer att lägga en ny storflygplats som ersättare för Bulltofta i södra Malmö alternativt mellan Malmö och Lund. Tänk om dessa planer blivit verklighet - hur hade då Malmös stadsutbyggnad sett ut?

17 april 2022

Henrik Schartaus födelsegård från sent sent 1600-tal. Vi kunde inte rädda husen men de uppstickande grundstenarna räddade Engelbrektsgatan från att bli en bred bussgata. De hade nämligen kontakt med jorden och ingick då i den fasta fornlämning som Malmös medeltida stadsområde är. Än i dag finns det en rad av dessa grundstenar bevarade i den nya fasaden. Jag har skrivit om det här! Bläddra fram till sidan 43 för att läsa.

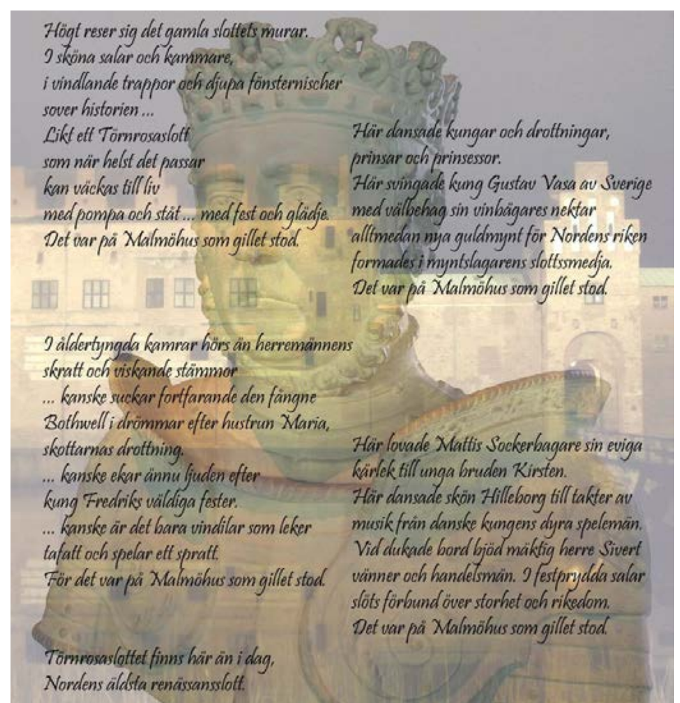

17 april 2022

På väg till Ystad i dag hann jag och hustrun som hastigast att titta in till vår vän Jan Lensinger och hans boksläpp på Svaneholm slott. Knöfullt med folk vilket gladde oss. Jans förlag Petesso har ju kommit ut med boken *”Skräddat för herrskap”*. Boken handlar om äldre högreståndskläder i Svaneholms slottssamlingar. Insåg tyvärr att om vi slagit oss ner för att ta del av en säkert intressant visning hade vi aldrig hunnit i tid till Ystad.

20 april 2022

Torsdagen den 9 februari 1995 21.30 höll jag för Malmö Stadsmuseums vänner min avskedsguidning på slottet Malmöhus. Efter 17 år som museichef var det dags att lämna för att bygga upp ett nytt museum i Foteviken. Ett 40-tal deltagare var den kvällen ombedda att ta svaga ficklampor med sig. Färden gick nämligen i ett helt nersläckt museum och slott. Man skulle riktigt känna historien genom de dunkla salarna. Trubaduren Göran Christensson, iklädd 1500-talsklä-

der, skapade med tidstypiska 1500-tals sånger en fantastisk känsla i slottsmystiken.

Efter den turen var mina genom tiderna många rundvisningar i det mäktiga slottet slut. I morgon den 21 april 2022 har jag dock lovat medlemmar i Malmöhusgardet en för mig sista visning av slottet. Ser fram emot att under en kort stund åter få väcka till liv kungar, drottningar, en vansinnig skotte, dansgalna jungfrur, spökkatten, en trånande kronprins som förgäves sökte en älskarinna och mannen som förlorade sitt öga när han 1612 stod hos hustrun i hennes sängkammare på slottet m.m. Och allt på de platser i slottet där dessa historier en gång utspelade sig.

Vi har mitt i Malmö ett fantastiskt kungaslott!

21 april 2022

Min guidetur på Malmöhus gamla slott i dag drog ett antal personer från anrika Malmöhusgardet. Roligt att möta gamla vänner efter flera år. Det hela började med att Jenni på Kommendanthusets Kafé dök upp och lämnade en välsmakande gåva till mig. Detta som tack för att jag hjälpt henne för några år sedan med nutidshistoriskt korrekta uppgifter när man felaktigt påstått att det efter tidigare museala verksamheter fanns livsfarliga ämnena för personal och besökare i museets Kommendanthus.

Min tur varade i 1½ timme. Efter att utomhus ha berättat och visat spåren i murarna efter befästningarna från 1300-talets höga stadsmur till 1500-talets renässansslott tog vi oss in i den mörka gången till nordöstra kanontornet. Här fick åhörarna bl.a. en duvning i slottets hemska fängelsehistoria. Därefter upp i slottets länsher-

revåning. I länsherren Sivert Grubbe dagligstuga och sovrum kunde jag läsa citat ur hans dagbok från 1612-1613 om vad som då hänt i just dessa rum. Här födde hans hustru tvillingar för att en vecka senare i samma rum dö i barnsäng. En månad senare dog också en av de nyfödda flickorna i detta rum.

Därefter upp i Riddarsalen där jag kunde berätta om Christian III:s och hans son Fredrik II:s våldsamma liv. Och givetvis också om Fredrik II:s son Christian IV. Han hänger ju i ett stort porträtt i Riddarsalen. Givetvis var jag bara tvungen att berätta hur min vän, Konstmuseets chef Frans Carlsson, på 1980-talet lyckade inköpa detta fullständigt unika porträtt av en antikvitetshandlare i Danmark med hjälp av en motorcykel, en läderjacka och en hjälm. Låter kanske otroligt men är faktiskt helt sant.

Jag var givetvis också bara tvungen att berätta hur jag en gång som museichef bokstavligt talat stal de två unika 1600-tals porträtten av Christian IV: son *”Den utvalgte prins Christian”* från Tingsrättens lokaler i Malmö rådhus och fick dem placerade på Malmöhus. Vilket liv det blev men jag avgick med segern. Tavlorna hänger här än i dag. Bl.a. det porträtt av den sjuårige sonen som målades när fadern kungen och modern drottningen var på besök på Malmöhus.

Alltid kul att också berätta om mera nutida historier vilka för alltid kommer att försvinna med mig och dem som en gång var med när historia skapades.

22 april 2022

I dag spelade vi in ett antal nya Malmöhistoriska avsnitt i radions *”Malmökanalen 89,2”* vilka kommer att sändas under april-maj. Det är små korta nedslag på olika historiska platser i staden som jag får lov att berätta om. I dag blev det om rådhusets spännande historia men också

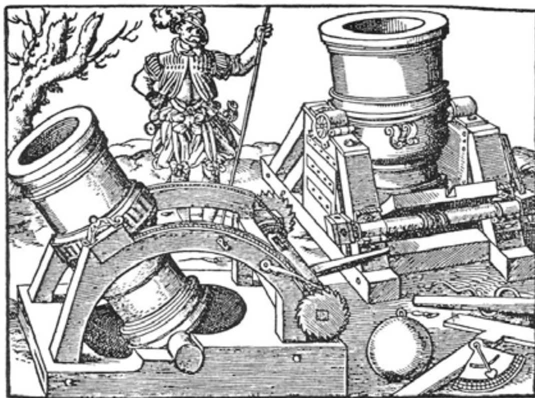

om gården och husen på bilden – det danska handelskompaniets hus från 1500-talet till höger och längst till vänster den vita gaveln till ärkebiskopen av Lunds hus från 1400-talet. I det huset hände det minsann dramatiska saker året 1497.

Dessa programinslag går på måndagsmorgnarna någon gång mellan 8-9.

23 april 2022

Satt och skannade in några äldre artiklar om Malmös historia som jag skrev för flera decennier sedan. En handlade om Malmös försvar under 1520-talet. Vid den tiden hade man skaffat några kanoner som från de då nyuppkastade vallarna runt staden kunde försvara stadens invånare. Men det fordrades också anställda *”bysseskyttar”* som kunde handskas med dessa farliga tingestar. Ni kan läsa artikeln här!

Mörsaren, vilken utslungade spränggranater i en kastbana, utvecklades runt år 1500. I Malmöhus runda kanontorn från ca 1538 kan man än i dag se hur man genom kraftiga takvalv sökt skydda sig mot dylika vertikalt fallande granater.

24 april 2022

Jag har haft förmånen att alltsedan 20-årsåldern på heltid få arbeta med historia, arkeologi och kulturhistoria och då med inriktning på Malmös, Skånes och Danmarks historia. Har nu lagt ut min biografi över vad jag sysslat med under min stund på jorden. Här finns också min bibliografi med 324 gratis nedladdbara artiklar och böcker som jag skrivit i dessa ämnen. Klicka här för att läsa!

Eftersom jag alltid gillat att göra film finns givetvis alla de filmer med som jag lagt ut på Youtube. För eventuellt intresserade finns 31 filmer av mina föreläsningar om vår historia, 15 filmer om arkeologi, 26 om Malmöhistoria, 23 om Fotevikens museum, 13 om skånska museer och 21 filmer om allmän skånsk kulturhistoria.

Det har varit spännande att under ett långt liv fått vara historisk detektiv i det offentligas tjänst.

28 april 2022

Satt och bläddrade i mitt digitala arkiv och hittade nedanstående artikel som blev publicerad på Fotevikens museums dåvarande Internetsida. Björn Jakobsen och jag hade skapat ett framgångsrikt arbetsmarknadsprojekt/vetenskapligt projekt där vi byggde två fullskaliga kopior av medeltida koggar på Kockums område i Malmö. Projektet var mycket lyckat; enligt Malmös egna uppgifter kom t.ex. 52% av deltagarna av de flera hundra deltagarna efter det att de arbetat med projektet bort från långtidsarbetslöshetens gissel.

Men givetvis fanns det de som inte gillade oss. Jag skrev då 2006 nedanstående satir över dessa och tillhörande kulturfientliga politiker. År 2014

Det blir som man räknar!

En sannsaga upptecknad i en stor stad
Sven Rosborn 2006

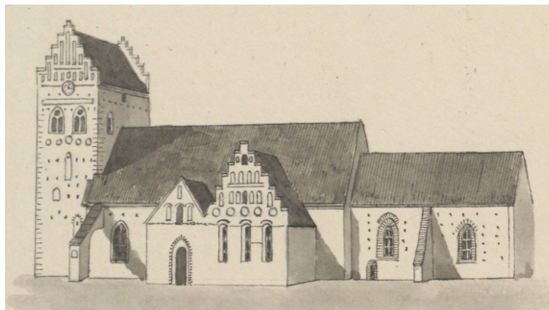

kompletterade jag slutet av artikeln när koggarna för alltid lämnat Malmö. Det är för mig glädjande att dessa koggar numera ömt vårdas uppe i Mälaren med hjälp av uppsvenska lokalpolitiker som värdesätter vår historia och vårt kulturarv.

Klicka här om ni vill läsa min sannsaga om vad som hände!

28 april 2022

Vilka är Skånes äldsta städer? Jag gjorde en gång en sammanställning över dessa städer och har nu lagt ut artikeln för de som eventuellt är intresserade av att veta lite mer om de här städernas äldsta historia.

Bilden visar en av dessa städers gamla kyrka som den såg ut på 1850-talet. Staden ifråga, Åhus, har vi genom vårt nu påträffade källmaterial om Nordens första cistercienserklostret, vilket grundades nära staden 1138, kunnat föra ner till mitten av 1100-talet. Klicka här om du är nyfiken!

29 april 2022

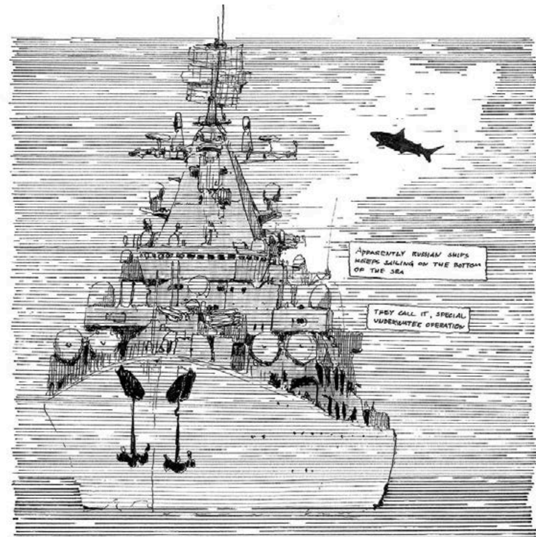
184 steg från vårt hus ligger handelsträdgården TrädgårdsPaletten. Hustrun och jag tog oss en ”motionsrunda” dit i dag. Köpte en del, bl.a. 2 gurkor från odling i Bunkeflo och fyra myntaväxter m.m. Notera de två gurkorna i mina fickor och också en av myntaplantorna i bröstfickan. Den gav god doft. De 184 stegen hem kändes angenäma.

TrädgårdsPaletten är helt fantastisk. Klicka här för en rundtur!

29 april 2022

Ludvig Ödman, konstnär och son till mina två gamla vänner Catharina och Anders, har under lång tid under det fasansfulla kriget producerat teckningar som sätter Putins krigsbrott i blixtbelysning på ett mycket annorlunda och talande sätt. Nu finns dessa unika teckningar att köpa av konstnären och intäkterna går helt till humanitär hjälp i Ukraina.

30 april 2022

När Fotevikens Museum var som mest aktivt var det många volontärer och andra frivilliga som på olika sätt ville hjälpa till att under sommarmånaderna befolka den lilla vikingastaden

Det tidigmedeltida Danmark

Av Sven Rosborn

Detta häfte framtogs året 2010 av Fotevikens Museum för att ge de frivilliga volentärer som på somrarna anslöt sig till museet nödvändig kunskap om den historia som museet genom sin "vikingastad" berättade. Det hela handlade om Danmarks och Skånes historia under 1000-talet och början av 1100-talet.

Året 2021 publicerade författaren texten till en dittills okänd handskrift, författad av Harald Blåtands egen präst Avico. Denna text skriver delvis om Danmarks och Skånes historia under 900-talet. Uppgifterna i häftena från året 2010 har därför korrigerats med de nya uppgifterna i de historieavsnitt som berättar om 900-talet.

Med Guds hjälp hade skåningarna segern vid Foteviken 1134 och deras kung Erik Emune blev härskare över hela Danmark!

som vi byggt upp. Problemet var emellertid att nästan inga av dessa kände till vår historia i Danmark och Skåne under 900-, 1000- och det tidiga 1100-talet.

Museichef Björn Jakobsen bad mig då våren 2010 sammanställa ett litet studiehäfte. Det blev kanske lite mer än som var tänkt; fem tryckta häften på sammanlagt knappt femtio sidor.

Eftersom detta material är slut sedan länge har jag nu lagt ut det så alla kan ta del av det. Vi har ju under senare år påträffat nytt källmaterial som delvis skriver om Danmarks historia på 900-talet varför jag har korrigerat lite i det gamla manuset.

Klicka här för att se och kanske lära lite mer om livet för tusen år sedan!

1 maj 2022

Jag gillar innehållet i riktigt gamla dagböcker. Man kommer människor och kulturhistorien så väldigt nära i deras berättelser. Ta t.ex. regementspredikanten vid Kalmar regemente Anders Bolinus från Smålands dagbok. Anders var med om de skånska krigen på 1670-talet. Han deltog i slaget vid Lund den 4 december 1676 och han blev sårad i huvudet vid den svenska belägringen av Kristianstad några månader senare. Här är några små avsnitt ur dagboken som berättar om hur merparten av slättbönderna i Skåne bostadsmässigt hade det på den tiden.

På slätten var det den kringbyggda gården som dominerade:

”Omkringh sina gårder haffwa the sina trägårder, huilka the kalla hager; ther haffwa thee åthskelige bäran trädh. Theras gårder äro fyrkantige och kringbygde lijka som wijda herregårder; een stoor port haffwa the för gården, som altijd är stängd, och sedan en Iijten döör, genom huilken mann måste gåå. Sina gierden och trägårder haffwa the inne bygd medh torff och steen murer rätt som en kiörkiogårdh. När the plöija åckern haffwa thee 3 paar häster eller oxer för plogen.”

Röken har varit ett stort problem. Så här berättar Andreas om miljön inomhus när man skulle baka:

”Om Skånesz landh widare till att skriffwa så är thet itt stort och ömnogt landh medh nogh åcker och ängh, och i hwar tridia by een kiörkia. Om wedh är här tämmeliga beswerligt, altså måste the bränna torf. Thee haffwa små kakelugner här; eliäst när the baka och giösa i ugnen, så taga the fönstret uth på tacket och all röken gåår upp i stuffwan och sedan uth ther som fönstret är af tagit; och på baakeugnen är ingen annor uthgångh än röken och fuchten af elden gåår upp i stuffwan. Ther före äro theras stuffwor mycket smorda inne uth i.”

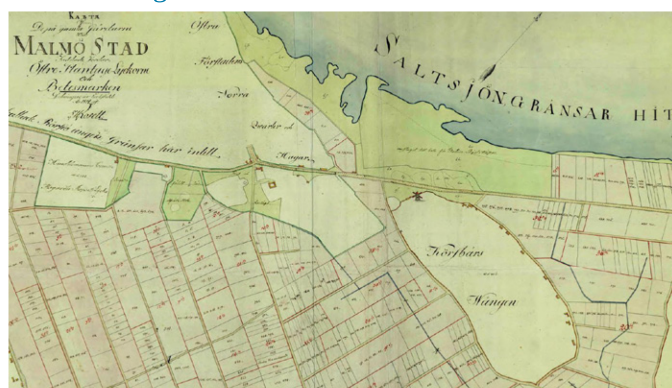
Stugorna var *”smorda inuti”* av sot! Det säger en hel del om den farliga inomhusmiljön som den skånska allmogen då levde i.

Bilden visar Jakob Kulles interiör från en bondstuga i Stävie, Torna härad vid mitten av 1800-talet. En betydligt renare allmogeinteriör än vad som tydligen var fallet tidigare i Skåne.

Foto: Nordiska museet (CC BY-NC-ND 4.0).

5 maj 2022

Malmö största, kontrollerade och medvetet tända brasa brann en gång på Kirseberget, se kartan. Varför blev det så? Läs här min berättelse om denna eldfängda historia!

8 maj 2022

Vintern 1764-1765 anlades på Slottsplatsen invid Malmöhus två alléer med pileträd som promenadplats för stadens innevånare.

Detta var Malmös första offentliga försök till en parkanläggning. När stadens väldiga försvarsvallar 1805 skulle jämna med marken och vattengravarna fyllas ut och ersättas med den nuvarande kanalen beslöt stadens kloka styrande att en offentlig, grönskande promenad utmed kanalens alla sidor skulle anläggas. Detta höll man på med under en längre tid.

Under 1820-talet började man plantera träd på de utjämnade tidigare s.k. bastionerna vilka låg ut mot kanalen norr om Norra Vallgatan. Speciellt Uppsalabastionen framför S:t Gertrud blev en omhuldad grönskande anläggning för innevånarnas söndagspromenader.

Så skapades då Kungsparken som blev en verklig grönskande lunga i den av industrirök nedsmutsade staden. Snart följde den väldiga Slottsparken och utanför staden anlades Beijers park. På 1920-talet stod Pildammsparken klar.

Men inte bara offentliga parker skapades av kloka stadsplanerare. Tidigare hade man i den under slutet av 1800-talet uppväxande stenstaden Malmö utanför kanalen kringbyggt alla tomter med höga hus vilket gav mörka, slutna innergårdar. 1936 påbörjades Ellstorpsprojektet invid Värnhem av Hugo Åberg. Nu öppnades kvarten upp och blev till grönskande oaser. Plaskedammar såg dagens ljus – ett sätt för stadens barn att komma ”ut i naturen”. Överallt blev detta sätt att ge stadsborna naturen tillbaka ett måste. Malmö blev rikskänd som *”Parkernas stad”*.

Kan jag kanske med mitt foto försökt illustrera hur stadens moderna stadsplanerare lever upp till denna historiska berömmelse?

10 maj 2022

Nu när Ryssland mördar i Ukraina och hotar vår europeiska fred och frihet går osökt tankarna tillbaka till det kalla krigets dagar. Då hade Sverige en krigsmakt som per capita var bland de största i världen och vi kunde med vapenmakt själva hävda vår neutralitet.

Den 20 aug 1968 invaderade Sovjet Tjeckoslovakien. En månad senare började jag min ettåriga militärutbildning i Norrtälje. Jag har nu under en vecka samlat material och skrivit ner mina ytterst personliga minnen från denna tid vid det

svenska luftvärnet långt från hemmet i Malmö.

Klicka här om du vill läsa vad jag hade för mig under ett år i min ungdom!

På näst sista sidan i den blå länken ovan finns en länk till den längre film jag gjorde om militärlivet 1969.

12 maj 2022

För ett stort antal år sedan gick jag med i *”Academia.edu”*. Här kunde man lägga in sina böcker och publicerade artiklar som pdf:er, gratis tillgängliga för alla att ladda ner. Som gammal museiman kändes det bra att skapa ett bibliotek över lite av vår arkeologi och historia, användbart för alla som ville veta lite mer i ämnena.

Sven Rosborn

Archeology | Viking period and ... +11

Sven Rosborn has been the scientific leader of the Museum of Foteviken with The Viking Town and The Medieval Ships. Sven began his studies to become an archaeologist in 1970 at the university of Lund. As early as 1972 he became a member of Professor Erik Cinthios research group in Medieval Archaeology. In 1974 he was employed as Department leader at the museum of Malmö with the main task to start archaeological activities in Malmö. 1977 Sven became director of the museum, including the medieval Castle of Malmöhus.

2,105 Followers | 59 Following | 99,998 Total Views | top 0.1%

Det har under åren blivit 186 nedladdningsbara trycksaker i form av pdf:er från mig, både böcker och artiklar. Just i dag noterade jag att 99.998 gånger har man tagit denna möjligheten till sig. Du hittar alla mina alster genom att klicka här!

Samtidigt har jag också använt mig av *”Internet Archive”* där jag lagt in 51 trycksaker, också fria att ladda ner och läsa. Klicka här för att se dessa!

12 maj 2022

I dag åkte jag kommunal buss för första gången på mer än två Corona-år. Passerade min gamla Latinskola och steg av vid Centralen för att ta mig till det historiska kvarteret S:t Gertrud. På vägen dit passerade jag en mängd verkligt historiska Malmömiljöer. Du kan följa min väg ge-

nom de foton med vidhängande texter som jag tog på dessa platser.

Från Norra Vallgatan tog jag den smala Kansligatan upp till Adelgatan. Denna gata lades ut redan vid mitten av 1200-talet då staden Malmö grundades av ärkebiskopen Jakob Erlandsen i Lund. Fram till det svenska övertagandet hette den *”Fiddlerstredet”*, dvs. *”Spelmansstredet”*. När svenskarna tog över döptes den om till den byråkratiska *”Kansligatan”*. Guvernörens kansli låg ju invid gatan. Tycker man ska låta gatan skifta namn till sitt ursprungliga, mera trevliga.

Bakom dessa fönster i bottenvåningen till Tunneln hade kungadottern Leonora Christine en gång sitt sovrum. Hon var dotter till den danske kungen Christian IV och var gift med rikshovmästaren Corfitz Ulfeldt. Han fängslades 1659 och satt inspärrad i huset, anklagad för förräderi. Eftersom han var sjuk fick hustrun sköta försvaret i den rättegång som hölls i hennes sovrum. Paret lyckades fly; han genom ett källarfönster när hon distraherade vakterna genom att skapa oro hos hästarna inne på bakgården.

Denna smala tomt var under 1530-talet bebyggt med ett tvåvåningshus. Här hade boktryckaren Christiern Pedersen sitt boktryckeri. Han hade innan han kom till Malmö tryckt Saxo Grammaticus stora krönika från ca 1200 i Paris 1514.

På taket till boktryckaren Christiern Pedersens forna tomt sitter en stenuggla. Varför han gör det vet jag inte. Jag vill dock gärna tro att den sitter här eftersom fågeln traditionellt symboliserar visdom och intelligens. Spridning av kunskap och visdom genom det tryckta ordet blev ju för första gången i Malmö aktuellt här på denna plats.

Precis här, där man i dag går in till Skandinaviska Enskilda banken, låg 1658 ett tvåvånings korsvirkeshus. Det var här den svenske kungen Karl X Gustaf tog in när han i mars 1658 kom till Malmö efter freden i Roskilde. Han hade då erövrat Skånelanden. Här bodde han en vecka innan han via Söderport för alltid lämnade staden.

Denna lilla gränd leder från Östergatan ner till S:t Petri kyrka. Vapenhuset som ses i bakgrunden var under medeltiden kyrkans huvudingång. Där byggnaden står vid grändens högra sida låg

en gång det medeltida rådhuset. Gränden fanns inte då utan här var istället en öppen tingsplats där domstolsförhandlingar skedde inför publik varje måndag.

Prostgatan är i dag en bred bussgata. Så var det inte för hundra år sedan. Då var gatan otroligt smal. På ena sidan gatan bodde kyrkoherden i S:t Petri kyrka och på den andra kyrkoherden i Caroli kyrka. Ögonvittne berättar att de båda brukade via öppna fönster diskutera veckans predikningar med varandra över gatan.

Här ligger en herrgård mitt i Malmö. Det är nog inte många som tänker på den som en herrgård men den spelar en nog så viktig roll i Malmös 1700-tals historia. Här bodde nämligen sedan 1756 garvaren Lars Kockum. Han blev snabbt en betydande man. Som riksdagsman för Malmö bevittnade han 1772 Gustav III oblodiga statskupp i Stockholm. Sonen Henrik gifte sig med Gunilla Ruhe och det är dessa som 1791 uppfört herrgården mitt i Malmö. Högt uppe på fasaden läser vi: *”H Kockum G Ruhe 1791”*. Namnet Kockum skulle fortsätta att vara betydelsefullt i Malmö in i våra dagar.

Skylten *”Skånska Dagbladet”* minner om att här låg den s.k. Skånska Dagbladets gård. Denna vackra och historiskt värdefulla gård var från 1600-talet och tyvärr revs den på 1930-talet. Min vän Einar Bager skrev en gång en bok om denna gård. På andra sidan gathörnet låg under medeltiden Malmös äldsta sjukvårdsinrättning, S:t Gertruds kapell med lokaler för sjuka. Här har man under många århundraden försökt bota sjuka genom böner och märkliga häxbrygder som man ansåg vara nyttiga.

14 maj 2022

Tog mig i dag en promenad till Malmö Stadsarkiv. Det var ju Släktforskningens dag och Malmö Släktforskarförening och Malmö Stadsarkiv firade detta tillsammans. Passade på att höra Malmö Stadsarkivs nye stadsarkivarie Suzanne Sandberg hälsa välkomna och därefter lämna över till Nik-

las Hertzman som höll ett utmärkt fördrag om DNA i släktforskningen.

Malmö Stadsarkiv har flyttat några gånger. År 1917 restaurerades Rådhuskällaren vid Stortorget och här blev arkivet inhyst många år. Sedan flyttade de över till Riksbankens gamla pampiga byggnad mellan S:t Petri kyrka och Östergatan. Därifrån till en fastighet ute i hamnen och slutligen till tidningen Arbetets lokaler vid Bergsgatan.

Malmö Stadsarkiv har varit ett kärt tillhåll för mig alltsedan sommaren 1967. Då blev jag anställd som byggnadspraktikant av Malmö stad vid undersökningen av Claus Mortensens hus,

hörnet Kalendegatan-Baltzarsgatan. Jag arbetade tillsammans med två arkitektstuderande, Monica Schauman och Christer Jarnlo. Vi sammanställde våra uppmätningar och historieforskningar i ett digert häfte. För att få historiska data gick Christer och jag en dag till Stadsarkivet norr om S:t Petri kyrka.

Bäst vi nu satt där i den gamla f.d. banklokalen stötte Christer mig hårt i sidan:

”Du, det måste vara gamle Einar Bager som står där borta.”

Det var det. Vi fick givetvis intervjua honom. Det var första gången jag mötte Malmös store historiekännare. Han hade börjat sitt privata arbete i arkivet redan 9 feb 1929. Vi skulle 1970 grundlägga en vänskap som varade ända fram till hans död vid 103 års ålder. År 1970 började jag på Malmö museum som arkeolog men var ofta uppe på stadsarkivet för att hämta historiska uppgifter. Förutom Einar blev också stadsarkivarie Lennart Tomner mina mentorer när det gällde historisk forskning. Det gick t.o.m. så långt att jag fick ett eget bord på arkivet i ett hörnrum med utsikt över den medeltida Östergatan.

Och i dag besökte jag alltså på Malmös nuvarande Stadsarkiv. Fortfarande håller denna kulturinstitution fanan högt. Det gläder mig. Bilderna visar Suzanne Sandberg i talarstolen och Monica Shauman samt Christer Jarnlo på vinden till Claus Mortensens hus 1967 och detta hus som det då såg ut.

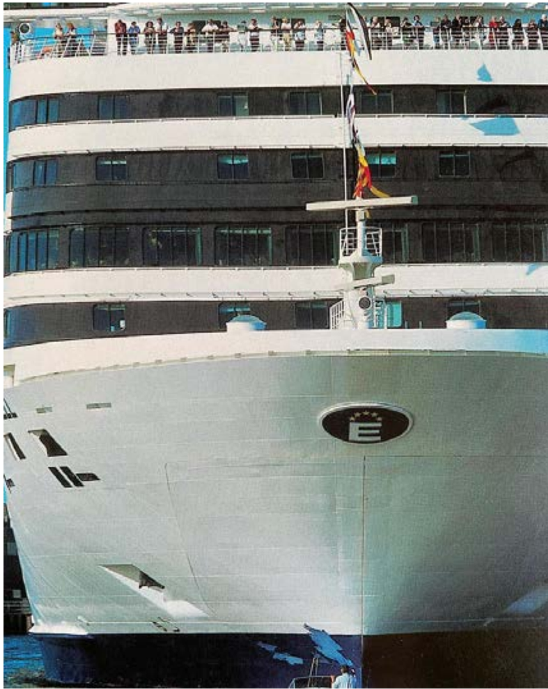
14 maj 2022

Magnus Ehrenberg inslag:

”Idag för 30 år sedan anlände M/S Frans Suell för första gången till sin hemmahamn Malmö. Två dagar sedan, den 16:e maj döptes hon av Birgit Nilsson som vid middagen sjöng ” Frans, Frans, nur Du allein”. Fina minnen från en fantastisk.”

Mitt svar:

Rederiet Euroway kontaktade mig 1990 och bad mig komma med namnförslag på sin färja. Mitt förslag var då Frans Suell vilket det ju också blev. De bad mig också att skriva lite om Frans Suells historia. Denna broschyr skulle finnas som gratisbroschyr ombord. Det blev denna trycksak. Klicka här för att läsa!

Men när man skulle sjösätta ytterligare en färja ville man ha ett historiskt kvinnonamn. Jag sände dem då ett antal förslag. Man valde emellertid den maskulina vägen och namnet blev Frans Kockum. Denna färja togs emellertid aldrig i bruk. Om mina föreslagna kvinnonamn kan ni läsa här!

17 maj 2022

Tomas Sielskis och min bok *”Vikingakungens guldskatt”* handlar om Harald Blåtands grav som vi funnit i norra Polen men också om ett unikt manuskript, skrivet av kungens egen präst Avico, troligtvis i syfte att få kungen helgonförklarad efter hans död 985. Här kan vi följa Harald från det att han som sjuåring utlämnades av sin far Gorm som gisslan till Herman Billung av Sachsen tillsammans med storebror Knut. Gorm behövde kejsarens och Hermans hjälp i det pågående inbördeskriget i Jylland. De båda bröderna döptes genast av Bremens ärkebiskop Atheldag och sedan växte de upp i kejsarens palats i Merseburg och Quidlinburg, allt enligt den samtida prästen Avico.

I denna omfattande text omtalas Skåne men också för första gången borganläggningarna i Lund och Borgeby (den sistnämnda ligger invid Löddeköpinge). Vi har tryckt den omfattande boken på svenska, danska och engelska. Jan Eskildsen noterade att den numera också finns att köpa i Moesgaards stora museum i Jylland, se bilden.

22 maj 2022

Repris från 16 aug 2017

Hösten 1990 var vi hårt attackerade på Malmö museer. Sydnytt hade beslutat att köra ner oss och pumpade ut mängder med häpnadsväckande lögner om att personalen stal och slog sönder saker. I det läget tog en engelsk kollega kontakt med mig. Han ville visa en jättestor dinosaurieutställning på museet. Djuren i naturlig skala var tillverkade av Smithsonianmuseet i Amerika. Det skulle kosta oss 30.000:- i försäkringar men vinsten skulle garanterat bli hög. Jag ringde till Malmös politiker men fick ett rungande nej på detta ”enorma” extra pengatillskott. Alltså behövde jag en finansiär. Då fick jag tips om att ringa en

som hette Claes Schmidt Sara Lund. Jag inledde telefonsamtalet med:

”Jag vet inte vem du är och du vet inte vem jag är - men gillar du skräcködlor?”

Det gjorde han! Vi är självklart vänner sedan dess. Hela borggården på 800 kvm täcktes av ett tält. Det byggdes t.o.m. ett stort vattenfall och in i tältet sattes dessa rörliga urtidsmonster. Den 11 dec öppnade det hela. Enorma köer uppstod snabbt. Detta blev Malmö museers största tillfälliga utställning någonsin - 114.000 betalande besökare.

Politikerna gillade det givetvis inte. Därför censurerades denna utställning helt i Malmö museums officiella årsredovisning. Den skulle förpassas ut i glömskan. Men fotona finns kvar!

Claes var och är en driftig person. Entrén in i den stora salen gjordes genom en trång och mörk passage. I slutet av denna satt en skylt: ”PÅ FÖREKOMMEN ANLEDNING ÄR DET FÖRBJUDET ATT MATA DJUREN”. Jag stod där många gånger i mörkret och såg hur förväntansfulla barn höll sina föräldrar i händerna och förskräckta sa *”Pappa, vad står det på skylten?”* När de sedan kom ut i salen möttes de av en dinosaurieunge som rörde sitt huvud mot dem. Succén var given - ungarna älskade det hela. Kommer ihåg att jag ofta tänkte: *”Och detta ville ni på stadshuset förneka Malmöborna”*. Tack Claes för din insats!

25 maj 2022

Det hände sig år 1941 att fru E. Hansell på Fredsgatan 10 fattade pennan och skrev en lång berättelse om sin barndom invid denna plats. Hon var född ca 1860 och berättelsen ger en unik bild av det enklare förstadslivet i Malmö på den tiden. Hennes handskrivna berättelse finns nu i Folkminnesarkivets i Lunds stora samlingar. Detta arkiv har på ett föredömligt sätt lagt ut stora delar av dessa handskrifter digitalt.

När jag av en tillfällighet såg denna berättelse beslöt jag mig för att exerpera den, dvs. översätta texten till tryckt text. På detta sätt blir den mera lättillgänglig för många att läsa. Jag har också lagt in bilder med förklarande texter för att ytterligare utöka förståelsen för den tid som det här berättas om.

En berättelse om Malmö på 1860- och 1870-talen

Fru E. Hansells minnesanteckningar från år 1941

Mina barndomsminnen från Malmö är mest från Östervärn, som Östra förstaden kallades på den tiden. Jag är nämligen född der i början på 60-talet. Värnen bestod på den tiden av en rad hus eller gårdar vid var sida av infartsgatan, inga tvärgator fanns, de kom till senare. Der nu Wärnhemshuset ligger i hörnet av Lunda- o. Sallerupsvägen låg en bondgård, ägaren till

Tack E. Hansell - din berättelse är som en tidsmaskin till svunna tider i Malmö. Klicka här för att läsa: https://www.academia.edu/79864498

29 maj 2022

I torsdags 26 maj 2022 gifte sig min son Mats med Pooi Yian. Min svärson Mike var best man och som sådan var han tvungen att hålla tal. Det blev en liten annorlunda variant:

https://youtu.be/JwlbVb-qxew

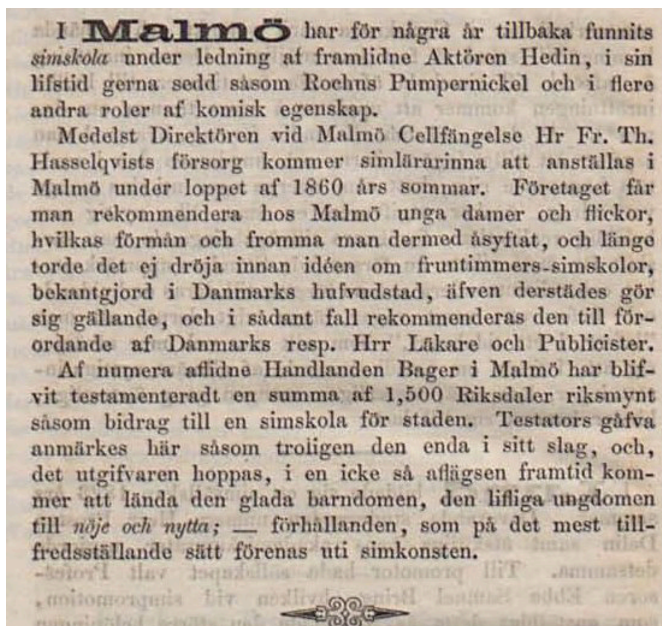
29 maj 2022

Under bröllopet i torsdags lärde vi oss en ny variant att salutera brudparet på. En variant som praktiseras i Malaysia, Singapore och Kina. Jag höll dock tyst för att koncentrera mig på att filma:

https://youtu.be/crsV7RsmdHg

1 juni 2022

Nu när sommaren snart är här är det intressant att veta att även fruntimmer kan få lära sig att simma i Öresund. Åtminstone om man förflyttade sig tillbaka till 1860. Denna revolutionerande idé att även kvinnor ska få roa sig med att på ett säkert sätt bada i havet verkar också ha fått fäste i Köpenhamn.

I **Malmö** har för några år tillbaka funnits *simskola* under ledning af framlidne Aktören Hedin, i sin lifstid gerna sedd såsom Rochus Pumpernickel och i flere andra roler af komisk egenskap.

Medelst Direktören vid Malmö Cellfängelse Hr Fr. Th. Hasselqvists försorg kommer simlärarinna att anställas i Malmö under loppet af 1860 års sommar. Företaget får man rekommendera hos Malmö unga damer och flickor, hvilkas förmån och fromma man dermed åsyftat, och länge torde det ej dröja innan idéen om fruntimmers-simskolor, bekantgjord i Danmarks hufvudstad, äfven derstädes gör sig gällande, och i sådant fall rekommenderas den till förordande af Danmarks resp. Hrr Läkare och Publicister.

Af numera aflidne Handlanden Bager i Malmö har blifvit testamenteradt en summa af 1,500 Riksdaler riksmynt såsom bidrag till en simskola för staden. Testators gåfva anmärkes här såsom troligen den enda i sitt slag, och, det utgifvaren hoppas, i en icke så aflägsen framtid kommer att lända den glada barndomen, den lifliga ungdomen till *nöje och nytta*; — förhållanden, som på det mest tillfredsställande sätt förenas uti simkonsten.

3 juni 2022

För ett antal månader sedan blev jag kontaktad av Steve Olsson på radion ”Malmökanalen”. Han ville att jag i ett antal kortare inslag skulle berätta om Malmös historia från olika platser i staden. Det har nu blivit 23 program på ca 8 minuter vardera. Det går i radion, tidigt varje måndag morgon.

Jag har i denna video använt ljudet till det tredje programmet och lagt till ett antal passande bilder. Det handlar om Gustav Adolfs torg.

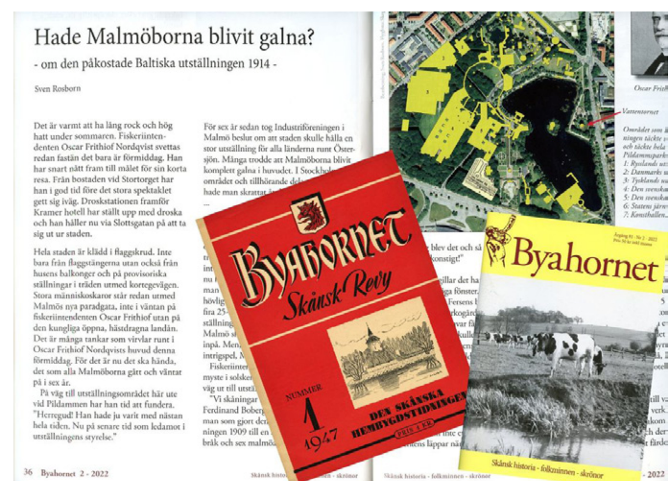
https://youtu.be/uhc4sQ6CZi0

3 juni 2022

Det finns en intressant skånsk tidskrift, *”Byahornet”*, som kommer ut med fyra nummer om året. Den vänder sig till en bred kulturhistorisk publik och den startade redan 1942. År 2010 fick tidskriften Skånska Akademiens diplom för värdefulla insatser för den skånska kulturen.

Tidskriften ger en spännande och intressant inblick i olika sidor av skånsk kulturhistoria. Som gammal bok/tidskriftmal har jag åtskilliga äldre nummer men tyvärr endast tillbaka till året 1947, se bild. Dessa äldre nummer är inte längre så lätta att få tag i antikvariskt.

Jag brukar själv ibland bidraga med artiklar. I det senaste numret, se bild, har jag skrivit om Baltiska utställningen i Malmö 1914.

5 juni 2022

Satt i dag och bläddrade genom min digra samling av äldre vykort. Fastnade för kortet på bil-

den. Inte för motivet men p.g.a. texten. Kortet är från kriget. Mottagaren var fru Frida Andersson i Falsterbo och avsändaren en i Malmö som uppenbart tröttnat på bristen av smör.

Ett litet utdrag av texten: *”Kära Mor. Smöret räcker inte till, så om Mor vill koka lite krigssmör till mig, som jag kan ha med mig på måndag, är så tort att äta bart bröd”*.

Min undran är följande: Vad är ”krigssmör” som man kan koka ihop? Har aldrig hört detta uttryck. Vill gärna veta.

Kiin Wick svarade: *När man kokar ihopa smör med mjöl och mjölk. Ett sätt att dryga ut en mindre mängd befintligt smör för att få mer.*

6 juni 2022

Vill du veta lite om Malmös medeltida badstugor och hygienen på den tiden?

Här är min sju minuters film om detta: https://youtu.be/20ChvwRXSDY

6 juni 2022

Steve Olsson på radion ”Malmökanalen” och jag kom i januari i år 2022 överens om att vi skulle göra ett antal kortare inslag om Malmös historia. Dessa går varje måndag morgon i radion. Jag har i denna video använt ljudet till det första programmet och lagt till ett antal passande bilder. Det handlar om namnet Malmö och namnet Elbogen: https://youtu.be/XCea2c0vt0o

7 juni 2022

Här kommer del två i en radioserie som jag gjort en video av där Steve Olsson på radion Malmökanalen intervjuar mig om Malmös historia. Denna gång handlar det bl.a. om varför det heter Davidshallsbron (som ni ser på fotot):

https://youtu.be/ZY7BBhU4S70

7 juni 2022

Eskil fyllde tio år i går. Då ringde det på dörren. Detta är en signal för vakthunden att reagera. Skallen ekade ut på gatan. Utanför stod en larmförsäljare. När jag öppnade med Eskil vid mina fötter backade mannen tre steg tillbaka.

”Är det en varg!”, stammade han förskräckt.

”Jepp!” blev mitt svar.

Mannen tog ytterligare ett steg tillbaka.

”Ni behöver väl inget larm?”

”Vi har redan ett larm som bevisligen sätter fysiska avtryck på inkräktare”, blev mitt svar.

Han lommade snabbt vidare till grannen. Den

snälle ”vargen” Eskil skakade bara på sitt hundhuvud.

https://www.facebook.com/sven.rosborn/videos/1486144418466653

8 juni 2022

Här kommer del tre i radioserien i Malmökanalen där jag gör nerslag i Malmös historia. Några av dessa program har jag gjort om till video och lagt in förklarande bilder. Detta program handlar om Triangeln:

https://youtu.be/VhUh6e0LImQ

10 juni 2022

På Lilla Hammars näs vid den natursköna Foteviken finns en unik kulturhistorisk och naturhistorisk plats: *”Klosterdammen”*. Detta har varit Lilla Hammars bys allmänna vattning i tusen år ända sedan anlades under sen vikingatid. Nu vill en granne till klosterdammen omvandla denna till sin privata trädgård.

Hör och häpna; länsstyrelsen har godkänt detta ingrepp, riktad mot den skånska historien och det skånska kultur- och naturarvet. Självklart skulle länets myndighet värna om denna fullständigt unika miljö. Det är sådant man förväntar sig, även av miljötänkande nutidsbyråkrater. Ni som sitter på höga statliga poster och fattar sådana beslut skulle skämmas.

Se denna lilla film som visar denna unika miljö som inte längre kommer att finnas kvar för fram-

tida generationer. Filmen är baserad på utredningen nedan av Sven Rosborn, en geolog och Fotevikens Museum.

Se här vår utredning som länsstyrelsen struntar i: https://pilemedia.se/pdf/Klosterdammen.pdf

11 juni 2022

I jan 2022 blev jag uppringd av Steve Olsson på Malmökanalen. Han ville starta en programserie i radio på måndagsmorgnarna där jag berättade om Malmös historia. I det först programmet ville han presentera mig för lyssnarna så de visste vad för figur jag var och fortfarande är.

Här är detta introduktionsprogram som jag gjort om till video med bilder:

https://youtu.be/o2G_Azh4uQk

Kampen mot husrivningarna på väster fortsätter, men

NEJ TILL OCKUPATION!

MALMÖ: Föreningen GAMLA Väster ger inte upp i sina försök att sätta stopp för den planerade bussleden på Engelbrektsgatan.

På måndagen hade man kallat till presskonferens för att presentera sina argument mot bussleden och mot rivningarna i stadsdelen.

Men någon ockupation eller liknande stridsåtgärder tänker föreningen inte ta till:

— Vi har ett bra förhållande till fastighetskontoret och vi vill fortsätta att föra en dialog med dem.

■ TRE HUS

Det är främst tre fastigheter i hörnet av Engelbrektsgatan och Hyregatan, som föreningen just nu vill fästa uppmärksamhet på. Alla tre fastigheterna kan komma att rivas för den planerade leden.

— Det finns på två av gårdarna en unik gårdsmiljö som man måste försöka bevara, säger Sven Rosborn från Malmö museum.

Han stöder Föreningen Gamla Västers krav på att husen skall få vara kvar.

— I hörnhuset föddes Henrik Schartau, en av de mest betydelsefulla personerna i svenskt religiöst liv och det vore beklagligt om man rev hans födelsehus.

Mikael Ahrling från Föreningen Gamla Väster ansåg också att det fanns starka ekonomiska skäl till att inte riva:

— Om man river de här husen för att bredda gatan, så kommer de nya hus man skall uppföra att bli mycket dyrare än vad en renoveringskostnad skulle bli.

■ ONÖDIGT

— Dessutom kan det inte vara nödvändigt att för bussernas skull bredda den här korta biten av Engelbrektsgatan. Här måste de kunna gå i enkeltrafik.

Helst vill man att busstrafiken får gå kvar på Södergatan och inte som det nu är tänkt — göra Södergatan till en gågata och Engelbrektsgatan till en bussled.

■ NAMNINSAMLING

Föreningen Gamla Väster kommer nu att fortsätta sin verksamhet med stormöte och namninsamlingar.

— För även om vi inte lyckas stoppa de här rivningarna så vet kommunen att de i fortsättningen inte kan riva utan att vi lägger oss i det.

Vi kan stoppa kommande rivningar, säger Margareta Benndorf, styrelsemedlem i Föreningen Gamla Väster.

DÖDSDÖMT LÅT INTE BEGRAVNINGEN SKE I TYSTHET! ALLA MALMÖBOR MÖT UPP HÄR PÅ TORSDAG 26.5.77 KLOCKAN 19⁰⁰

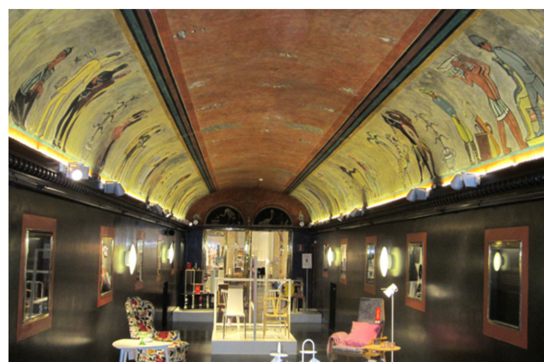
● Mikael Ahrling från Föreningen Gamla Väster och Sven Rosborn från Malmö museum vill stoppa den planerade rivningen på Engelbrektsgatan: — Det är en unik gårdsmiljö som går förlorad.

● Engelbrektsgatan 3, ett av de rivningshotade husen. Föreningen Gamla Väster har satt upp affischer på huset för att kalla till stormöte och protestera mot den planerade rivningen.

13 juni 2022

I Steve Olsson och min radioserie på Malmökanalen i år 2022 berättade jag i ett inslag om Södergatan och också om film och biografer. Här är det inslaget med bilder.

https://youtu.be/U4QvpqU_Whg

14 juni 2022

I Skåne fanns under medeltiden ett antal sjukhus för spetälska. Dessa låg direkt utanför följande städer: Lund, Åhus, Tommarp (invid Simrishamn), Ystad, Malmö, Landskrona och Skanör. I ett radioprogram i Malmökanalen har jag berättat om Malmös spetälskesjukhus. Jag har nu gjort en kortare video om detta sjukhus. Klicka här för att starta videon: https://youtu.be/g9yXEbfo-FI

Om ni efter att ha sett filmen vill veta mer om medeltida sjukhus i Skåne kan ni klicka på min sammanställning här:

https://www.academia.edu/4263956

15 juni 2022

Det hände sig att Sven-Olle Olsson och jag 2007 beslöt oss för att utröna var Skånes mittpunkt fanns. Efter att ha funnit den högst sannolika platsen kontaktades Höörs kommun och snart kunde Skånes mitt med konstverket *”Mittelen”* invigas. Eftersom vi båda två vid den tidpunkten satt i den dåvarande Skånska Akademien anordnade vi tillsammans med Höör ett årligt återkommande evenemang på platsen.

Ni kan här läsa mer om hur Skåne fick en mittpunkt, eller snarare en tyngdpunkt:

https://archive.org/details/2020-mittelen/page/n4/mode/1up?view=theater

15 juni 2022

Sänt till Anders Ödman:

Hej Anders. Anders Hansson har varit på Falsterbo museum och förevigat besöket med ett antal foton. Falsterbo museum har i sin utställning tydligen med denna rekonstruktion av Skanörs borg. Tror att du måste göra ett tillägg i din nya borgupplaga om skånska borgar. En 12 meter hög krenelerad stenmur, ett porttorn, en palatsliknande hög tegelbyggnad och ett runt torn på så där trettio meters höjd. Detta måste ju vara den riktiga rekonstruktionen som man kan skapa efter de många arkeologiska bevisen som finns från borgkullen!!! Tänk så fel man har haft tidigare!

16 juni 2022

Jippie!! Den 10 juni i år skrev jag texten på FB, se längre ner. I går fick jag av Henrik Nilsson, meddelande att vi som länge engagerat oss i kampen för Klosterdammen på Lilla Hammars näs vid Höllviken tydligen gått segrande ur striden. Klosterdammen kommer även för framtiden att vara skyddad och att få vara tillgänglig för allmänheten, vilket den varit i tusen år.

Se här vår kulturutredning här som tydligen bitit även på byråkrater:

https://pilemedia.se/pdf/Klosterdammen.pdf

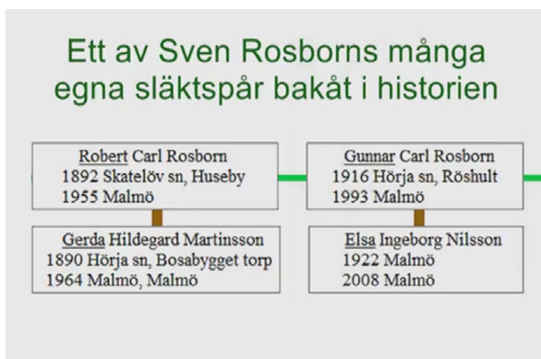

17 juni 2022

Här kommer del nio i den radioserie i Malmökanalen där jag gör små nerslag i Malmös historia. Några av dessa program har jag gjort om till video och lagt in förklarande bilder. Detta program om två gamla gårdar vid Södergatan, den Flensburgska gården och den Thörnschiärska gården: https://youtu.be/kVGK-ua7SO8

19 juni 2022

Jag har nu under en vecka åter gjort djupdykning i min släktforskning och bl.a. fogat in mycket om släktingar och deras historia i Malmö under 150 år. Totalt 2596 personer har jag nu i mitt släktträd. Videon visar en av mina många släktgrenar.

Har ni inte provat på släktforskning bör ni göra det. Jag har lagt upp ett antal gratis filmer för er som vill komma igång med detta. Här finner ni också flera av mina föredrag om Malmös och Skånes historia:

https://pilemedia.se/sl%C3%A4ktforskningskurs

21 juni 2022

Malmös och Skånes arkeologi och historia bjuder på många spännande upplevelser. Problemet är bara hur man ska tolka den historiska bild och det gamla kulturlandskap som man kan få av dessa lämningar. Föredraget nedan höll jag under en utbildning av guider i Skånes och Malmös historia. Det var min gode vän Karin Erlandsen som arrangerade kursen. Här hittar ni många

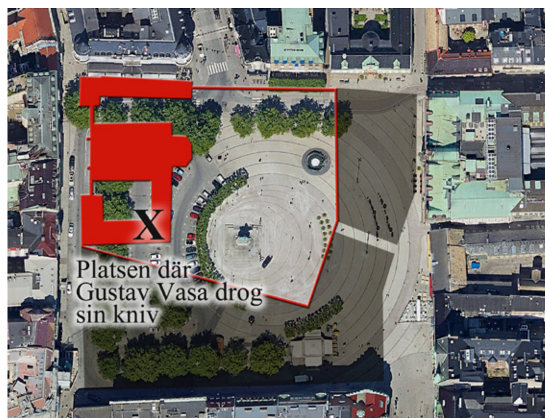

tolkningar och misstolkningar av skånska sevärdheter. Filmen är lång men den ger dig kanske en annan historisk bilden än den du känner till. Klicka här: https://youtu.be/tmqxV1kJIT8

23 juni 2022

Här kommer del tio i den radioserie i Malmökanalen där jag gör små nerslag i Malmös historia. Några av dessa program har jag gjort om till video och lagt in förklarande bilder. Detta program handlar om det medeltida Helgeandsklostret på Stortorget i Malmö.

https://youtu.be/f7ue82OqSpE

25 juni 2022

Det finns många dialekter i Skåne. Själv kommer jag på min farmors sida från Göinge. Vi kan följa denna stora släktgren ner till mitten av 1500-talet. Göinge har en plats i mitt hjärta fastän jag själv är en produkt av slättlandet i Skåne. På en fest fångade och förevigade jag denna lilla sångstund. Filmen är från 2005 då en del av den göingska släkten samlades för ett födelsekalas på Fotevikens Museum. Det hela gick givetvis i vikingastil och festen hölls i mitt eget vikingahus i den rekonstruerade vikingastaden.

https://youtu.be/YHCtzXXCXDE

27 juni 2022

Vad vet du om Stortorget i Malmös historia? Här kommer del elva i den radioserie i Malmökanalen där jag gör små nerslag i Malmös historia. Några av dessa program har jag gjort om till video och lagt in förklarande bilder. Här ett nerslag i torgets historia. https://youtu.be/ByhxjoNkl08

27 juni 2022

Fann i min farfars efterlämnade bibliotekssamlingar boken *”Brevställare. Umgängeskonst och uppträdande”* från 1936. Förvåningen blev stor när jag bläddrade mig genom det omfattande regelverk som det sociala livet uppenbart kräver. Fann också ett facit för *”frimärksspråket”*. Genom att klistra frimärkena på speciella sätt på kuverten gav man ”hemliga” hänvisningar till mottagaren.

När jag nu lärt mig hur man klistrade frimärken för 86 år sedan blev jag dock lite ledsen. Min nyvunna kunskap är ju knappast gångbar med digital post. Jag bifogar dock här bokens frimärksfacit så ni alla kan lära er något som en gång var ett förtäckt sätt att kommunicera på.

Jag älskar dig. Sänder dig tusen kyssar. Ni är mig likgiltig. Önskar Er vänskap. Jag tillhör en annan. Skriv ej mera.

Din kärlek är besvarad. Vi äro upptäckta. Bränn upp brevet. Ni intresserar mig ej.

Frimärksspråket

är avsett för uttryck av de meningar här äro till synes genom placering av frimärket på ett särskilt sätt och å särskilt ställe å försändelsen. Såsom av avbildningarna framgår, kan frimärket placeras på fyra olika sätt i vardera av de fyra hörnen samt på två olika sätt å såväl båda sidorna om, som under och över adressatens namn.

Frimärket bör dock alltid sättas å kuvertets eller kortets ytterkant.

Lämna mig ifred. Nej. Ja. Skriv snart, ack snart.

Farväl för evigt. Tack för vad som varit. Vänta och hoppas. Väntar och längtar. Trohet intill döden.

Kan jag hoppas? Jag är din för evigt. Bestäm tid och plats. När får jag träffa Eder? Var försiktig.

28 juni 2022

Jag höll den 11 april i år 2022 ett föredrag vid den pampiga run- och bildstenen på Tullstorp kyrkogård i Skåne. Ole Ryhl Ohlsson passade då på att filma en del av föredraget och han har nu lagt ut det på YouTube. Vår upptäckt av texten till handskriften *”Gesta Wulinensis”* från 990-talet har ju skrivit om delar av Danmarks 900-tals historia och något av detta kan knytas till denna sten. Klicka på bilden för att se Oles film.

Efter föredraget blev det tid för frågor. Ole Ryhl Olsson fortsatte då att filma:

https://youtu.be/5Jr6vdNbRu0

29 juni 2022

Tillgången till rikligt med dricksvatten ute vid Öresunds kust var en förutsättning för Malmös uppkomst som stad på 1250-talet. Sven Rosborn berättar i den här lilla videon om vattenförsörjningen i Malmö under äldre tid.

https://youtu.be/8X7PDJwXoAg

30 juni 2022

Tomas Sielski och jag m.fl. har bildat en hjälpgrupp för kvinnor och barn som tvingats på flykt från Ukraina. Läs vad vi skrivit under bilderna. Många av deras män kämpar eller har stupat i kampen mot Ryssland för sitt lands, och även vårt lands framtida frihet. Det är skrämmande hur dessa utsatta människor blir behandlade i Malmö. Jag trodde bättre om mitt land Sverige och min hemstad Malmö!

Läs här vad Tomas skrivit:

Förra måndagen anlände 57 ukrainska flyktningar till Ystad. Gruppen, som fick hjälp av vår förening, bestod nästan uteslutande av ensamstående mammor och barn.

Från Ystad fördes dessa flyktingar till Migrationsverket i Malmö för vidare transport norrut. Pga. platsbrist kunde inte alla få möjlighet till denna resa. Kvar i Migrationsverkets lokaler på Jägersro i Malmö befinner sig nu 4 mammor och deras sammanlagt 17 barn.

Idag fick jag ett nödrop om hjälp från en av mammorna i Malmö. De saknar tydligen gröt till de allra minsta, frukt, tvättlappar m.m.. Tydligen får de inte tillräcklig hjälp från de anställda på flyktingförläggningen.

Bland de som åkte uppåt fanns även ett litet hjärtsjukt barn. Barnet hade fått tid hos kardiologen i Malmö och besöket skulle ske igår. Dessvärre tvingade Migrationsverkets personal ändå mamman på bussen som skulle avgå från Malmö i tisdags. Tydligen tyckte man inte att det var viktigt att barnet skulle ges omedelbar vård. I samband med detta var det inte några snälla ord som sades till mamman. Hon grät när hon berättade om händelsen för de polska volontärerna som vår förening ”Ukrainahjälpen. Barn i nöd” samarbetar med.

Att sårbara flyktingar, som det här är frågan om, behandlas på detta fullständigt oacceptabla sätt i Malmö är både upprörande och kränkande.

2 juli 2022

Skåne har fredagen den 1 juli 2022 fått en ny spännande, permanent vikingautställning i Trelleborg. Här är några filmklipp från invigningen.

https://youtu.be/G2uaxeXm97U

4 juli 2022

Var i eftermiddag på ”Arkivcentrum Syd” i Lund. Skånes släktforskarförbund höll *”Släktforskarvecka Skåne 2022”*. Träffade en del gamla vänner från min tid i styrelsen i Skånes arkivförbund men och gjorde också nya intressanta kontakter.

Johnny Andersson, på FB-gruppen ”Lunds ideella turistinformation Destination Lund” höll ett föredrag om Lund under vikingatiden. Föredraget var bl.a. baserat på Anders Ödman och Maria Cinthios resultat i deras bok *”Vägar till Lund”* och på min bok *”Vikingakungens guldskatt”* som återger en krönika från 990-talet, skriven av Harald Blåtands präst Avico. Här omtalas bl.a. att Haralds lillebror Toke Gormsson byggde en borg i Lund i början av 970-talet.

9 juli 2022

Denna lilla video om Malmös historia berättar jag om en kung som en gång av en svensk historiker beskrevs som ”130 kilo ilsket fläsk”. Klicka för att se filmen:

https://youtu.be/iXGWUAK_Hts

10 juli 2022

Tiderna förändras. Det gamla danspalatset och nattklubben Baldakinen är sedan länge borta. Nu är det Pinchos restaurang som flyttat in. Som gamlingen i gänget minns man tider som flytt. När t.ex. vi, ett 30-talet vikingar från Fotevikens Museum, en kväll i full mundering och beväpning drog in på nattklubben och genast p.g.a. en historisk rädsla bland personalen blev satta längst fram runt scenen.

I kväll råkade alla familjemedlemmarna bli placerade exakt på den plats där Malmös mest omtalade mord skedde för 204 år sedan. En trädgårdsmästare blev mördad i ett rum på andra våningen i sitt hus, vilket exakt motsvarade platsen ca tre meter ovanför våra huvuden. Tre var mördarna. En begick självmord i fängelset på Malmöhus. De två andra halshöggs och styckades vid avrättningsplatsen vid nuvarande Rörsjöskolan. Men sådant är det bara en gammal historienörd som jag som har kunskap om.

10 juli 2022

Och extra bra är det att veta att när vi är ute på restaurang som i dag vaktar en trogen vän hemmet. Ve den som försöker närma sig utan att ha identifierat sig som en vän. Många ryggar tillbaka och med darr på rösten frågar: ”Är det en varg?” Senast var det en som ringde på och ville sälja larm. https://www.facebook.com/sven.rosborn/videos/1486144418466653

11 juli 2022

Natten mellan 26 och 27 juni 1677 stormade den danska armén på 14.000 soldater Malmö. Svenskarna hade 2.000 soldater samt Malmös beväpnade borgare till sitt förfogande. Huvudanfallet kom mot Österport vid Drottningtorget. Här mötte angriparna Malmös borgare i en vild kamp på liv och död.

Danskarna skulle öppna Österport så att det danska rytteriet kunde komma in i staden. Svenskarnas rytteri på tvåhundra man sändes i illfart från slottet utmed Västergatan, Adelgatan och Östergatan, se bilden, och de lyckades krossa danskarna strax innan dessa nådde fram till Österport.

Vilken otrolig dramatik på Malmös gator.

Strax efter slaget författades en skrift om hur belägringen och slaget gått till. Denna kan ni läsa här om ni vill lära er mer:

https://www.academia.edu/82969755

12 juli 2022

Tog mig en promenad på Pauli kyrkogård i Malmö. Här är Malmös historia påtaglig om man vet historien om vad de personer som här har sin gravplats en gång sysslade med. Bildens gravstenar minner om två som under sin livstid kämpade för att lyfta fram Malmös his-

toria. Anders Ulrik Isberg s:r, tjänstemannen vid järnvägen som genom sitt oerhörda intresse för Malmös historia i slutet av 1800-talet lade grunden till en mera saklig Malmöhistoria. Hans unika historiska Malmökarta från 1876 är något som jag ständigt kan använda mig av i min egen forskning.

Bredvid ligger min vän och arbetskamrat Ingmar Billberg. Han arbetade som arkeolog på Kulturen i Lund. En dag 1975 stod han vid utgrävningsschaktet på Gråbrödersgatan. Jag behövde då skickliga arkeologer i den utgrävningsorganisation som jag hade börjat bygga upp 1974. Handgripligen drog jag ner Ingmar i schaktet och försökte övertala honom om att bli grävningsledare i Malmö. När han tvekade var det dags för en muta. I caféet ovanför gropen bjöd jag storstilat på kaffe med ostmackor. Dagen efter började Ingmar på Malmö Museum. När han dog 2005 hade han i flera år varit Malmös stadsantikvarie och arbetat hårt för bevarandet och framhävandet av Malmös historia. Fotot visar honom när han var med och grävde ut medeltida tegelugnar på Gamla Väster.

15 juli 2022

Vi har under ett antal år arbetat med upprustningen och bevarandet av den unika bild- och runstenen i Tullstorp. Sedan några år finns på platsen informationsskyltar och möjligheter att med QR-kod via mobilen få ytterligare upplysningar om andra fornlämningar i närheten. Redan år 2005 skrev jag på ”Arkeologiforum” om behovet att informera mer om vårt gamla kulturarv. Hur ser nu behovet ut efter 17 år? Här är min dåtida text (bilderna visar två av våra uppsatta Tullstorpsskyltar):

”Har under de senaste fem åren på sommaren färdats runt i hela Sverige ca 1900 mil i husbil för att plåta mängder med fornlämningar. Det är beklämmande hur illa man generellt sett sköter våra fornlämningar och vilken usel vägvisning som är förhärskande. Skyltar ska vi inte bara tala om - de lyser med sin frånvaro eller också är de flesta erbarmligt dåliga. Så går det när byråkratin går in i ett rum - då går kulturen ut. Så mycket pengar som satsas på vårt kulturarv - och så lite som det görs ute i terrängen för att vägleda människor som inte är fackidioter som jag och andra i forumet. Har mängder med exempel på vansinnigheter.

I detta perspektiv är det intressant att på en plats kunna få ringa upp ett telefonnummer och få en pedagogisk och spännande information om platsen man står på. Arbetar sedan en tid med Martin Tuvesson som startat Instant Phone Guide. Han har satt upp 11 stationer i Arnts fotspår i Västergötland och 11 över förhistoriska och medeltida platser i Skåne. Det senaste är runstenarna i Torna Hällestad i Skåne som berättar om slaget vid Fyrisvallarna.

På Island har man sedan några år på försök praktiserat telefonen för att berätta om fornlämningarna utifrån sagamaterialet. Häftigt att stå mitt inne i en husgrund och få en tusenårig berättelse om vad de gjorde som en gång bodde i huset.

Det fordras givetvis en skylt på platsen som ger nödvändig användarinformation. Systemet har dessutom det fina med sig att man hela tiden kan datera upp informationen utan att behöva producera och sätta upp nya skyltar.

Det kan aldrig vara tjänstefel att informera och våga testa. Däremot kan man ifrågasätta när myndigheter inte vågar eller vill informera, vilket tyvärr är fallet för många fornlämningar i Skåne. Ta bara runstenarna utmed sydkusten. Höll förra söndagen ett föredrag på

RUNSTENAR OCH KRISTENDOMEN

Karta över runstenar
Map of runestones
Karte über Runensteine

Skåne var för tusen år sedan ett av Danmarks bördigaste områden. Utmed speciellt Öresundskusten och sydkusten var befolkning stor. De många tidigmedeltida kyrkorna vittnar om detta. Tätheten av kyrkor överträffar de flesta andra områden i Skandinavien.

Kristendomen infördes av kung Harald Blåtand som runt år 980 erövrade dessa kustområden. Han hade själv blivit kristen på 960-talet. I sina nyvunna områden lät han uppföra rundborgar med vallar av jord och trä; varje borg hade en träkyrka utanför en av portarna.

Han insatte sina stormän i kustbygdernas byar. Än i dag vittnar ett antal runstenar om dessa personer från den skånska missionstiden tusen år tillbaka. Man möter dem i runtexterna antingen som "drängar" eller som "thegnar", dåtida titlar på ledande och betydande män i samhället.

Varför stormännen reste runstenar under den kristna missionstiden vet man inte säkert. Kan det ha varit för att visa lojalitet mot kungamakten? Kanske har man velat markera ett revir eller sin makt? Det finns ofta många namn på runstenarna. Kanske var det ett sätt att bevara minnet av att man var kristen. Gud känner ju alla till namn som blivit döpta. Vi vet inte. Många runstenar återanvändes under medeltiden som byggnadssten inne i kyrkornas murar.

Hunnestadsmonumentet öster om Tullstorp är numera förstört. Kopparstick från 1600-talet.
Hunnestadsmonument east of Tullstorp is no longer there as it was distroyed. Copper engraving from the 1700s.
Hunnestadsmonument östlich von Tullstorp existiert heutzutage nicht mehr. Kupferstich von 1700 Jahrhundert.

Runestones and Christianity

Danish King Harald Bluetooth conquered the western and southern parts of Scania approximately 980 AD. He had himself baptized in the 960s and introduced Christianity to his conquered territories thereafter. Even today, many runestones from the late 10th century, especially along the south coast of Scania, tell tales of Harald's great men who were settled in the area and whom were Christians.

The settlers were given names by baptism, names which are inscribed on the runestones from this time. Could the reason for raising these runestones be to show belonging of the Christian faith? The real reason is not known, one can only guess.

Runensteine und Christentum

Der dänische König Harald Blåtand eroberte den westlichen und südlichen Teil von Schweden ca. 980 n.Chr. Er liess sich selbst etwa 960 taufen und überführte sein Glauben in den Gebieten die er erobert hatte. Heuzutage widmet man ihm viele Runensteine von 1000 Jahrhundert speciell im Gebiet von Südküsten Skanes wo seine Untertanen wohnten die auch den Christentum angehörten.

Warum man Runensteine aufstellte weiss man heutzutage nicht sicher. Man findet eine Menge von Namen auf diesen Steinen. Bei der Taufe bekam man seinen Namen. Es kann sein, dass man die Erinnerung bewahren wollte, dass man ein Christ ist. Aber dieses ist nicht mit Sicherheit nachzuweisen.

temat ”Vad tusan ska vi med kulturarvet till” på Kulturen i Lund, där jag bl.a. tog upp det totala ointresset från myndigheternas sida att informera om dessa.”

17 juli 2022

Jag var år 2006 aktiv skribent på *”Arkeologiforum”*, ett dåtida seriöst svenskt forum för arkeologiska frågor. Skrev då nedanstående artikel:

”Under sex år fram till 2004 har Fotevikens Museum på uppdrag av Malmö stad byggt två koggkopior inne i Malmö hamn. Den större koggen, 29 meterlång, är en kopia av det koggfynd som museet fann utanför nakenbadet i Skanör(!) 1992 och som vi undersökte fram till 1995. Det är världens hittills största kända kogg, daterad till ca 1390 och dessutom ett av världens äldsta kända skepp som haft kanoner ombord. Den andre koggen är en kopia av ett välbevarat fynd från Almere i Holland, daterat till ca 1450. Detta skepp är mindre, endast 19 meterlångt.

Som medeltidsarkeolog var det något av en chock för mig när vi reste stävarna på den stora koggen. Det var ju en väldig volym som plötsligt uppenbarade sig. Plötsligt insåg jag hur lite det egentligen är som vi vet om alla de större träkonstruktioner som funnits under medeltiden. Trots att det byggdes koggar på löpande band, finns det inte en enda samtida beskrivning över hur man faktiskt byggde en kogg. När Erik av Pommern skulle resa till Stockholm står det bara i bevarade skrifter något liknande: ”och så byggde han en flotta och seglade till Stockholm”. Vadå bygga en flotta? Vilken enorm medeltida ”industri” måste det inte till för att kunna göra något sådant.

År 2004 fick Fotevikens Museum så uppdraget att bygga ett museum kring dessa seglande koggar i Malmö hamn. Detta är nu färdigt (2006). I lördags den 12 aug seglade den stora koggen för första gången över till ”Dronning-en by”. Trots regnvädret exploderade stranden vid Den lille havefrue av turisternas blixtar när skeppet strök förbi. Strök gjorde man också koggens flagga när dronningens skepp Dannebrogen passerades. Genast besvarades hälsningen med att vakten på hennes skepp också halade Danebrogen. Ett stolt tillfälle. Vår plan att lasta skeppet fullt med dansk öl gick dock om intet. Det kan nämligen ta ombord 150 ton. Vi hade länsat hela Nyhavn på öl!”

Koggen vid Malmöfärjornas gamla plats i Köpenhamn.

18 juli 2022

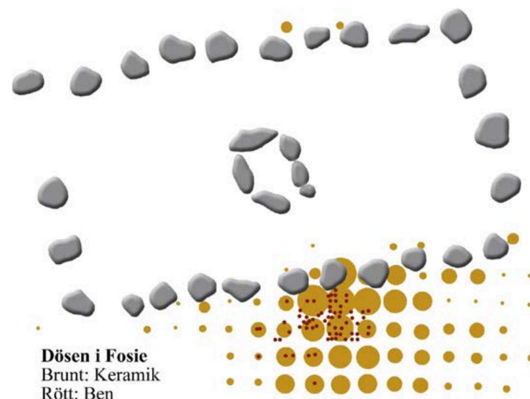
Det finns många intressanta historiska platser där märkliga händelser ägt rum. Även sådana platser där man i dag inte längre kan märka historiens vingslag. Har skrivit en liten artikel om en sådan plats och händelse - den troliga kannibalfesten i Fosie i Malmö. Klicka här om ni vill läsa artikeln om kanibaler i Fosie.

Kannibaler i Fosie

Det hände sig att jag hösten 1970 som nybliven 21-årig arkeologisk grävningsassistent på Malmö museum blev utkallad till Fosie industriområde. Amatörarkeologen Malte Gullstrand hade bevakat en matjordsavschaktning och sett att det kom fram en mängd stenar. Han stoppade schaktningen och Bengt Salomonsson från museet hade kallats ut. Tämligen snart stod det klart att det hela rörde sig om en s.k. långdös från stenåldern. Nu blev det till att kalla samman ett antal arkeologer. Ytan som skulle undersökas var stor och fynden bara välde fram. Göran Burenhult blev grävningsledare och nu mötte jag i snålblåsten på den skånska höstslätten för första gången denne person, senare professor i arkeologi på Gotland. Men nu skrev vi 1970 och vi var fortfarande unga utan större meritlistor.

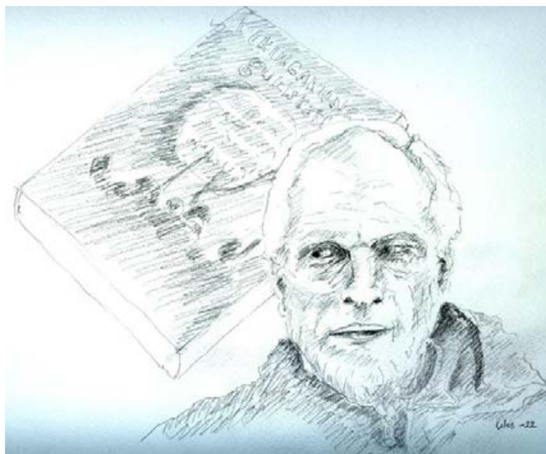
En långdös är en stenkammargrav av stora stenblock med takblock. Själva gravkammaren är omgiven av en rektangulär yta som begränsas av uppresta stenar. Innanför dessa stenar har man fyllt på jord så att kammargraven kommit att döljas under jord. Den döde eller de döda har placerats sittande i kammaren.

21 juli 2022

Ett inlägg från Robert W. Wahlström Harr:

Det är inte bara med stor behållning jag läser Sven Rosborns böcker om vår historia från Gorms tid. Det handlar mycket också om att mycket här handlar om att se nya tankebanor från en tid som sakta börjar träda fram ur de historiska skeenden som har varit något av ett ingenmansland i hanteringen. Givetvis handlar det om att finna nytt underlag som kan ge den språngbräda in till möjligheten att pröva gamla teser i nytt ljus.

Som i så mycket annat så finns det andra som bidrar till en kartläggning, men det är uppenbart att Sven själv har dragit ett tungt lass i sammanhanget. En annan god sak med detta gedigna arbete handlar om att vi på allvar kan börja betrakta vår Skånska historia från en lite bättre höjd än det tjabbel som brukar förekomma med uttalande från 1600-talets krig och vem som var värst i sin framfart.

Den Skånska historien är så mycket mer än den s.k. ”försvenskningen”. Här i Norden lider vi under samma problem som koloniseringen i Afrika en gång utsattes för. Någon drog gränserna rakt igenom områden som beboddes av folk med samma etnicitet, samma kulturmönster, etc.

Kanske kan man hoppas på att diskussionerna snart kan lyftas upp till sin legitima och rätta nivå.

Tack för ditt fina arbete Sven förövrigt.

23 juli 2022

Satt och sorterade i delar av mitt digitala arkiv och hamnade då på dessa två inlägg om de de två koggar som vi på Fotevikens museum byggt i Malmö. Det var en härlig tid med många turer runt Öresund och Östersjön för att sprida Malmö som en kulturstad.

Visbyresan 2011 med koggen
Tvekamp av Elbogen

Fotevikens Museum

Fotevikens Museum kommer i slutet av sommaren 2011 att genomföra en längre sjötur med koggen ”Tvekamp av Elbogen”. Denna kogg är en kopia av Skanörskoggen, en kogg från ca 1390 som år 1991 av museet påträffades utanför Skanör. Fram till och med 1995 gjordes omfattande marinarkeologiska undersökningar av vraket. Det kunde då konstateras att koggen, byggd i Mecklenburgområdet, var den största kogg som hittills påträffats. Skeppet har fört minst fyra kanoner på däck vilket gör det till ett av världens äldsta kända, med eldvapen bestyckade skepp.

Med mycket stor sannolikhet är skeppet ett av de stora skepp som ingick i den piratflotta vilken härjade Nordens kuster efter det att drottning Margareta tagit makten året 1389 och tillfångatagit den svensk/tyske kungen Albrekt av Mecklenburg. Från sitt fängelse på Lindholmen borg lyckas han få ut en order att hans gamla hemland Mecklenburg skulle samla en flotta för att härja drottningens kuster. Det s.k. ”viktualie-

Sydsvenskan gillade inte alls detta. Redan när koggarna byggdes på Kockums till gagn för många arbetslösa i Malmö skrev man direkta osanningar om projektet. När vi sedan byggde Koggmuseet fortsatte lögnerna. Bl.a. skrev man att skeppen bara låg och ruttnade vid kaj. Läs artiklarna genom att klicka på bilderna så förstår ni nog att det inte alls var tal om några ruttnande skepp.

23 juli 2022

Ja, det var en märklig arkeologisk upptäckt. Jag har beskrivit det närmare i en artikel som ni kan läsa genom att klicka här: https://www.academia.edu/9189292

Skånska Gårillen funnen i ruin

Så blev den då framgrävd. Gårillen, det treeniga djuret, sammansatt av GÅsen, GRisen och SILLen, symboler för den skånska matkulturen. Fyndplatsen är offerlunden vid Lindholmens slottsruin utanför Svedala, och ansvaret för den kulturhumoristiska uppgrävningen tillskrivs Skånska Akademien.

AV LILLEMOR MALMQUIST/LINDHOLMENS SLOTTSRUIN

Skånska Akademien bildades 1981, och är en sammanslutning, som ska vårda, främja och utveckla den skånska kulturen. Kultur och humor är valspråket.

Fredagen blev en kulturhumoristisk begivenhet ute vid Lindholmens slottsruin. De skånska flaggorna fanns med i rekvisitan liksom paraplyerna. Under regntunga skyar hade en ansenlig skara inbjudna mött upp för att roas på de historiska markerna, som under våren varit föremål för arkeologiska utgrävningar.

Kommunfullmäktiges ordförande i Svedala, Carl Gustaf Wrangel von Brehmer knöt i sitt hälsningsanförande an till den historiska betydelse Lindholmen haft under drottning Margaretas dagar på 1300-talet.

– Det historiska mötet då fredstraktetet mellan Danmark och Sverige undertecknades för tankarna framåt till EU-medlemskap, sa C-G Wrangel. Sedan var det fritt fram för det mest akademiska man kan tänka sig; Skånska Akademien, som firade jubileum, 13 och ett halvt år. Kändisen och fysikern Carl Uno Bengtsson, med adress Lund, stod för presentationen av begivenheterna.

HYPOTES

En stor del av tiden åtgick för den ceremoniel som omgav sökandet efter fynd. Skånska Akademiens ständige sekreterare, Helmer Lång och ledamoten Peter Broberg lyckades förträffligt att få menigheten med på noterna i sökandet efter Gårillen.

Peter Brobergs hypotes om att hitta hybriden i Lindholmens historiska jordlager visade sig stämma. Under jublande applåder från gästerna grävde arkeologen Sven Rosborn fram den bevingade hybriden. Han visade upp den beklövade och med stjärtfena försedda hybriden i full frihet. En komisk blandning av skånska djur, gåsen, grisen och sillen, som oförglömligt för tankarna till den skånska matkulturen.

Nu till ett mera finstämt ämne. Flickkören från Svedala kommunala musikskola berikade tillställningen med vacker sång, både på latin och skånska.

HISTORISK INRAMNING

Traktens historiska nejder inramades fint av sången, och av några ystra russar, som helt ogenerat förvandlade Lindholmens kulturmärkta mark till hippodrom.

För säkerhets skull hade ett tält rests, som skulle skydda de tillresande från regn medan den lekamliga spisen intogs.

Under jublande applåder grävde arkeologen Sven Rosborn fram "arkeologiska" fynd ur Lindholmens historiska jordlager. Är det månne Gårillen, den skånska hybriden, som akademien tagit till sig som symbol för den skånska matkulturen, som blottats?

A16.94.08.20

24 juli 2022

Allt är förgängligt. Tänker på reformatorn Claus Mortensens gravsten i koret till S:t Petri kyrka i Malmö. Här har han huggit in sin 1500-tals devis: QVOD SVMVS – HOC ERITIS – FVIMVS QVONDAM – QVOD ESTIS. En översättning blir på svenska: *”Vad vi äro, skolen I bliva, vi voro en gång, vad I ären”*.

Detta med förgänglighet är i allra högsta grad också påtaglig i dag när det gäller vårt informationssamhälle. Allt är i stort sett digitaliserat och snabbt och praktiskt användbart. Men mycket endast för en kort stund. Aldrig någonsin har det t.ex. tagits så mycket privata fotografier som nu. Men hur länge lever dessa kvar? Vi har gamla fantastiska fotografier från 1860-talet och framåt som vi kan titta på. Men hur många av de moderna digitala bilderna kommer man att kunna se om 160 år? Vårt samhälle är ett slit och slängsamhälle. Mycket av vår tids producerade kulturhistoria kommer inte att existera speciellt länge.

Ta bara all den intressanta historiska information som sprids på FaceBook, t.ex. genom

administratören och eldsjälen Roberts fantastiska sidor ”Malmö - ett historiskt perspektiv” och ”Den skånska historien”. Själv har jag nu samlat upp alla mina FaceBooksinlägg i olika pdf-er, en för varje år sedan 2013. Så blir det lättare att ha dem samlade. I min lilla historiska, digitala artikelserie *”Tillbakablickar”* har jag gjort likadant. Dessa artiklar finns nu samlade på två pdf-er. Vill ni läsa dem kan ni klicka nedan:

Artiklar 2019:
https://www.academia.edu/83605621
Artiklar 2020-2022:
https://www.academia.edu/83629994

Innehåll

- Kåseberga på Österlen för exakt hundra år sedan
- En berättelse om mosslik
- Öresund – en historisk vattendelare
- Den märkliga källan i danska Jellings norra gravhög
- När vikingen Atle stupade i Öresund
- Att gå omkring i guldkläder
- Benhus
- Toaletthistoria
- När pesten slog till
- En skatteman vid namn Lyder
- En stridbar kvinna utanför Malmös hank och stör
- De döda i kyrkopelaren
- Lite Malmöitisk kvinnohistoria
- Skollekar på 1860- och 1950-talen
- Den medeltida Latinskolan
- När vattnet kördes till Malmö
- Problem med växelmynt
- Månsagården i Malmö
- Snabbtåg till kontinenten
- En dag på Luftvärnets skjutskola på Väddö
- När Karl XII drabbades av två luftvärns-skåningars slarv
- Sönderslagna glasplåtar
- En bondesamling i Södra Sallerup
- Ett helgon utan vapen i S:t Petri
- Djävulen under altarbordet
- Inför invigningen av Öresundsbron år 2000

24 juli 2022

Håkan Cerne skrev till mig:

”Det vore väl på tiden att vi gör en kulturhistorisk utflykt igen Sven. Jag har ju ett lämpligt fordon om vi ska besöka något vikingatida.”

Mitt svar:

Woh! Det enda felet är väl att denna förnämliga farkost styrs på babord sida!

26 juli 2022

Med förvåning har jag under det senaste halvåret tagit del av vad som händer på det Fotevikens museum som Björn Jakobsen och jag grundade redan 1995. I lördags hade Sydsvenskan en stor artikel men många vinklade osanningar. Själv har jag suttit med i organisationens styrelse i alla år men såg mig i februari i år tvingad att lämna den då inget är sig lik sedan Björn avgått som ordförande. Jag vill inte längre på något vis bli förknippad med det nuvarande och framtida Fotevikens museum. Förutom jag själv har även de andra som innehar arkeologisk och historisk kunskap lämnat styrelsen.

Björns text:

Efter att jag och mina kollegor framgångsrikt byggt upp och utvecklat detta museum var det tid för också mig att gå i pension. Hur skulle man då kunna trygga fortlevnaden av detta unika skånska vikingamuseum?

Jag byggde denna min framtidstro på att Christian Enehov Karlsson skulle ta över museirestaurangsverksamheten. Resultatet blev restaurangen ”Smokey”.

Magnus Strömland, en gammal vän, skulle

aktiv sköta och driva själva vikingamuseet. Den samlande organisationen för verksamheten var sedan år 2013 ”Nordiska organisationen för kulturell förmedling”.

Min fru och jag såg med glädje på framtiden. Vi hade givetvis erbjudit oss att stödja och finnas med så länge som det behövdes. För mig ett mycket positivt och skönt sätt att successivt släppa taget om en verksamhet som jag drivit i 25 år. Nyåret 2022 kändes för mig som början på en ny positiv tid.

Fotevikens museum och hela anläggningen kring detta kulturkoncept drabbades oförskylt och orättvist av ekonomiska bekymmer för ca tio år. För att rädda denna unika kultursatsning i sydvästra Skåne gick jag då själv in med stora privata medel och som säkerhet övertog jag aktierna i bolagen. Nu tio år senare ville jag donera dessa till en organisation som kunde säkra museets framtid.

Självklart var min tanke att denna donation, som omfattade hela museiområdets och angränsande områdens uppbyggda miljöer, faciliteter och många av lösörena, skulle tillfalla organisationen SVEG, den organisation som jag själv och mina kamrater skapat redan på 1980-talet. Med den kompetens som finns i den nutida styrelsen i SVEG skulle den historiska anläggningen Fotevikens Museum vara säkrad.

Utan SVEG hade det inte i dag funnits något museum. I stället hade strandområdet vid Höllviken troligtvis fortfarande varit en plats som kommunen ville glömma, med sopberg och bortglömda deponier för avfall. Det är vi på Fotevikens Museum som miljövårdat och återställt området.

Vill du få reda på vad som sedan hände på Fotevikens Museum? Läs då mitt nästa inlägg i morgon!

27 juli 2022

1986 kunde jag öppna den nya permanenta medeltidsutställningen på Malmö museer. Där hade jag bl.a. valt att låta besökarna gå genom ett mindre rum där vi visade fram dåtida bestraffningssätt. Detta i protest efter att en Malmöpolitiker påpekat för mig att på ett museum skulle jag som museichef bara visa det som är skojigt och glatt!

I rummet fanns också ett gratispapper som de kunde ta med sig. Pappret handlade om det sätt man så sent som i början av 1800-talet offentligt och inför skolbarn lät avrätta och

stycka två mördare. Allt med Malmöprästen Gullanders lovprisande av Gud på avrättningsplatsen vid nuvarande Rörsjöskolan.

Bilden visar hans då mycket prisade och tryckta uppbyggelsetal.

EN RÅ VERKLIGHET

År 1819 blev Hans Henrik Malmborg mördad i Malmö av två ynglingar. Året efter fördes dessa båda ut på Malmös avrättningsplats vid nuvarande Rörsjöskolan invid Värnhemstorget. I åsyn av alla Malmös utkommenderade skolbarn halshögg och styckade bödeln brottslingarna. Prästen i S:t Petri kyrka, Gullander, höll därefter ett förmaningstal på avrättningsplatsen. Talet ansågs så uppbyggande för sin tid att det trycktes i Malmö samma år. Nedan följer valda delar:

"Församlade medborgare! Det blod, som nu strömmar ur dessa stympade människokroppar, blev både efter Guds och människors lag med högsta rättvisa utgjutet! Dessa missgärningsmäns suckar till den barmhärtige Guden kunde ej rädda deras usla liv, ty där står skrivit i Guds egen lagbok, att mördaren ska dö, att den som utgjuter människoblod, hans blod ska ock av människor utgjutet varda. Deras bönfallan hos landets Konung kunde icke heller förlänga deras olyckliga dagar, ty Överheten bär icke Svärdet förgäves, utan han är en Guds tjänare, en hämnare, honom till straff som illa gör...

Vem, säger jag, erindrar sig inte dessa brottslingars ondska, och finner icke att bojorna, som i 9 månaders tid tryckte dem, och fängelset, som inslöt dem, och bilan, som våldsamt avskar deras livsträd och steglen, som snart ska framställa dem till föremål för fasa och avsky, utgjorde en förtjänt - nej - en lindrig lön för deras trohet i Satans tjänst...

FÖRÄLDRAR! Jag kan i dag knappt nämna er utan tårar, ty ni kan inte gå från denna plats, där tvenne nog unga missgärningsmän stannat i sitt blod, utan att fråga: Vad ska det bli av alla våra barn? Hur ska de sin väg ostraffeligen gå genom en värld, där så många förförare finnas. De måtte väl ej stanna på en avrättsplats - bevare Gud därifrån! Fäder och mödrar, ni som här röja detta ömma bekymmer, då skärpen ni lagen för barnen om morgonen då ni stiga upp, om aftonen, då ni gå till vila, när ni sitter i ert hus och när ni går på vägen ... Då vänjer ni dem tidigt vid sträng lydnad och arbetssamhet, även om det skulle ske med aga, ty om du slår barnet med ris, då behöver man inte dräpa honom. Då grundlägger ni för dem en lycklig framtid!

Men ni tjänare! Här omsluter ni en like, som ligger flytande i sitt blod! Spegla er i hans rysvärda öde, och glöm ej en enda dag den fruktansvärda husbonde, som intet ögonblick vända från er sitt allseende eldsöga, och som fordrar av er fullkomlig trohet...Bäven då för ert hjärta den första stund, som ni känner uppstå hos er köld mot husbonden, som är er kroppsliga herre.

Ynglingar i allmänhet! Dessa nu dödade missgärningsmän var utrustade med vanliga natursgåvor som kunde blivit lyckliga i sin krets, nyttiga för medmänniskor samt till glädje för föräldrar och vänner. Men de började bli bröder i ondskan - och nu vad är de? Deras kroppar avskyvärda för människoögat, och deras minne en frätande sorg, som följer moder och broder till graven ..."

DETTA HÄNDE I MALMÖ FÖR ENDAST NÅGRA GENERATIONER SEDAN! LÅT OSS LÄRA AV HISTORIENS SKUGGSIDOR SÅ ATT VI INTE ÅTERIGEN TRAMPAR FEL!

27 juli 2022

Björn fortsätter här sin berättelse om Fotevikens Museum och vad som hänt där i mera modern tid.

Björns text:

När vi på Fotevikens Museum 1995 sökte efter en havsbunden plats för vårt museum hade vi flera förslag. Varför vi valde den nuvarande platsen var för att vi ville koppla den rekonstruerade, vikingatida stadsbebyggelsen till en historisk betydelsefull plats. På Lilla Hammars näs hade det legat en helig forntida plats, ett s.k. ”Vi”-område. Här fanns Lilla Hammars by med sin medeltida struktur, en urgammal kungsgård, en rest efter en av Harald Blåtands tilltänkta borgar och också ett av Skånes största gravfält från yngre järnålder. Platsen hade också för tusen år sedan hyst ”Halör” marknad, en av Skandinaviens största vikingamarknader.

Den dåvarande politiska ledningen i kommunen var positiva och vi fick ett långtidsavtal på marken under förutsättning att vi med egna medel förvandlade den till ett miljövärdigt tillstånd. Detta kunde vi åstadkomma med enormt sponsorstöd från många av Skånes stora företag.

Åter till nutiden. Under en längre tid hade vi i den gamla museistyrelsen i ”Nordiska organisationen för kulturell förmedling” haft diskussioner med kommunen om framtiden och markarrendet. Nu blev det emellertid klart att nya, närmast kulturfientliga vindar blåste i Vellinges politiska läger. Ekonomisk var vi som museum givetvis beroende av att få del av de intäkter som kunde skapas med museet som kulturell drivkraft. Dessa intäkter kom sedan länge från vår uppbyggda museirestaurang och vår etablerade stugby med ställplats för besökarnas husbilar. Ett museum utan statlig eller kommunal hjälp kan inte existera i dag utan extra intäkter.

Jag var ju sedan 2013 genom personliga inköp ägare till i stort sett hela museianläggningen. Nu ville jag lämna över detta som en donation. Tanken var att föreningen SVEG skulle få ta över donationen och ledarskapet. Här fanns ju all den kompetens som fordrades för att driva en historisk anläggning och säkra att den inte blev en jippoanläggning. Styrelsen i föreningen SVEG var intresserad att axla detta ansvar. Men när dessa mina intentioner blev kända vaknade lokala krafter med en helt annan agenda.

Vill du få reda på vad som nu hände på Fotevikens Museum? Läs då mitt nästa inlägg i morgon!

28 juli 2022

Konsten att annonsera och marknadsföra sina varor har givetvis urgamla anor. Bläddrade i mitt bildarkiv och hittade dessa lite annorlunda sätt att 1914 sälja in sig hos intresserade köpare. Teet från Ceylon som *”Central Affären”* tydligen sålde, hade dessutom en stor försäljningsbyggnad på Baltiska utställningen, uppfört som ett indiskt tempel.

28 juli 2022

Björn Jakobsen fortsätter här att berätta om Fotevikens Museum, nu vad som hänt efter hans avgång innan årsskiftet. Som jag sagt tidigare; jag vill inte på något sätt längre bli förknippad med detta museum som jag troget tjänat sedan Björn och jag grundade det 1995.

Björns text:

Mitt förslag att till föreningen SVEG skänka Fotevikens museianläggning, vilken jag genom privat inköpta aktiebrev förvärvat, föll emellertid inte i god jord hos museets ”Nordiska organisationen för kulturell förmedling” nya ordförande Christian Enhov. Krav ställdes i stället att denna organisation skulle få donationen. Efter tvekan, men då jag inte ville så split i denna viktiga fråga, överlämnade jag ett donationsförslag till organisationen. Givetvis förväntade jag mig då att en så stor donation skulle beslutas av hela styrelsen så att man där fick ta ställning till förutsättningarna och alla krav, skyldigheter och möjligheter som donationen skulle innebära.

Något sådant fick jag förgäves vänta på. Det mest häpnadsväckande var att styrelsen inte ens blev sammankallad för att diskutera detta. I styrelsen satt bl.a. Sven Rosborn, en av medgrundarna till Fotevikens museum. Då det inte hållits några styrelsemöten hänvände han sig i februari i år till Christian Enehov och inlämnade skriftligt sin avgångsanmälan. Löftet var att han skulle avregistreras. När han sedan via Bolagsverket i juni upptäckte att detta inte skett blev han tvungen att själv betala 800:- för att officiellt kunna avgå från styrelsen. Detta visar klart den inkompetens som styrelseordföranden har.

Efter det att donationsförslaget lämnats över men inget beslut fattats i organisationens styrelse blev jag och min fru successivt avstängda från hela området. Vi fick dessutom besked om att vi inom två månader skulle ta bort allt utanför vikingabyn, inklusive här befintliga stugor och utrustning. Jag ställde mig t.ex. frågande till varför de inte ville ha en här befintlig traktor då detta krävs för att sköta vikingaområdet. Svaret var att man skulle köpa nya maskiner istället för dessa äldre och begagnade.

Hela vår museiverksamhet har alltsedan starten baserats på samverkan med olika intresseföreningar. Helt plötsligt framförde nu den nya ledningen att dessa föreningar inte fick vara kvar på området. Nu började en smutskastning och en säkert medveten ryktesspridning mot mig sattes igång.

Det som sedan skedde är än mer overkligt. Påstådda polisanmälningar, bråk om el-räkning, boende i stugby utan att betala, lögner och falska påstående haglade. Hot och ren fysisk misshandel har jag också blivit utsatt för underdenna period av personer som indirekt är involverad i restaurangverksamheten.

29 juli 2022

Björn nämner här i den sista delen av berättelsen om Fotevikens Museum om Borgeby vid Löddeköpinge. I handskriftstexten från 900-talet *”Gesta Wulinensis”* omtalas att Harald Blåtands lillebror Toke Gormson innehade Skåne och satt i Burgerbau i Skåne när Harald dog. Toke blev då vald kung i Roskilde och tillsammans med Sibar Fultarson, som var gift med Haralds syster, och Styrbjörn, kungason från sveariket, drog de till Fyrisvallarna vid Uppsala med en stor flotta.

Vikingabyn i Löddeköpinge ligger mittemot Borgebys vikingatida borg. En del av flottan bör ha legat samlad vid Löddeå. Därav vårt marinarkeologiska intresse av detta område. Här handlar det alltså om skånsk/dansk/svensk rikshistoria för tusen år sedan och det har inget som helst med Fotevikens Museum att göra.

Björns text:

I tre tidigare avsnitt har jag förklarat bakgrunden till den ryktesspridning om Fotevikens Museum och mig som florerat och fortfarande pågår. Man kan verkligen ställa sig frågan om vad för syften det finns bakom detta. Att man velat överta museet i egen vinning är väl en misstanke som lätt kan slå rot.

Jag såg positivt på museets framtid och hade skisserat på många framtida planer om strandpromenad, utomhusyoga, fiskrestaurang och utökning av ställplatser. Allt som jag delgett den nya ledningen.

Att jag anser att ”Nordiska organisationen för kulturell förmedling” inte har mottagit donationsförslaget är att styrelseordföranden inte har haft något möte med den nya styrelsen som således inte blivit informerad eller kunnat ta beslut om donationen. Man har helt enkelt inte juridiskt fattat beslut om att man önskar ta emot den. Trots påpekande från styrelseledamöter om att man vill ha styrelsemöte om donationen så har det i denna fråga inte varit ett enda styrelsemöte sedan Christian Enehov övertog ordförandeposten. Sven Rosborn, Oscar Gumaelius, Uno Jansson och Ralph Thysell har i protest avgått från styrelsen då inget svar erhållits i frågan.

I Sydsvenskan har verksamhetschefen Magnus Strömland målat upp en fantasibild om att det skulle föreligga ett rivaliserande förhållande mellan Fotevikens Museum och vikingabyn i Löddeköpinge. Uppgiften måste vara baserat på att han helt saknar insikt hur vi på museet arbetat i tjugofem år. Mitt och mina kollegers mål med vikingakonceptet har varit att framgångsrikt arbeta brett med detta, inte bara i Skåne utan i hela Europa genom bl.a. ”Destination Viking Association”. Där ingår ”Viking world of Scania” vars mål är att lyfta vikingakonceptet som turist- och besöksmål i hela Skåne. Givetvis finns det ingen konkurrerande verksamhet i Löddeköpinge och defini-

tivt ingen plan att flytta Fotevikens museum till Löddeköpinge.

Däremot har, genom min kollega Sven Rosborns fynd av Harald Blåtands grav och en hittills okänd handskrift om bl.a. Skånes och Borgebys historia, vårt intresse ökat av detta område där ju vikingabyn i Löddeköpinge är ett synnerligen intressant objekt.

Men detta ämnesområde svarar till en hel annan del av vår gemensamma skånska vikingahistoria än den som Fotevikens museum står för.

29 juli 2022

Satt i dag i soffan och tittade ner på golvet. Efter en stund blev hustrun lite orolig över denna stillhet. Hade jag fått en stroke så att hjärnan lagt av? Nej, tvärtom. Hjärnan gick i stället för högtryck. Plötsligt hade jag nämligen blivit djupt intresserad av ett fenomen långt under min golvmatta!

Vi vet ju alla att jorden har formen av ett klot. Mina tankar sysselsatte sig nu med frågan: Vem är det som kanske bor långt under mattan och exakt under mig? Och som går upp och ner i förhållande till mig. Är det kanske en eller flera personer i ett hus eller är det bara fiskar i ett stort och djupt hav?

Visst hade det varit kul om man kunnat få reda på detta och skriva ett digitalt brev som började med rubriken: ”Hej, jag vet nu att du bor under min matta! Kan vi språkas lite.”

Började söka på Internet hur man kunde lägesbestämma en position tvärs genom jordklotet men fick tji. Kom bara upp länkar som t.ex. denna:

”Kontakt med andra sidan | Andar, Änglar och Demoner iFokus”

Finns det ett sätt att utifrån sina egna bostadskoordinater bestämma motsvarande exakta läge på andra sidan klotet? Om inte, borde inte t.ex. Google Earth ha en knapp för sådant? Vilka spännande utländska kontakter man på detta sätt kanske kunde skapa.

31 juli 2022

Under firandet i kväll av mina 73 vandringsår på jorden, höjde jag snapsglaset med orden: ”Tack Gustaf Pettersson, för att du en gång fanns. En förutsättning för min egen livsvandring!”. Gustaf föddes 1862 och han är min farfars far. Det 130-åriga snapsglaset var en gång hans eget.

31 juli 2022

I kväll har internationella Associated Press publicerat en artikel om Harald Blåtand och hans grav som Tomas Sielski och jag hittat i Wiejkowo i norra Polen. Återigen kommer emellertid en person, Marek Kryda, till tals. Genom att använda sig av delar av vårt material har han publicera en komplett vansinnig teori om graven som helt saknar faktaunderlag. Han har i flera tidningsartiklar torgfört sig själv som den som i princip hittat Haralds grav och han påstår att kyrkan ligger på en rund gravhög som måste vara den som hedningen Harald Blåtand blev begravd i.

Om han inköpt vår bok och läst den klargörs det emellertid här att Harald under hela sitt liv var kristen och att han och biskop Wago av Aldinburg år 983 byggde den första träkyrkan i Wiejkovo. Här begravdes biskopen 985 och

ett halvt år senare också Harald Blåtand. Allt enligt den påträffade texten till handskriften *”Gesta Wulinensis”* som vi redovisar.

Det är ju komplett löjligt och dessutom omöjligt att den kristne kungen och den kristne biskopen skulle bygga en hednisk gravhög för att först biskop Wago och sedan Harald Blåtand själva skulle bli begravda däri och att man senare lagt en kristen kyrka på högens topp. Kryda är verkligen ute och turnerar – tyvärr med användandet av valda delar av vårt forskningsmaterial.

Ni kan läsa artikeln här!

2 aug 2022

Helt otroligt vad en person som inte har haft något med upptäckten av Harald Blåtands grav i Polen att göra kan få utrymme via internationell press. Den polske journalisten Marek Kryda har inte skrivit någon bok om detta. Han kom visserligen ut med en allmän bok på polska om vikingar 2019. Vad han gjort är att han, efter det att vår bok kom ut och efter det att jag delgett viss information via Internet, själv författat en artikel på academia.edu där han använder sig av en del av våra forskningsresultat men fogar samman detta till en ren fantasihistoria utan fakta.

I Aftonbladet läser man: *”De två* (alltså han och jag) *är inte eniga om exakt var Blåtands grav ligger. Kryda hävdar att han på satellitbilder hittat vad som kan vara en vikingagrav under en katolsk kyrka från 1800-talet.”* Det är ju samma plats som det är frågan om och som vi noga klargjort sedan länge tillbaka. Vad

Kryda gjort är att han bara tagit våra resultat och gjort den förhöjning som kyrkan ligger på till en hednisk gravhög. Denna har Harald Blåtand, som enligt Kryda var hedning, uppfört till sig själv.

Kryda har alltså inte ens läst vår bok utan endast tagit del av vad som sagts på sociala medier. I vår bok klargörs att Harald hela sitt liv varit kristen och att det är han och biskopen av Aldingburg som byggt den första kyrkan i Wiejkowo 983, allt enligt den handskrifttext från 990-talet som vi upptäckt. Att en biskop skulle uppföra en kristen kyrka på en hednisk gravhög och att han sedan enligt handskriften år 985 blivit begravd där, torde vara helt unikt i den kristna historien. Samma år, 985, dog också Harald Blåtand och blev begravd i kyrkan bredvid biskopen - allt enligt prästen Avico som tjänstgjorde som präst i kyrkan och som också författade den nu funna handskriftstexten. Allt detta står utförligt att läsa om i vår bok som kom ut för ett år sedan.

Jag har inget emot att man diskuterar och för fram nya, sakliga teorier på vårt material. Det är sådant som för seriös forskning framåt. Men att i eget syfte använda våra resultat till rena fantasier utan uppbackning i källmaterialet och att sprida detta på sociala medier är förkastligt och har inget med forskning att göra.

3 aug 2022

Såg just nu att Ronnie Liljegren avlidit i förgår, den 1 aug 2022. Det gör mig ont att få detta besked och så många fina minnen bubblar just nu i min hjärna.

Som geolog och botaniker har han gjort viktiga insatser som rör Malmös historia. Han var redan med och analyserade pollenprover från utgrävningen av Segebroboplatsen, då en av Sveriges äldsta stenåldersplatser. Min egen första kontakt med Ronnie var 1972 när han gjorde en mikroskopisk undersökning av prover från ett bebyggelselager från Malmö äldsta tid som jag påträffat under det nuvarande

Kompanihuset. För första gången kunde vi nu avslöja hur landskapet och dess växtlighet såg ut i på platsen för nuvarande Malmös city vid tidpunkten när staden tillkom på 1200-talet.

När vi byggde upp vår stora utgrävningsverksamhet i Malmö från 1970-talet och framåt fanns Ronnie där som behövlig expert. Jag ville att arkeologerna på Malmö museum skulle kunna mer om kvartärgeologi. Ronnie och jag ordnade då kvällskurser i Dalby för en mängd Malmöarkeologer. Han fanns också ständigt på våra utgrävningar för att som expert bedöma innehållet i påträffade jordlager.

I början av 1980-talet drog det stora projektet *”Forntid i Nutid”* igång i Skånes djurpark. Ett antal stenåldersmiljöer i full skala skulle uppföras, bl.a. ett långhus från stenåldern som vi funnit rester efter i Fosie i Malmö. Inför lanseringen hade man kallat på TV som i direktsändning skulle ha ett längre inslag på platsen. Vad det skulle innehålla fick vi inte reda på, endast att de ville att Ronnie och jag i livesändning skulle berätta om projektet.

Jag började berätta men blev snart avbruten av en stor hop med vilda människor i djurhudar som kom indansande och skrikande *”Jagga chacka, Jagga chacka, Jagga chacka ....”* Det var den lokala teaterföreningen som TV kommit överens om skulle ”sätta lite fart på tillställningen”. Jag tittade desperat efter hjälp från Ronnie men han hade tagit skydd bakom närmaste träd där han flåsande av skratt med tårar rinnande från ögonen blev kvar till sändningens slut och vägrade visa sig på TV-skärmen.

Tack Ronnie, för vad du som behövlig expert på många utgrävningar i Malmö gjort för att öka kunskapen om stadens historia.

4 aug 2022

Det skånska kulturlandskapet bara ligger och väntar på att intresserade ska avslöja nya historiska saker. Sådana finns överallt bara man är observant.

I stekande värme företog förlagschef Jan Lensinger, Per Sarnäs från Skånearkeologi och jag i dag en antikvarisk upptäcktsresa i kyrkbyarna Kyrkoköpinge och Gylle på Söderslätt. Informationen i min nyligen sammanställda berättelse *”Nerslag i Kyrkoköpinges historia”* kunde nu kompletteras med Pers spännande utgrävningsresultat av senvikingatida fynd söder om kyrkogården. Platsen för den stora silverskatten från 1300-talet studerades men den

ligger numera inne på den utvidgade kyrkogården. Kyrkvaktmästaren som tillkallats för att öppna kyrkan för oss såg lite fundersam ut när två arkeologer skämtsamt frågade om han hade en traktorgrävare att låna ut. Han blev lugnare när jag berättade att jag sett mängder med kyrkogårdar men aldrig en så välskött som denna.

I östra kyrkomursöppningen ligger delar av en äldre gravsten och förstörs. Inne i kyrkan står en ståtlig dopfunt från 1100-talet. Snabbt konstaterades att det var antingen Mårten stenmästare eller Oxiemästaren som tillverkat funten. Lejonet vid funtens fot käkade dock inte på vindruvor, vilket är Oxiemästarens signum. Alltså bör det vara Mårtens stenhuggarverkstad som levererat före mitten av 1100-talet. I kyrkans broschyr står emellertid att mästaren är okänd vilket alltså är fel.

Efter att Jan försett oss med smörgåsar och dryck från kylväska fortsatte våra arkeologiska diskussion med hjälp av kopior av 1700-talets sockenkartor och 1930-talets fosfatkarta. På ett flygfoto från 1960 avtecknade sig en spännande sak i marken norr om kyrkan. Detta är så spännande att det borde undersökas närmare. Jan konstaterade att det var hans släkting som ägde den marken. Har månne han en traktorgrävare att låna ut i forskningens tjänst?

Färden avslutades vid Gylle kyrkby. En nyfiken markägare stannade sin bil och han be-

kräftade det som Per tidigare hade fått reda på, nämligen att bönderna vid schaktning hittat en rest efter en vallgrav. Platsen ute på en åker lokaliserades.

6 aug 2022

Forskaren Felix Biermann har i sin artikel: *”Slawenzeitliche Kirchen im nordostdeutschen Gebit”* gjort en analys över de tidiga kyrkorna i detta område. Han noterar att missionärsbiskopen Otto av Bamberg efter att år 1124 kristnat Wollin byggde två kyrkor, en inne i staden och en utanför staden, kanske för att den utanför staden låg på en oskyldig plats som inte varit hednisk. Denna kyrka blev också biskopskyrka och inte den inne i staden. Se Felix text på detta textavsnitt:

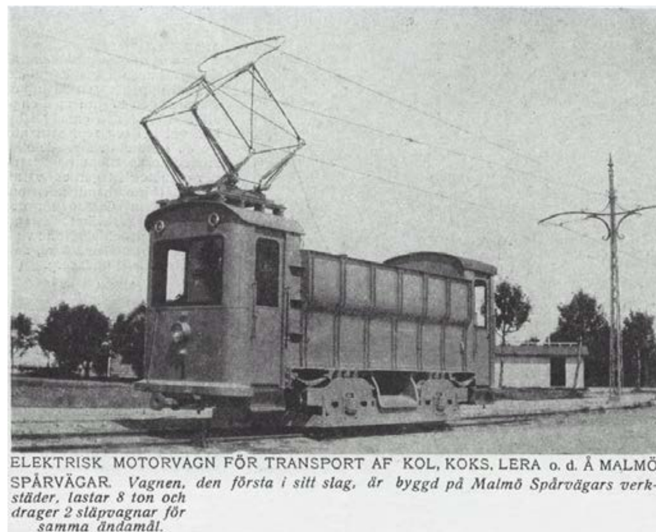
> Ein interessanter Aspekt zum Verhältnis von Heiden- und Christentum zeigt sich bei den Kirchengründungen Ottos von Bamberg in Wollin (Wolin): Dort errichtete er zwei Kirchen, eine anstelle eines alten heidnischen Heiligtums, eine zweite außerhalb der Burgstadt auf zuvor ungenutztem, sozusagen noch nicht pagan verunreinigtem Boden. Als Mittelpunkt des geplanten Bistums sah er diese Kirche vor, obgleich sie zum Siedlungskern eher peripher positioniert war; vielleicht, weil sie an „unschuldigem“ Orte stand. Die Lage früher christlicher Sakralbauten konnte also auf ältere Kultbauten zurückgehen, um die aus christlicher Sicht verwerfliche Tradition zu brechen, konnte sie aber auch bewusst meiden (Biermann 2006).

I Otto av Bambergs s levnadsberättelse läser vi:

”Pomeranernas apostel grundade där två kyrkor, en i staden Julin (Wolin) *till heder för de heliga Adalbert och Weneslaus, vilka var mycket kända bland barbarerna, på den plats där de tidigare ritualerna för att dyrka djävulen skett; så att på den plats där stadens handel skedde också de kristna ceremonierna kunde ske i framtiden. Den andra kyrkan byggde han utanför staden på en vid och behaglig slätt till minne av apostlarnas välsignade ledare, och det var där som han etablerade biskopssätet.”*

I vår bok *”Vikingakungens guldskatt”* tar vi också upp denna märkliga aspekt att biskopskyrkan inte lades inne i den stora staden. Vi vet nu att kyrkan i Wiejkowo, belägen drygt tre kilometer utanför staden, byggdes av biskop Wago och Harald Blåtand 983 och att biskopen blev begravd i den kyrkan 985 och ett halvt år senare Harald själv bredvid biskopen. Allt enligt den samtida handskriften *”Gesta Wulinensis”*. Här har vi nog förklaring till att Otto av Bamberg väljer en tidigare biskops gravplats som biskopskyrka.

Det är således inte bara Harald Blåtands grav som är intressant när vi talar om kyrkan i Wiejkowo. Här ligger också en av de tidigaste biskoparna begravd.

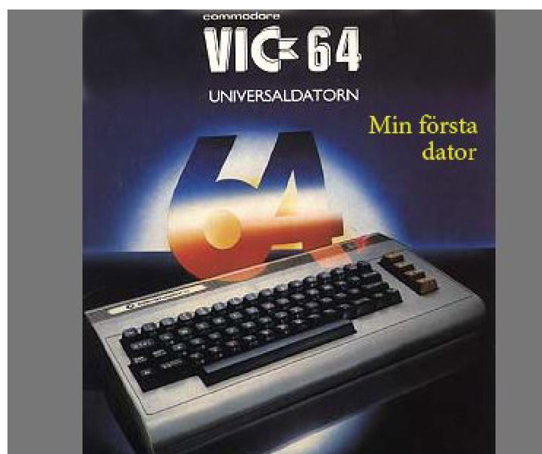

ELEKTRISK MOTORVAGN FÖR TRANSPORT AF KOL, KOKS, LERA o. d. Å MALMÖ SPÅRVÄGAR. *Vagnen, den första i sitt slag, är byggd på Malmö Spårvägars verkstäder, lastar 8 ton och drager 2 släpvagnar för samma ändamål.*

7 aug 2022

Satt och läste i tidskriften *”Hvar åttonde dag”* och fann denna lilla notis med bild från den 12 augusti 1917. Blev lite nostalgisk. Jag började mina studieår på Rörsjöskolan 1957. Varje morgon några minuter efter nio skramlade och gnisslade detta svarta ekipage med tillhörande två vagnar förbi skolan på ringlinje 3:s spårvagnsspår ute på Föreningsgatan. Vagnarna var fullastade med kol från Frihamnen och slutdestinationen var gasverket inte långt från skolan.

7 aug 2022

Det här med datorer och deras historia i privat bruk är intressant. Det är faktiskt inte så länge sedan man inte visste någonting om sådant som alla i dag känner till.

1985 inköpte jag min första dator, en VIC 64. Snabbt utökades sortimentet hemma hos oss till flera olika versioner och fabrikat. Plötsligt började nya skolvänner till barnen dyka upp. Ryktet hade spridit sig att man kunde spela något så konstigt som ”dataspel” hos oss i Kulladal.

1986 inköpte jag som museichef på Malmö museer en arbetsdator. Endast en dator fanns tidigare på museet. För detta inköp blev jag hårt åtgången av viss personal. När de hade besök kom de ofta in på mitt tjänsterum med orden *”Här sitter min chef med sin leksak”*.

1989 framvisade jag i samband med den stora internationella vikingautställningen på museet ett vikingaspel som jag konstruerat och programmerat. Tre datorer var uppställda i Malmö museums trapphall. Intressant var att notera att bland besökande familjer blev barnen ofta bortputtade av fäderna så att de själva kunde spela.

I början av 1990-talet satt jag som museitjänsteman med på museinämndens möte i Malmö. En konsult framlade en utredning inför museinämnden hur man skulle kunna digitalisera och hålla kontroll på Konstmuseets många utlånade konstverk. En museipolitiker yttrade då: *”Detta är inget att satsa på. Datorer har ingen framtid.”*

1992 Enligt en Malmöpolis som jag kände satt fortfarande detta år de flesta poliser och skrev sina rapporter på vanlig skrivmaskin.

HÄR HAR JAG SAMLAT UPP NÅGRA KLASSISKA HISTORISKA YTTRANDEN OM HUR MAN EN GÅNG SÅG PÅ FRAMTIDEN

1899: *”Alla tänkbara uppfinningar är redan gjorda.”* (Amerikanska patentverkets chef Charles Duell)

1943: *”Jag anser att det finns en marknad för kanske fem datorer i världen.”* (IBM:s ordförande Thomas Watson 1943)

1949: *”Det är möjligt att framtidens datorer inte väger mer än 1.5 ton.”* (Popular Mechanics)

1977: *”Det finns ingen anledning till att någon skulle vilja ha en dator i sitt hem.”* (Ken Olson, VD, grundare av Digital Equipment Corp)

1981: *”640K borde räcka till vem som helst.”* (Bill Gates, VD för Microsoft)

1996: *”Internet är en dagslända.”* (kommunikationsminister Ines Uusmann)

8 aug 2022

Och Malmö vill bli Kulturhuvudstadsår 2029. Verkligen ironi! Malmö styrande politiker kan säkert inte ens stava till ordet Kultur! Och var finns de högre tjänstemän som är satta att förvalta stadens kulturarv? Alla kan väl inte vara politiska ryggkliare. Tänker osökt på tidigare bibliotekschefer som t.ex. Sven Nilsson som fungerade under den tid jag var museichef i Malmö. Han och andra vågade slå näven i bordet.

Gunnar Ekbergs text till fotot:

Malmörummet på Stadsbiblioteket. Här var det för ett par år sedan fullt med böcker. Samma bokbrist i resten av lokalerna! Vad händer med våra bibliotek?

9 aug 2022

Ole Ryhl Olsson från Danmark har i sommar 2022 besökt Torna Hällestad i Skåne och berättar i den här videon (klicka här) om kyrkans runstenars historia utifrån det nya historiska källmaterial som vi lyckats hitta. Ole har allt sedan sommaren 2021 gjort många filmer där han tar upp de resultat som Tomas Sielski och jag publicerat i vår bok ”*Vikingakungens guldskatt*”. Han har tagit sig till olika platser som är relevanta i denna historia; en historia som ger en delvis ny bild över Skåne och Danmark på 900-talet.

Jag har nedan gjort en klickbar länklista till Oles alla filmer.

22 juli 2021 Kung Knud, Haralds storebror är begravd i Jelling kyrka

https://youtu.be/Oxi_iCX7lK8

8 aug 2021 Om Harald Blåtand, Lejre och Roskilde https://youtu.be/eZCXwnFCvxQ

8 aug 2021 Karlevis runsten och Sibar Fultarson, kung över delar av Danmark

https://youtu.be/2X6AsfUP_3Y

7 sep 2021 Om Harald Blåtand och hans släkt i monumentparken i Lejregaard

https://youtu.be/bBCpS5Ff9ac

16 okt 2021 Om Toke Gormsons kyrka i Lund och runsten i Köpenhamn

https://youtu.be/5OwB5GD_fH8

20 okt 2021 Var är Harald Blåtands storebror Knut? https://youtu.be/go2kajvy3Io

22 juni 2022 Drottning Thyra, Gorms hustru https://youtu.be/bjOge8w5k2o

28 juni 2022 Tullstorps bild- och runsten del 1

https://youtu.be/N8GzrsCC7uw

28 juni 2022 Tullstorps bild- och runsten del 2 https://youtu.be/5Jr6vdNbRu0

8 aug 2022 Runstenarna vid Torna Hällestad https://youtu.be/zijcj1Lg8Ws

9 aug 2022

Sitter med de sista kapitlen i min stora släktkrönikebok och har kommit fram till min morfar Wilhelm Nilsson. Han började som tjugofemåring på Kockums 1904 som filare,

avancerade till maskinarbetare och sedan som förman i den stora maskinhallen. Han gick under namnet Store-Wille. På foto ses han överst i Maskinhallen. I hans samling finns en ca 1946 tryckt bilderbok om miljöerna på Kockums. Där fann jag bifogad översiktsritning som det kanske är någon som finner intressant.

Ni kan förstora ritningsbilderna genom att använda förstoringsglaset.

Kockumsarbetaren Bill Stolpes kommentar:

Bilden väcker intresse. Det hörde inte till vardagligheterna att bli fotograferad. Kan bara gissa men förmodligen ny motorkonstruktion eller åtminstone en förbättring som tagits fram på konstruktionsavdelningen. Konstruktören i mitten poserar med montörerna som

alla tre är unga killar också ovanligt. Det var vanligt med äldre o yngre blandat så gott som alltid. Tre ynglingar som är lovande och fått jobbet med en ny motor förmannen kan bara vara smått stolt. En levande bild där minerna avslöjar säkerhet och tillfredsställelse.

10 aug 2022

En av mina många idoler från 70-talet lämnade detta jordelivet i förgår, 8 aug 2022. Jag hade t.o.m. en häftig affisch med henne i läderbrallor, hämtade från filmen Grease med John Travolta, på mitt tjänsterum på Malmö museer. Väckte viss förvåning när besökande kom in i rummet.

13 aug 2022

När jag nu blivit lite till åren slår det mig ofta att jag faktiskt är den ende som är kvar i min släkt som har personliga minnen från nära familjepersoner som börjat sina liv redan på 1800-talet. Som gammal museiman kan man gripas lite av panik. Hur dokumentera en del av alla dessa människors levnadsöden som jag har personlig kunskap om? Annars försvinner de ju ohjälpligt. Problemet är inte unikt för bara mig. Intresset för släkthistoria finns givetvis hos många. Landet vimlar ju också av släktforskare. Men hur bevaras deras idoga arbete i framtiden?

Alla ni som här på FaceBook berättar om gamla tider och släktminnen – hur bevarar ni era egna kunskaper för framtida släktgenerationer? Jag har på Internet lagt upp 23 korta, gratis videoavsnitt om hur man börjar släktforska. I de första tar jag bl.a. upp problemet med att för framtiden rädda den kunskap som privat finns tillgänglig i många hem. Ni kan se filmerna genom att klicka här.

Just i dag har jag själv skrivit det sista avsnittet i min egen släktkrönika. Det handlar om min morfar Wilhelm som växte upp i och också slutade sitt liv i Malmö. Totalt blir hela släktkrönikan en bok på 196 sidor i en liten privat upplaga. På det sättet kan jag förhoppningsvis rädda något lite av min egen släkthistoria till kommande generationer.

Bilden visar det hus på Fredsgatan på Östra Förstaden där min mormor och morfar som nygifta flyttade in 1913. Jag har också lagt in det hus som nu finns på platsen för att markera alltings förgänglighet. Om ni till äventyrs kanske vill läsa det lilla kapitlet om min morfar kan ni klicka här: https://pilemedia.se/pdf/Wilhelm.pdf

17 aug 2022

En långvarig värmeböljas lätta klädsels blir till nackdelar utåt kvällningen.

20 aug 2022

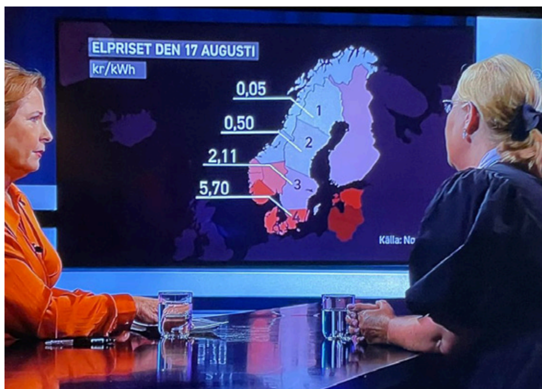
Så är de åter hemma. Yian och Mats gifte sig i sommar i Stora Slågarps kyrka. Efter ett stort bröllop reste de till Malaysia för att där

ha bröllopsmiddag för ett hundratal av Yians släktingar. Allt enligt malaysiska traditioner med te-ceremonier etc. Efter en månad har de nu återvänt till Malmö.

21 aug 2022

Fullständigt groteskt. Nu visar Sveriges ledning på ett supertydligt sätt sin behandling av Skåne som ett värdelöst ingenmansland.

23 aug 2022

Mina gamla vänner Catharina och Anders Ödmans son. De har all rätt att känna sig stolta.

En kväll för Ukraina

24/8 kl. 17

En konstutställning av *Ludvig Ödman* för att uppmärksamma Ukrainas självständighetsdag och kriget som varat i sex månader.

KULTURVINDEN på KULTURHUSET i Jönköping

Kulturhuset

Region Jönköpings län

24 aug 2022

I morgon den 25 aug 2022 ska jag för ett slutet sällskap ha en guidning genom Baltiska utställningens område i Pildammsparken. År 2014, hundra år efter utställningen, arrangerade jag dessa 1,5 timmes långa guidningar. Det var hur roligt som helst. Totalt mer än 700 personer var med på guidningarna den sommaren.

Hundraåringen som klev in i en park

Priset tog nog den hundraåring som deltog. Hennes mor var höggravid 1914 och hon fick inte komma in på utställningen. Nu hade barnet möjlighet att få ta del av den utställning som modern inte fick se.

Guidningen i morgon sker som starten för en studiecirkel som kommer att fördjupa sig i Baltiska utställningen. Kul att de frågade om jag ville ställa upp. Det var ju åtta år sedan jag gick denna tur senast.

25 aug 2022

Höll i dag en guidetur för en studiecirkel som arbetar med Baltiska utställningen 1914. Deltagarna fick varsitt häfte med många stora foton. Vi besökte sedan samma platser på utställningen där fotografen stått för 108 år sedan och jag berättade om dessa platser.

En sådan plats var exakt där Pinet hade byggt fyra sammanbyggda dansbanor i fyrklöverform med en upphöjd orkesterestrad i mitten. På så sätt kunde en orkester spela samtidigt för fyra dansbanor, se fotot. Sammanlagt 350.000 dansbiljetter såldes av Pinet till denna hans dansetablissemang sommaren 1914.

Och minsann kände inte en del i mitt sällskap vibrationerna i marken efter alla dessa dan-

sande ben! Så till den grad att det blev en liten svängom på exakt samma plats i dag.

27 aug 2022

Ystad är en fantastisk fin och spännande historisk stad. Var i dag med min TB-orden på besök i staden där jag fick guida genom den gamla bebyggelsen.

Vid Norregatan besågs tegelhuset Brahehuset från ca 1500, se bild. Vid Norregatan ligger också Hans Raffns korsvirkesgård med bl.a. ”Änglahuset”, se bild. Hans Raffns farfar hette också Hans Raffn och var kramhandlare i Malmö. Dennes son, som också hette Hans Raffn, föddes i Malmö 1569 och blev efter universitetsstudier i Köpenhamn och Rostock lärare i Malmö latinskola. Han blev sedan kyrkoherde i Södra Villie och Örsjö 1596 men återkom till Malmö och blev kyrkoherde i S:t Petri 1607.

Hans son, alltså den tredje Hans Raffn var 1626 ridefogde på Krageholm utanför Ystad. Antagligen hade han börjat tjäna där tidigare vid en tid då hans far fortfarande var präst i närområdet. Snart blev han handelsman i Ystad och 1632 valdes han till rådman. Han kallades ”Den rige Hans Raffn” efter en ärvd förmögenhet. Blev en av stadens stora kreaturshandlare med upp till ca 300 djur per år. Dessutom hade han en omfattande bankirrörelse.

Kemnerska gården besågs och jag konstaterade att den gamla metallskylten som berättar om Karl XII:s uppehåll här knappast håller sanningsenligt. Den gamla latinskolan från sent 1400-tal passerades och kommenterades och sedan hade jag en halvtimmes föreläsning inne i Mariakyrkan. Här presenterade helt nya uppgifter om dels kyrkans äldsta historia och dels om ursprunget och förklaringen till namnet ”Ystad”. Uppgifter som vi funnit i hittills okända 1100-tals brev från det tidigare cistercienserklostret Colbatz i Polen.

Stadsturen avslutades i franciskanerklostret där jag bl.a. utpekade den exakta platsen där Ystadpöbeln slog ihjäl den stackars franciskanermunken Sören Jacobsen den 24 mars 1532.

I Malmö öste regnet ner hela dagen men vi hade i varje fall tur med vädret.

1 sep 2022

Nu på lördag-söndag den 3-4 september 2022 är det dags för vikingamarknaden ”Fröja thing” i den uppbyggda vikingamiljön ”Vikingatider” vid Löddeköpinge.

Platsen andas skånsk historia för mer än tusen år sedan. Den ligger invid Löddeå och på norra sidan av ån fanns en av Skånes största internationella handelsplatser ca 800 – 1000 e.Kr. Här har man grävt fram lämningar efter två av Skånes äldsta kända träkyrkor och långt mer än tusen vikingatida, kristna gravar.

Direkt söder om ån ligger Borgeby borg som började byggas under vikingakungen Harald Blåtands tid. Här satt hans lillebror Toke som kung över Skåne under 970-talet och fram till Haralds död 985.

Året 986 lämnade en stor mängd med krigsskepp Löddeå. Detta var början till ett av de stora nordiska slagen under vikingatiden. Själv har jag tänkt att nu på lördag vid 13-tiden dra på mig min vikingautrustning och besöka Vikingatider. Då kan det eventuellt hända att förmedlarlusten min blir så stor att jag berättar om vad som hände med denna vikingaflotta för de som är intresserade.

Ni hittar här mer om den spännande vikingaanläggningen vid Löddeköpinge!

4 sep 2022

Jag var i Löddeköpinge i går och höll ett litet anförande om den otroliga vikingahistoria som finns i anslutning till vikingaanläggningen ”Vikingatider”. Denna rekonstruerade tusenåriga miljö finns norr om Lödde å strax öster om Löddeköpinge kyrka.

Jag noterade att vikingamarknaden ”Fröja Thing”, som pågår även i dag söndagen den 4 sep 2022, i går drog mycket besökare. Det var en fröjd att se alla dessa historieintresserade människor. Platsen är ju också en av Skånes mest spännande vikingaplatser. Här låg en enorm internationell handelsplats och här uppförde på andra sidan ån Harald Blåtand en av sina stora ringborgar.

9 sep 2022

Arbetet med Harald Blåtands grav, Jomsborg och handskriften *”Gesta Wulinensis ecclesia Pontifikum”* pågår nu för fullt. Skåne är ju omtalad i inskriptionen på den guldplatta som legat i kungen grav och i handskriften får vi kunskap om flera intressanta företeelser och händelser i Skåne under andra hälften av 900-talet, saker som inte alls tidigare varit kända.

Just nu arbetar vi med transkribering av den översättning som Tomas farmors mor gjorde till polska från den latinska handskriftstexten 1963. Det är ju ett mycket stort material och jag får kontinuerligt tillsänt mig delar som blivit färdigtranskriberade och översatt från polskan. Utifrån vad som hittills framkommit kan jag konstatera att Danmarks, Polens och Pommerns historia på väsentliga punkter kommer att behöva skrivas om. Till skillnad från nästan alla tidigare kända källor, vilka utgått från långt senare berättelser jämfört med de händelser de beskriver, har vi nämligen i detta källmaterial samtida ögonvittnesuppgifter. Om ett stort slag 972 berättas t.ex. att ”Broder Flannaneus, som återvände till oss, berättade om det för mig (Avico)”. I slaget besegrar jomsvikingarna en stor tysk styrka. Jomsvikingarna leddes av ”Ctirybiurn” och han kämpade tillsammans med den polske kungen ”Misico” i allians med Harald Blåtand. Avico återvände sedan från Jomsborg till Harald Blåtand på ”Zelund” (Själland).

Här stiger plötsligt Styrbjörn, son till den mördade sveakungen Olof Björnsson, fram. Denne Styrbjörn har vi tidigare först känt i källor från 1200-talet. I Gesta Wulinensis möter vi emellertid honom som ledare för Jomsvikingarna redan 972. Här står också hur han 985 seglar till Haralds lillebror Toke som sitter i Borgeby i Skåne och hur han slutligen stupar i slaget vid Fyrisvallarna vid Uppsala 986.

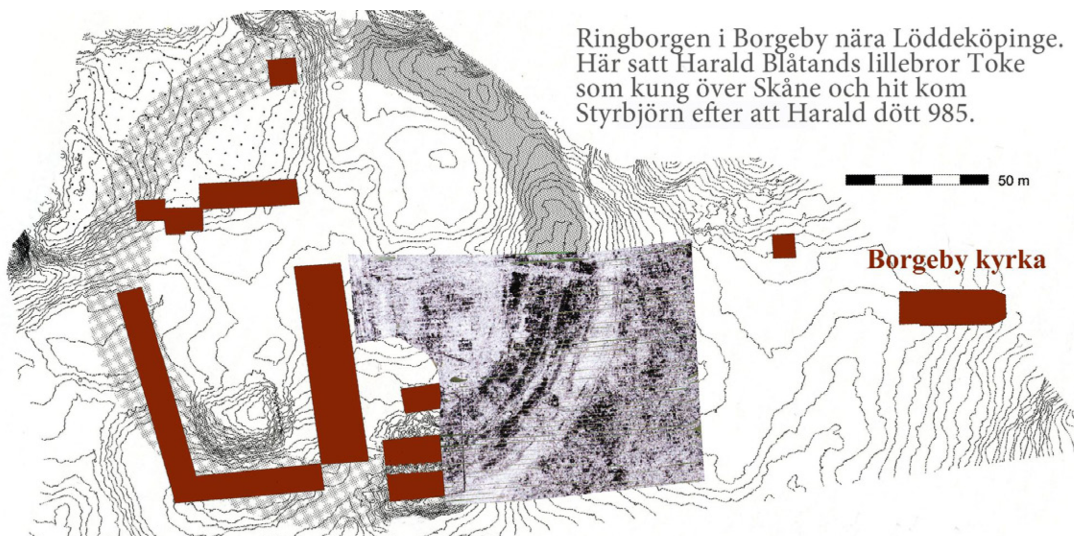
Detta bara ett litet exempel på mycket nytt material som framkommit. Tyvärr har vi inte handskriftens original, bara den översättning till polskan som bevisligen gjordes 1963. Vill ni läsa en del av min utredning finns den här på engelska:

https://www.academia.edu/65283569

och här på svenska:

https://www.academia.edu/51878149

Vid översättningen från latinet har Antonina delvis haft hjälp av en av Polens på 1960-talet mera framgångsrika historiska forskare, direktören för Polens Nationalmuseum i Warszawa Stanislaw Lorentz. Genom brev, och inte minst genom kommentarer som Antonina gjort i avskriften, framgår det tydligt att Lorentz själv

Ringborgen i Borgeby nära Löddeköpinge. Här satt Harald Blåtands lillebror Toke som kung över Skåne och hit kom Styrbjörn efter att Harald dött 985.

besökt Antonina och tagit del av översättningsarbetet. Han har heller inte tvekat om originalets äkthet. Vi hoppas att handskriften ska finnas bevarad och vi håller givetvis på med efterforskningar om var denna kan finnas.

Varför berättar vi i nuläget inte mer? Svaret är att allt måste komma ut samlat där en grupp seriösa, internationella forskare ska ha haft möjlighet att ta del av materialet. Detta till skillnad mot de påhopp mot inte minst mig som i dag förekommer av vissa akademiker med en helt annan agenda än den som svarar mot den seriösa forskarens. Arbetet med publiceringen av hela Gesta Wulinensis och vidare arkeologiska undersökningar kommer att ta tid men pågår.

14 sep 2022

Hösten är nu här och då är det åter dags att prata Malmöhistoria i radion. I Malmökanalens ”Malmö direkt” på måndagsmorgnar har jag kortare inslag om spännande saker som hänt i Malmös långa historia. Bland mina första höstinslag kommer jag att ta en historisk tur utmed Östergatan med siktet inställt på det medeltida Österport vid nuvarande Drottningtorget.

malmökanalen 89,2

malmös lokala radiostation!

Hem Programtablå Go´morron Malmö Föreningsradion Reklam & Annons Lyssna Kontakt

Sven Rosborn

Sven Rosborn är vår morgonkompis med koll på Malmös historia. Han har en gedigen bakgrund som arkeolog och var under arton år museichef på Malmö Museum och i slutet av 1980-talet gjorde han varje vecka program här på Malmökanalen om just stadens historia. Han har också skrivit en mängd historiska fackböcker och 1995 grundade Rosborn Fotevikens Museum med vikingatema och han var också ansvarig för byggandet av två koggar i Malmö.

Jag har gjort om en del av mina tidigare radioinslag till videos. Några av dessa kan ni se via länkarna här:

Om namnet Malmö: Klicka här!

Om Malmös medeltida badstugor: Klicka här!

Om Malmös Stortorg: Klicka här!

17 sep 2022

År 2002 blev jag ombedd att göra en antikvarisk analys över taket till den medeltida kyrkan i Stångby nordost om Lund. Byggföretaget, som gjort många bra kyrkorestaureringar i Skåne, blev plötsligt inte godkända av en ny kyrkoantikvarie på länsstyrelsen. Eftersom jag som byggnadsarkeologisk forskare lett åtskilliga undersökningar av medeltida hus och kyrkor bad byggföretaget mig att göra en analys av kyrkan. Döm om min förvåning när denna

analys också ansågs som oprofessionell av kyrkoantikvarien. Jag gav emellertid svar på tal inför sådan amatörmässighet inom en myndighet och bara en kort tid därefter försvann denne antikvarie från länsstyrelsen.

Det var då det. Nu, två decennier senare, står jag inför en liknade amatörsituation från statlig nivå när det gäller vår upptäckt av Harald Blåtands grav i Polen och texten till en hittills okänd krönika från 900-talet som bl.a. omtalar skånska förhållanden. Två anställda forskare som inte ens orkat läsa min bok men som påstår en massa helt felaktiga saker i direkt oförskämd form. Självklart kan jag bemöta dessa men väntar till dess min och Tomas nästa bok kommer ut, då med hela 900-tals krönikan publicerad. Då ska det bli mig ett nöje att ta ett nappatag med dessa kverulanter.

Om ni orkar kan ni läsa min berättelse om Stångby medeltidskyrka här och mitt svar till länsstyrelsen. Klicka här!

22 sep 2022

För i dag tjugo år sedan blev jag kontaktad av min gamle vän Göran Winge som då satt på Malmö museer. Han hade engagerat sig i en frivilligorganisation som tog emot ukrainska barn vars familjer drabbats av sviterna efter strålning från det kraschade atomverket Tjernobyl 1986. Dessa 21 barn fick under en månad i Malmö gratis uppleva något positivt istället för den traumaverklighet som de hade varit utsatta för hemma.

Organisationen hade själva insamlat medel för att kunna ta hand om dessa barn i Malmö. När Göran vände sig till Malmö museer fick han emellertid av dåvarande museichef reda på att alla minsann skulle betala entré och dessutom skulle de betala för en museiguide. Eftersom jag under 17 år tidigare suttit som museichef på Malmö museer blev jag ursinnig. Som forskningschef på Fotevikens Museum erbjöd jag och min kollega Björn Jakobsen genast gruppen en gratis heldag med mat på vårt museum. Vi hämtade dem t.o.m. med vår stora buss. Barnen fick vara med och segla vårt vikingaskepp och våra museipedagoger såg till att de fick uppleva vikingatiden.

I år, tjugo år senare, stod jag åter på Fotevikens Museum och tog emot ukrainare – denna gång kvinnor och barn som flytt undan kriget. Som flytt undan den vansinnige ryske ledarens folkmord i östra Ukraina. Björn Jakobsen hade åter agerat på min förfrågan och han hade upplåtit några stugor för temporärt boende innan de två busslasterna drog vidare upp i landet.

Kom barnen 2002 då inte in på Malmö museer? Göran Winge hade ju nycklar till Malmöhus slott och till Slottsmöllan och han smugglade en dag in gruppen, museichefen ovetandes. Jag är stolt över att ha en sådan kamrat.

23 sep 2022

Sorterade och gallrade bland mina ”stenkakor”. Några omslag fanns utan innehåll. Jag fastnade dock för textinnehållet på några av dessa tomma skivomslagen.

Stöltens omslag måste vara det äldsta. Här har man ju inte för Malmölokalen angett telefonnummer utan ”Namnanrop”. Blev lite nyfiken på detta. Antagligen meddelade man i telefon telefonisten om firmans namn så att hon kunde koppla vidare. Noterade också att Stöltens etablerades redan 1884. Undrar vad man då sålde i Malmö? Fonografen uppfanns ju av Thomas Edison 1877 men blev inte kommersiell förrän 1890. Grammofonskivan uppfanns av Emile Berliner, men först 1887. Vad sålde Stöltens i Malmö 1884?

B-O-Radios text ”Alltid senaste nyheter” ger ett perspektiv på informationsflödet då och nu. Då fick man gå till affären för att provlyssna de senaste skivorna. Sonoras skivomslag kan nog ha tillverkats under krigstiden på 40-talet. Här är det ju bara svensk reklam i alla de tryckta omslagstexterna.

(Klicka på bilderna för förstoring)

24 sep 2022

Jag träffade Valle Westesson första gången i samband med att min bok om det medeltid Malmö skulle lanseras 2016. Han lät mig hålla detta möte med en mängd gamla kolleger inom museivärlden på ”Blå båten” nere i Malmö hamn. Ett verkligt trevligt och annorlunda ställe. Här är en kort video från detta tillfälle!

När han och kollegan Nils Bergendal skulle komma ut med en bok om Segeås historia 2017 kom de hem till mig och min granne för att få lite historiska uppgifter om Segeå. Deras bok blev en mycket annorlunda och intressant bok, både till utseende och innehåll. Bilden visar de två vid Segeås början ute vid Lindholmens medeltida borg.

Uppenbart har Valle nu blivit hotellägare. ”Grand Circus hotel” söder om Kirseberget verkar i sanning vara ett av de mest märkliga och spännande hotell som Malmö och Skåne kan uppvisa. I den här videon möter ni Valle!

25 sep 2022

Malmöhus gamla slott har sett många danska kungligheter allt sedan dess föregångare ”Myntergården” skapades på 1440-talet och det

Myntergården i Malmö, nuvarande Malmöhus, var en plats där den danske kungen under medeltiden tog in på sina Skåneresor med hela hovet.

nuvarande kom till på 1520-talet. Jag har gjort en djupdykning i några medeltida skrifter och kartlagt hur de danska kungarna regelbundet besökte inte bara Malmö med stor del av sitt hov utan då också reste runt till speciella platser i Skåneland, dvs. Skåne, Halland och Blekinge. Kartan visar de platser som kungen och hovet besökte år 1506. Detta är nog en historia som inte många känner till. Ni kan läsa den här om ni vill!

26 sep 2022

Skrivet 17:21 SKÄMS PÅ ER SVERIGES RIKSDAG!

Ni har ett system som platsar i 1800-talet, definitivt inte i vår tekniska nutid. Det är nu i stort sett bara blankröster i den femte röstomgången. Detta betyder att riksdagen i dag ska rösta en sjätte omgång. Detta är svensk dumhet på hög nivå som kablas ut över hela världen!

Skrivet 16:59. DETTA ÄR STOR PARODI !!!

Jag satte mig kl 11.00 i dag för att se valet av talman i Sveriges riksdag. 348 riksdagsleda-

möter skulle välja. Det blev omval av sittande och det blev omval av vice förste talman men sedan blev det pannkaka. När andre vice talman skulle väljas blev det sluten omröstning. Alla fick ut röstsedlar, alla skulle gå fram och efter namnupprop lägga sin i lådan. Därefter skulle ålderspresidenten läsa upp valsedlarna en och en och efter sammanräkning berätta resultatet.

Så långt väl. Men regelverket sa att om en kandidat inte fått majoritet skulle omröstningen gå om. Resultatet blev ca 148 mot ca 50-talet röster och resten blankröster. Alltså ingen majoritet eftersom blankrösterna skulle vara med.

Åter igen fick samma procedur göras. Nu kom den störste kandidaten på ca 180 röster och blev vald. Hade inte heller denna gång majoritet uppnåtts skulle en tredje omröstning ske.

Så skulle man välja tredje vice talman. Nu var det tre kandidater. Man kunde genast gissa sig till resultatet. Riksdagens alla ledamöter fick för tredje gången ställa sig i gåsakö och deras namn ropades upp. Och givetvis fick ingen majoritet.

Så var det bara att börja en ny omröstning. Klockan är 16.59 när jag skriver detta. Ett stalltips är att det blir ytterligare en röstning.

Detta är en parodi. Varför har man inte utarbetat ett säkert elektroniskt system för sluten omröstning !! Fram till nu, efter sex timmar, har jag hört 1392 namn uppräknas när personerna la sina i kuvert inneslutna röstsedlar i valurnan och lika många röster har uppräknats röst för röst vid räkningsproceduren. Det kan bli 1740 namnupprop innan dagen är slut.

27 sep 2022

När jag satt som forsknings- och informationschef på Fotevikens Museum kom en dag min gamle vän museichefen Björn Jakobsen

med ett förslag. Jag skulle göra en lättläst översikt över Falsterbonäsets historiska sevärdheter, användbart för i första hand Vellinges lärare i deras undervisning av skolbarnen på de olika platserna.

Resultatet blev detta häfte som alla gratis kunde ladda ner. Kanske är det andra som även i dag vill färdas i historiens spår här ute på Skånes sydvästra hörn. I så fall är det bara att läsa den genom att klicka här!

29 sep 2022

I en skrivelse till Kungliga Vitterhetsakademien har en medlem i Sielski familjen påpekat en mängd bevisliga felaktigheter i recensionen i Fornvännen av boken ”Sven Rosborn: Vikingakungens guldskatt”. Denna recension är skriven av Kurt Villads Jensen vid Historiska institutionen, Stockholms universitet och Wojtek Jezierski från samma institution. Ansvarig utgivare för artikeln är professor Mats Roslund vid Lunds universitet.

Recensenterna påpekar bl.a. att det är Tomas Sielskis far som påträffat graven vilket torde vara en omöjlighet eftersom han 1945 inte ens var född. Man påstår också att Antonina Chmielinska, som översatt det latinska originalet av ”Gesta Wulinensis” var hans svärmor vilket inte alls är fallet. Dessutom räknar man redan i andra stycket av recensionen upp alla föremål som påträffats i graven, varje med det nedgö-

rande tillägget *”dessvärre försvunnet alltsedan dess”*. Denna återkommande formulering gör att läsaren lätt invaggas i tron att inget av det uppräknade skulle vara med sanning överensstämmande, att hela det vetenskapliga materialet vilar på en bluff.

Recencenterna påstår också att: *”Det enda som bevarats är en inskriftsförsedd guldskiva, som Rosborn använder som bevis för att det rör sig om Harald Blåtands grav. Det enda någorlunda säkra gällande guldskivan är emellertid att den påträffats i en skokartong i Malmö.”* Alltså åter en nedlåtande formulering (sådan osakliga påståenden utan faktabakgrund är kännetecknande för mycket i hela recensionen). Guldplattan förvarades t.ex. aldrig i en skokartong i det Sielska hemmet *”utan i ett gammalt skrin med knappar”*. Jag har i min och Toams Sielskis bok noga redovisat hur informationen om dessa försvunna föremål är väldokumenterad i familjen Sielskis bevarade, omfattande källmaterial och av ännu levande vittnen.

Den i Sielski familjen som nu gjort anmälan konstaterar därför att *”Recensenterna har uppenbarligen inte läst boken utan har till syfte att förlöjliga mig som person.”* Han kräver också åtgärder av Fornvännen för att genast åtgärda detta. Den ansvariga utgivaren har via mail beklagat de uppenbara fel som finns i recensionen. Recensenterna kommer därför att åläggas att korrigera sin text och kontrollera påstådda sakfrågor. Ett omtryck ska ske och den nu utlagda recensionen i nätupplagan kommer att ersättas av en ny.

30 sep 2022

Äldre boendemiljöer är viktiga att bevara; de ger oss nu levande en unik kontakt med hur våra förfäder för inte så länge sedan hade det ställt. I Malmö har vi fyra äldre småhus som berättar denna historia. I alla finns ett litet museum inrymt. Jag kallar dessa för ”En historisk fyrklöver”. Själv hade jag som museichef på Malmö museer glädjen att kunna engagera mig i bevarandet av tre av dessa fyra ”klöverblad”:

Snapperupshuset i Malmö city
Soldattorpet i Limahmn
Per Albin Hanssons hus i Kulladal
Gustaf Påhlssonhuset i Käglinge.

2 okt 2022

År 2021 publicerade Tomas Sielski och jag boken ”Vikingakungens guldskatt” som redovisar fyndet av Harald Blåtands grav i norra Polen men också upptäckten av en dittills okänd krönika från 990-talet, *”Gesta Wulinensis ecclesiae Pontificum*”. Hela kröniketexten på latin översattes år 1963 till polska och det är denna översättning som vi nu känner. Att det verkligen är frågan om en avskrift av ett dåtida original har klargjorts dels genom boken ovan men också i den analys som jag publicerade på academia strax efter det att boken utkommit sommaren 2021. Här klargörs att avskriften är gjord år 1963 men att den omtalar flera saker som inte förrän långt senare var kända för den historiska och arkeologiska vetenskapen. Vill ni läsa denna artikel med de arkeologiska bevisen för krönikans äkthet, klicka här!

Det är frågan om ett omfattande krönikematerial som ger en helt ny bild av mycket av 900-talets historiska händelser i Danmark, Sverige och Polen. Den här framlagda artikeln *”Slaget år 972 vid Cidini”* lyfter fram endast några sådana händelser. Artikeln förklarar också att vid översättningsarbetet år 1963 från krönikans latinska original till en polsk version har Antonina Chmielinska fått hjälp av professor Stanislaw Lorentz, chef för Polens Nationalmuseum i Warszawa.

Läs artikeln här!

(Fotot visar monumentet i Cedynia. Wikimedia. Norbert Radtke (Dramburg). Licens: CC BY-SA 3.0.

4 okt 2022

Skåne är ett fantastiskt landskap. Här finns så otroligt många spännande historiska saker att berätta om. Ta bara staden Ystad och dess gamla hus - och jag tänker då också på de människors livshistoria vilka genom århundraden levt här. I augusti i år hade jag förmånen att leda en grupp genom en del av denna stad.

Ni kan läsa om det här!

5 okt 2022

Ronny Åkerbergs inlägg:

EN DJUNGEL I MALMÖ

Passerade förbi Trädgårds Paletten i Kulladal här om dagen. Den fantastiska handelsträdgården med plantskola, orangeri, bananhus och botanisk trädgård. Stannade till för att inte minst återse djungeln och ishallen som jag ibland besökte med elever (lägger länk till deras hemsida i kommentarsfältet).

Mitt svar:

Kan bara hålla med Ronny Åkerberg. Trädgårdspaletten i slutet av Per Albin Hanssons väg här ute på Kulladal är en fantastiskt intressant plats.

Kan bara hålla med Ronny Åkerberg. Trädgårdspaletten i slutet av Per Albin Hanssons väg här ute på Kulladal är en fantastiskt intressant plats.

8 okt 2022

Bilden är från 1936. Nere till vänster står en man med en kvinna och deras dotter i ljus kappa. Det är min morbror Bell Stenbergs far arkitekten och byggmästaren Axel Stenberg och hans hustru Anna. Axel byggde huset längst till vänster och bodde själv i den stora hörnvåningen på tredje våningen. Han införde seden i Malmö med offentlig torggran vid julen och fotot är taget strax efter invigningen av denna första gran på Davidhallstorg.

11 okt 2022

Genom fyndet av en guldplatta som en gång legat i Harald Blåtands grav startade jag tillsammans med Tomas Sielski och med flera som är ytterst sakkunniga i vikingatiden redan hösten 2014 en efterforskning. Detta ledde fram till att ett helt nytt historiskt källmaterial sett dagens ljus som på många punkter skriver om/kompletterar vår tidigare kunskap om Danmark, Skåne och Polen under vikingatiden.

Vissa har inte kunnat acceptera att nytt påträffat källmaterial ska kunna skriva om en sedan länge etablerad historisk ”sanning”. Antingen har man tigit ihjäl det eller också inte velat ens se materialet men gärna kritisera det. Man har också försökt att förlöjliga våra insatser genom att utan att motivera bara konstatera att det är ”falsarier”. Ett sådant bemötande har givetvis inte med forskning att göra.

Antonina Chmielinska och hennes make Boleslaw på borgen Lidzbark

Nu senast har man i den svenska ”Fornvännen” publicerat en recension av min och Tomas Sielskis bok ”Vikingakungens guldskatt. Om upptäckten av ett unikt manuskript, kung Harald Blåtands grav och placering av fästet Jomsborg.” Det hela går ut på att bortförklara allt det unika historiska material som bildar stomme i boken och som också noga redovisat av oss. Recensionen håller en häpnadsväckande låg faktanivå med rena sakfel och egna påhittade saker och det fodrar givetvis ett genmäle av mig som huvudförfattare. Om ni orkar kan ni läsa min sågning av recensionen här!

12 okt 2022

Jag satt i morse och gick genom gamla skrifter i mina samlingar. Hittade då denna bunt (se bilden) av s.k. särtryck från Malmö fornminnesförening, skrivna av Einar Bager. Hade man skrivit en artikel i deras årsbok fick man ett antal sådana här särtryck att dela ut till vänner och bekanta. Det som är unikt med denna samling från Einar är att det är särtryck av alla de artiklar som denne Malmöforskare skrivit i denna årsbok från år 1933 till år 1974.

Jag blev intendent på Malmö museer hösten 1974. Min vän Einar sedan fyra år tillbaka ringde mig då och bad mig komma till hans kontor på Bagerska gården vid Östergatan. Här hade han en stor samling av alla sina publicerade verk; böcker såväl som artiklar. Man skrev den 23 oktober 1974. Einar plirade på mig när jag steg in i detta fantastiska kontor med sin gamla inredning. Som gåva lämnade han över en mängd av sina böcker och alla sina artiklar i fornminnesföreningen i form av särtryck.

”Jag börjar ju bli lite gammal nu men hoppas att du i din tjänst kan fortsätta att sätta Malmös historia på kartan” var hans ord. År 1974 var han 87 år gammal men skulle i ytterligare 16 år vara en stark mentor för mig i kampen om bevarandet av stadens historia. Han blev 103 år gammal.

År 1934 hade han skrivit sin artikel ”Tiggarmunkarnas kloster i Malmö” i Malmö fornminnesförening årsskrift: ”Det var med sorg i hjärtat jag blev tvungen att skriva den”, sa han till mig. Malmö fornminnesförening hade år 1933 kommit ut med sin första årsbok och i den hade historikern Hans Wåhlin skrivit om just tiggarmunkarnas, eller franciskanermunkarnas, kloster i Malmö. Han var i opposition mot Malmös gamle stadsarkivarie A.U. Isberg j:r och visade i sin artikel på många tokiga och fantasirika saker som Isberg j:r publicerat när det gällde Malmös historia. I sin artikel hade han emellertid felaktigt placerat franciskanermunkarnas kloster på dominikanermunkarnas plats.

”Jag gillade Hans”, sa Einar till mig. ”När han kom in på Malmö stadsarkiv var det en ny fläkt av kunskapssökande som drog genom lokalerna. Den gamle Isberg var en dominant herre som inte tålde att bli tillrättavisad. Hans Wåhlins artikel var banbrytande för den moderna historieforskningen om vår stad – och så gjorde han detta misstag.”

Som seriös forskare var Einar tvungen att i efterföljande årsbok med sin artikel rätta till felet. ”Men du ska veta att det var mycket svårt

för mig att ta det steget” var hans kommentar när vi den 23 oktober 1974 diskuterade saken på hans gamla kontor.

Mitt foto av Einar Bager är taget när Hedmanska gården vid Lilla torg undersöktes.

14 okt 2022

Selfiefotot av Christina och mig är taget klockan 14:04 i dag för exakt femtio år sedan, dvs. den 14 oktober 1972. En minut tidigare hade vi växlat ringar och förlovat oss. En 19-åring och en 23- åring på den högsta punkten på Kullaberg. Vi står stabilt med fötterna på vårt älskade Skåne och borta i fjärran över havet finns Norge och Hadeland tio mil norr om Oslo. Den sommaren hade den norske Rigsantikvaren bett mig komma upp och leda undersökningen av ett av Norges äldsta, medeltida stenhus. Christina blev min assistent. Det var då vi på allvar insåg att vi skulle kunna stå ut med varandra resten av livet.

350 dagar efter Kullabergsturen steg vi in i vårt eget hem, 875 dagar efter bergsturen gifte vi oss i Oxie medeltidskyrka och 1194 dagar efter att vi kommit ner från Kullaberg föddes vårt första barn.

Med ålderns rätt börjar det nu att skymma över horisonten. Allas vår stund på jorden är begränsad - men jag älskar dig in i evigheten.

15 okt 2022

Under sommarmånaderna 1972 och 1973 var jag och Christina uppe i Norge på ett intressant uppdrag. Vi arbetade med att klargöra den medeltida historien bakom det s.k. ”Steinhuset på Gran” och ”Systerkyrkorna” på samma plats (se fotot). De ligger i det vackra Hadeland med alla sina enormt många medeltida lämningar. Den medeltida, smala grusvägen genom landskapet är intakt och den passerar

platser som verkligen är historiska.

Jag skrev denna artikel om vägen 1992. Klicka här för att läsa.

Våra upptäckter om Steinhuset och Systerkyrkorna, varav en av kyrkorna (den till höger på bilden) visade sig vara uppfört som ett cistercienserkloster på 1170-talet, har jag skrivit en bok om som kan läsas här.

17 okt 2022

Åren 1611 - 1613 var en krigisk period. Det s.k. Kalmarkriget orsakade svår förödelse, inte minst bland civilbefolkningen i t.ex. nordöstra Skåne, norra Halland och södra Småland. Artikeln är delvis baserad på två radioföredrag i P1 som jag höll i programmet ”Historia att minnas”. Klicka här om ni vill läsa eller ladda ner artikeln.

18 okt 2022

Ole Ryhl Olsson har på årsdagen av Harald Blåtands storebror Knuds död på Irland 962 lagt ner denna krans på hans grav i Jelling kyrka i Jylland. En grav som man tidigare påstått varit fadern Gorms men som med

stor sannolikhet är den kristne sonen Knuds. Knuds dödsdatum finns beskrivet i den påträffade texten till *”Gesta Wulinensis”* som skrevs på 990-talet av prästen Avico vid det danska kungahovet. Hela historien finns beskriven i boken bredvid kransen.

24 okt 2022

Upptäckte på Wikipedia att under rubriken ”Helgeandshus” har man länkar till artiklar om flera medeltida helgeandshus i dåtida Sverige men inget om liknande sjukhus i det medeltida Danmark och i det då danska Skåne (förutom Köpenhamns sjukhus). Självklart kan inte någon sådan historielöshet accepteras. Därför har jag gjort så man kan läsa mer om Malmös medeltida sjukhus på Wikipedia.

Klicka här för att läsa. Gå sedan ner och klicka på ”Malmö helgeandshus, omnämnt 1384, kloster 1474-1480” så kommer ni till min artikel.

26 okt 2022

Det var året 1973. På Kastanjegården söder om Fosie kyrka i Malmö skulle en stor mängd villor bebyggas på gammal åkermark. Vi arkeologer på Malmö museum var på den tiden givetvis med i frontlinjen när det gällde att un-

dersöka under mark dolda fornlämningar. Min kollega Göran Winge ledde just denna utgrävning. Här påträffade vi fyra gravar från den s.k. stridsyxekulturen. Med min super8 filmkamera förevigade jag en del av denna utgrävning, tyvärr utan ljud. Ni kan se den om ni klickar här.

26 okt 2022

Min gamle vän Anders W. Mårtensson dog i går den 25 okt 2022. Anders var en fantastisk arkeolog och museiman. Han satt som chef för

Kulturen i Lund under många år fram till 1995. Han och jag satt under många år i tvåmanna-stiftelsen för Borgebys medeltida slott med lämningar efter en ringborg från Harald Blåtands tid. Vi fick bl.a. till en utgrävning inne i borgen och då upptäcktes resterna efter en silver/guldverkstad från sent 900-tal.

Sitt kanske märkligaste fynd gjorde han som stadsantikvarie med övriga Lundaarkeologer hösten 1972 då de under en arkeologisk utgrävning i Klostergatan i Lund påträffade ärkebiskop Jacob Erlandsens grav i ruinen efter Gråbrödrakyrkans kor. Jacob hade dött 1274 på Rygen under hemväg från Rom. När man nu öppnade kistan visade det sig att han blivit mördad. Armborstpilspetsen satt fortfarande kvar i kraniet.

Fotot är taget av mig 2013 under Lucasgillets fest.

Vila i frid Anders!

26 okt 2022

Gåsmiddagen på Hurva Gästgivaregård för familjen Rosborn kommer som seden bjuder att avnjutas om några dagar. Det blir elfte året i denna genuina skånska miljö. Traditioner ska man slå vakt om - speciellt om det handlar om goer mad och myen mad.

27 okt 2022

I dag hade jag och Christina trevligt sällskap i vår gröna VIP-soffa. Annica Cardell och Jan Lensinger var på besök och under tre timmar

diskuterades ett nytt historie/arkeologiprojekt som är under uppsegling. Oerhört trevligt och stimulerande med ämneskunniga och kreativa vänner.

27 okt 2022

Var häromdagen tillsammans med Christina på 90-årsfest. Vår granne Berit (90) och hennes man Ingvar (92) bjöd på stor fest på Lillgården i Åkarp. Givetvis skulle vi sjunga en specialkomponerad visa - med påtagna löjliga hattar. Jag hade ingen chans att själv få välja huvudbonad. Undrar varför de valde en sådan sak till mig?

29 okt 2022

På min morgonpromenad i Kulladal i södra Malmö i dag fick jag bekräftelse på min misstanke sedan länge. Under dagarna runt 31 okt varje år vaknar i denna stadsdel de många monster som sover under resten av året. Dessa två väldiga spindelnät med sina giftiga väktare måste ju vara bevis för detta, speciellt nattetid då näten nog glimmar i mörkret för att locka till sig nyfikna.

30 okt 2022

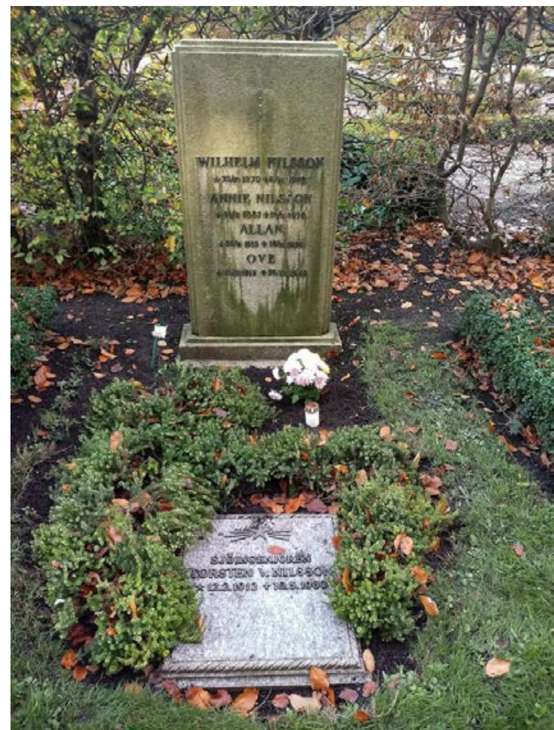
Den traditionella gåsmiddagen på Hurva Gästgivaregård var i dag lika god som under de senaste tio åren.

5 nov 2022

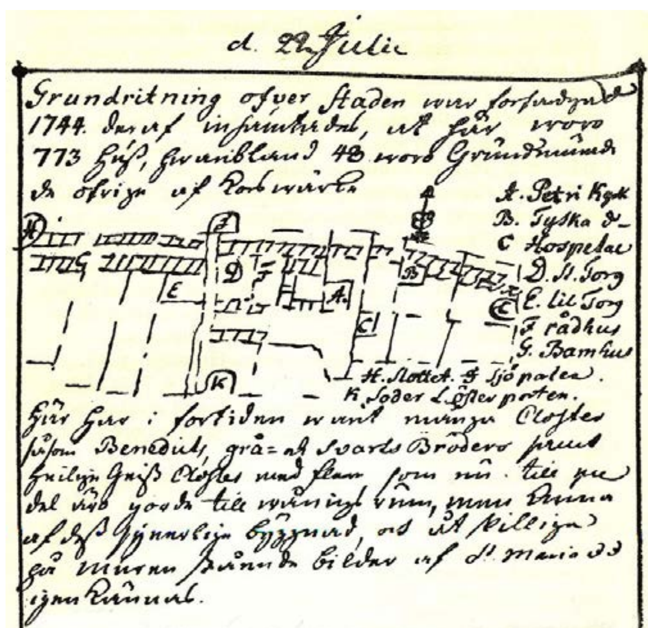
Allhelgonahelg. Minnenas stund. Besök hos de familjemedlemmar som gått före oss. I tacksamma och vackra minnen bevarade.

7 nov 2022

Abraham Hülphers kom på en resa år 1759 till Malmö. När han den 22 Juli besökte stadens rådhus fick han lite uppgifter om staden och här såg han också en Malmökarta från år 1744 som han i sin dagbok gjorde en skiss på. Originalet finns inte i Malmö stads på Internet utlagda historiska kartsamling. Kanske har den förkommit. Här kan ni emellertid se Hülphers kartskiss. Förklaringarna är:

A. Petri Kyrk(an)
B. Tyska d(ito)
C hospital(et)
D. St(ora) *Torg*
E. Lil(la) *Torg*
F rådhus

G. *Barnhus*
H. Slottet
I Sjöporten
K Söder (port)
L. Öster porten
(Österport är markerad med en cirkel med en bokstav i)

”Grundritning ofver staden var forferdigad 1744. Deraf inhämtades, att här voro 773 hus, hvaribland 48 voro Grundmurade, de ofriga af korsvike.

Här har i fortiden varit många Closter såsom Benedicts, grå- och Svarts Bröders samt heilige Geis Closter med flera, som nu till en del äro gorda till vånings rum, men kunna af dess synnerliga byggnad, och åt skilliga på muren stående bilder av S:t Maria etc. igenkännas.”

8 nov 2022
VARNING!

I dag 8 nov 2022 slog bedragare till mot en äldre kvinna i ett radhus i närheten av min bostad i Kulladal i Malmö. En man som påstod sig vara polis ringde på dörren och meddelade att man observerat två misstänkta män som hållit huset under bevakning. Man skulle sända dit en polis för att förhöra kvinnan. Efter en stund kom också en polis klädd med uniformsdetaljer och bad att få förhöra damen som släppte in honom. Han satt en längre stund och pratade med henne. Han manipulerade kvinnan så han fick all nödvändig bankinformation och också attraktiva värdesaker. När kvinnan skulle hämta några saker försvann han med en rejäl ”vinst”.

Känner ni äldre personer, varna dem för sådana här hänsynslösa bedragare och deras sjuka metoder som är riktade mot just gamla i samhället. I det svenska samhälle som jag växte upp i var det nästintill tabu att angripa äldre; i dag finns uppenbart inte längre den moraluppfattningen.

9 nov 2022

Nu på lördag den 12 november 2022 klockan 14.00 kommer jag att hålla ett offentligt föredrag om Harald Blåtand på Billesholms bibliotek 1½ mil öster om Helsingborg. Ett i sanning spännande ämne som sysselsatt mig under många år.

Innan föredraget har min gamle vän Hans Wilson lovat att bjuda mig på fika i Norra Vrams gamla prästgård som tillhör Billesholmstraktens Hembygdsförening. En intressant byggnad med digert innehåll. Här basar han bl.a. för ett unikt antikvariat, *”Antikvariat G H Mellin”*, med mängder av äldre spännande litteratur – säkert ett eldorado för en bokmal som mig.

12 nov 2022

Var i dag och höll föredrag för Billesholmstraktens Hembygdsförening. Efter trevlig fika i Norra Vrams prästgård som är föreningens museum inspekterades min gamle vän Hans Wilsons enorma antikvariat med mängder av rara böcker över Skåne. Antikvariatet har nam-

net *”Antikvariat G H Mellin”* efter den forna prästen i gården. Ett eldorado för sådana som mig som älskar att samla på gamla faktaspäckade böcker. Läs mer här!

Därefter till Billesholms bibliotek för mitt föredrag om Harald Blåtand. Ett sextiotal åhörare hade mött upp. Tog tillfället i akt att ge en välbehövlig och säkert svidande känga till danska Rigsarkivet och svenska *”Fornvännen”* för deras minst sagt osakliga inlägg om vårt fynd av Harald Blåtands grav och deras otroligt amatörmässiga och påhittade s.k. ”försvar” för sina förfalskarpåståenden.

En angenäm dag tillsammans med många historieintresserade – vad kan vara bättre!

14 nov 2022

Trots att jag känt Robert i många år kommer han ständigt med överraskningar. Hade ingen aning om att han på en längre promenad gått in för att bese vikingakungen Rollos grav i katedralen i Rouen.

18 nov 2022

År 1985 ville Sveriges Television att jag skulle vara medproducent till en dokumentärserie på sex timmar om nordiska forntid. Jag fick fria händer att skriva manuset. Två år senare fortsatte arbetet med tre program om vår sydskandinaviska medeltid.

Vi var ett härligt gäng på sju personer från Malmö TV som körde runt i Sverige och Danmark. Ledare var Leif Hedenberg och kameraman Sydnytts Kjell Holm. Allt filmades på den tiden (digitala kameror lyste med sin frånvaro) och sedan satt jag tillsammans med Leif under många kvällar i TV-huset i Malmö och klippte filmen. Här lärde jag mig många nyttiga knep av en verkligt skicklig fackman.

Som arkeolog ledde jag teamet till flera utgrävningsplatser där vi gjorde verkliga scoop. Tidigt en morgon 1985 drog jag dem t.ex. till Illerups mosse på Jylland. Vi kom precis när arkeologerna skulle börja lyfta det enorma offerfyndet från 300-talet e.Kr. De hade suttit och vaktat hela natten och så var vi de första på plats när solen steg över horisonten. Det vimlade av unika föremål och teamet for omkring som yra höns för att få med godbitarna på film. En av arkeologerna kastade upp en sak

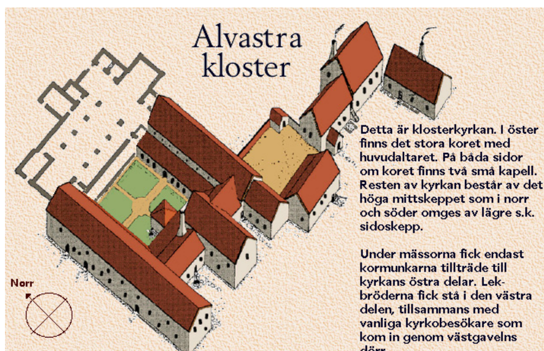
till Leif. Han frågade vad det var och fick svaret ”Ett smycke! Vi har många sådana här nere i hålet.” Leif var tagen, han visste inte vad han skulle göra med det 1700 år gamla smycket i sin hand.

Året 1987 var teamet i Herrevads forna cistercienserkloster nära Klippan i Skåne. Här höll Eva Arvidsson och hennes arkeologer på att frilägga klosterkyrkan från 1100-talet. Mitt under en filmning hittade en arkeolog klostrets sigillstamp från samma århundrade. Tala om att vara på rätt plats och exakt rätt sekund med rullande kamera.

Januari månad 1987 gjorde vi med TV-bussen en långfärd i Sverige. Vi skulle filma i Västergötland och södra Värmland. Så kom vi då fram till Södra Rådas fantastiska medeltida träkyrka med sina unika målningar. Temperaturen var 26 minus, blåsten hård och ingen värme i kyrkan. Annan värme blev det när en pyroman några år senare brände ner kyrkan. Riksantikvarieämbetet hade ansett att en sprinkleranläggning på ca 100.000:- hade varit för mycket för att skydda denna unika byggnad. Efter branden var man däremot villig att betala flera miljoner för att göra en modern rekonstruktion! Svensk kulturmiljövård kan verkligen ifrågasättas.

19 nov 2022

Det var året 1984 som jag köpte min första dator och började programmera. Tio år senare skapade Olof Eriksson och jag multimediaföretaget ”Multisense” och kom ut med en omfattande digital produkt *”Tidernas kyrka”* som berättade om den kristna kyrkans historia i Norden under tusen år.

I denna lilla film inleder jag med att berätta om datoriseringens första svåra tid på bl.a. Malmö museer. Sedan gör jag en rundvandring i cistercienserklostret i Alvastra som började byggas 1144. Vi har nu, året 2022, hittat Nordens äldsta cistercienserkloster från 1137 som låg vid Älleköpinge nära Åhus i Skåne. Men det är en annan historia.

Klicka här för att se filmen!

20 nov 2022

Jag började som arkeolog på Malmö Museum våren 1970. Med fasa var jag med och försökte rädda vad som kunde räddas undan grävskopornas käftar när man rev hela gamla östra cityområdet. År 1972 anslöt jag mig och min Malmötjänst till professor Erik Cinthios forskarseminarium på Lunds universitet. Två år senare fick jag en intendenttjänst på museet med bl.a. ansvar för att bygga upp den medeltidsarkeologiska forskningen i Malmö. Vid denna tid förekom, med undantag från Lund, nästan inga större arkeologiska verksamheter i Nordens städer.

Detta diskussionspapper över situationen i Malmö presenterades för forskarseminariet i Lund 1977. Klicka här för att läsa! Meningen var att det skulle publiceras en större avhandling i ämnet men denna kom aldrig till stånd eftersom jag 1978 blev chef för Malmö stadsmuseum. Publiceringen dröjde faktiskt till 2016 då boken *”Det medeltida Malmö”* kunde publiceras. Ni kan läsa den boken här!

Bilden är från en utgrävning av en medeltida gård i Fosie bykärna.

20 nov 2022

Inlägg av vännen SaraClaes Schmidt

Vikingskepp till salu!

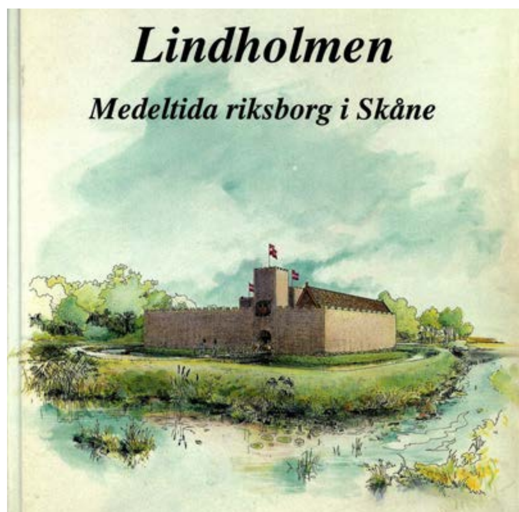
Anita och jag är hos våra vänner, Harald och Marion, i Norge. Bland annat drog vi upp ”Balder”, deras 11 meter långa vikingaskepp. Båten är bygd i Norge 1998, den har bara seglat i Mjøsa, Norges största insjö och är i VÄLDIGT gott skick. Naturligtvis ingår mast, segel, skjöld, åror och en massa annat i affären.

Unikt tillfälle för den som vill äga ett riktigt vikingaskepp!

Ring Harald Sundby 0047 976 89 283 om du är intresserad.

21 nov 2022

Det finns en spännande borgruin i form av en hög och stor kulle nära Börringe öster om Svedala. Här stod en gång Lindholmens riksborg. Åren 1993-1994 genomfördes utgrävningar på borgkullen och 1995 publicerades dessa i en omfattande bok. Jag blev ombedd att som byggnads- och medeltidsarkeolog ge några synpunkter om detta i en bulletin från Arkeologiska institutionen i Lund. Ni kan läsa mitt inlägg om borgkulturen i Skåne på 1200- och 1300-talen genom att klicka här!

21 nov 2022

År 1998 startade ett av Skandinaviens största medeltida rekonstruktionsprojekt i Malmö. Vi på Fotevikens Museum hade med vår verksamhet inom marinarkeologi utanför Skanör påträffat vraket efter världens största kogg. Nu skulle på Kockums gamla område bygga en fullskalig kopia av detta skepp. Dessutom ett mindre som påträffats i Holland.

Projektet uppmärksammades både inom och utom Sverige. Ett enormt forskningsarbete föregick själva byggandet. Under bygget rekonstruerades också medeltida tillverkningsmetoder för att bättre förstå dåtiden teknik.

Under ett stort forskarmöte på Kalmar Museum år 1998 höll Sven Rosborn ett längre föredrag om projektet och om den dåtida marinarkeologin. Ni kan läsa mer genom att klicka här!

24 nov 2022

Breaking News!

Malmö Kulturnämnd och Malmö stadsantikvarie går i bräschen för att riva museibyggnad!! (Detta är ett längre inlägg men är ni intresserad av hur man i dag behandlar Malmös historiska miljöer kan den nog vara värd att läsa).

Fick i dag reda på att Malmö Kulturnämnd på förslag från stadsantikvarien i veckan fattat beslut att den gamla garveribyggnaden på Malmö museum ska rivas. Under min tid som antikvarie och museichef på Malmö museer var det mitt uppdrag att kämpa för och bevara vår stads kulturarv, inte att demolera det. Som stadsantikvarier (eller motsvarande titlar) har jag haft förmånen att arbeta med ytterst kunniga personer: Carl Gustav Lekholm, Bengt Salomonsson, Tomas Romberg, Ingmar Billberg och Anders Reisnert. Själv har jag tillsammans med mina arkeologer stått på barrikaderna för att rädda inte minst den gamla bebyggelsen på

Gamla Väster. Den nuvarande stadsantikvarien kan definitivt inte räknas in i denna skara som slagits för Malmös kulturvärden.

För några år sedan stängde denne tjänsteman Garverimuseet, Kommendanthuset, Ebbas hus och Slottsmöllan för att väldigt giftiga ämnen skulle finnas här. För att komma in i Slottsmöllan skulle man t.o.m. behöva använda gasmask och skyddsutrustning. Detta var givetvis rena vansinnet. I Slottsmöllan hade mölleföreningen kontinuerligt haft sin verksamhet i fyrtio år utan att någon drabbats. I Ebbas hus hade ägarinnan Ebba själv levt under hela sitt långa liv till dess jag och min antikvarie Gun fick ta över huset till museet och renovera det. Nu stängdes emellertid detta av stadsantikvarien för att det var livsfarligt att vistas där. Kommendanthuset stängdes också och den stackars caféägaren förbjöds att vistas i lokalen. Man påstod att det i lokalerna förekommit konserveringsverksamhet med farliga ämnen som satt sig i väggarna.

Då exploderade jag. Hit men inte längre med dessa dumheter! Kommendanthuset renoverades på 1960-talet och sedan år 1970 hade jag själv personligen översynen om huset och utställningarna. Här har aldrig förekommit någon konservering. I stället för att ta kontakt med de som visste kom man alltså med en massa påhitt. För mig var det en glädjens dag när regionens miljöexperter (inte Malmös) kunde läxa upp Malmö stads kulturnämnd och deras ”expert”. Cafét kunde åter öppnas.

NU ÄR DET ALLTSÅ DAGS IGEN. Enligt beslut ska garverimuseets byggnad rivas. Denna byggnad togs ner och forslades till Malmö på 1940-talet. Ett antal Malmöbor som såg sin stads äldre korsvirkeshusbestånd rivas ville rädda dessa byggnader genom att där vi i dag har Tekniska museet återuppföra dessa, typ Skansen i Stockholm eller Fredriksdal i Helsingborg. Garverimuseet blev symbolen för att inleda denna räddningsaktion. Malmöforskaren och museinämndsledamoten Einar Bager var en av dessa. Nu blev det emellertid bara Garverimuseets byggnad i denna nya tilltänkta museipark. Enligt min gamle vän Einar väckte nämligen initiativet många Malmöbors ögon för att i stället försöka rädda byggnaderna på sin ursprungliga plats. Garveribyggnaden är alltså inte bara en gammal byggnad, den är ett monument på kampen för att rädda den gamla stadsmiljön i Malmö. Som sådan har den ett stort kulturhistorisk värde.

Jag har plockat fram den utredning som Region Skåne 2018 gjorde för att utröna om de av Malmös stadsantikvarie och Malmös kulturpolitikers slutsats om det farliga Garverimuseet kunde vara sant. Ni kan läsa den genom att klicka här! Slutsatsen är att så inte alls är fallet. Det räcker med en dammsugning och rengöring av lokalerna. Här ett citat ur sammanfattningen:

”Riskbedömning

Allmänbefolkningens vistelse i lokalen är mycket kortvarig (ett fåtal timmar) och av engångskaraktär. Vi anser därför inte att det föreligger någon risk för kroniska hälsoeffekter. För akuta effekter är marginalerna till de hälsobaserade riktvärdena mycket stora för lindan och pentaklorfenol. För DDT ligger såväl vuxnas som barns exponering väl under MRL, dock med mindre marginaler. Som nämnts ovan bedömer vi dock att MRL för DDT har en begränsad tillämpbarhet då det ligger på samma nivå som TDI vilket motsvarar den mängd man kan exponeras för dagligen under en hel livstid. Troligtvis är de verkliga marginalerna därmed betydligt större än vad dessa beräkningar visar.

Utifrån exponering via inandning samt nedsväljning av damm bedömer vi därmed inte att vistelse i lokalen gett upphov till en hälsoskadlig exponering för dessa substanser hos varken vuxna eller barn i allmänbefolkningen. Också de anställda har en begränsad vistelsetid i lokalen (maximalt ca 10 veckor under ett år) varför vi inte heller här bedömer att det föreligger någon risk for kroniska hälsoeffekter. Även för effekter av akut och intermediär karaktär finns mycket stora marginaler till de hälsobaserade riktvärdena för alla tre substanserna varför vi inte bedömer att vistelse i lokalen gett upphov till en hälsoskadlig exponering för dessa substanser.”

(Fotot ovan: Jorchr, Wikimedia common, Creativ commons: CC BY-SA 3.0)

27 nov 2022

I kväll för exakt 49 år sedan tände Christina och jag för första gången det första ljuset i vår första gemensamma adventstake i vår första, nyinflyttade lägenhet. Ljusstaken är fortfarande i bruk - för 49 år sedan inhandlad som byggsats på Panduro hobby i Malmö. Julen vilar på många familjetraditioner.

Svar på en fråga: Jesper von Wowern, jag fick faktiskt laga träljusstaken i kväll. Ena ljushållaren hade lossnat och trälim saknades. Min gamla ingenjörsexamen i byggteknik för 54 år sedan gjorde dock susen för att klura ut situationen.

28 nov 2022

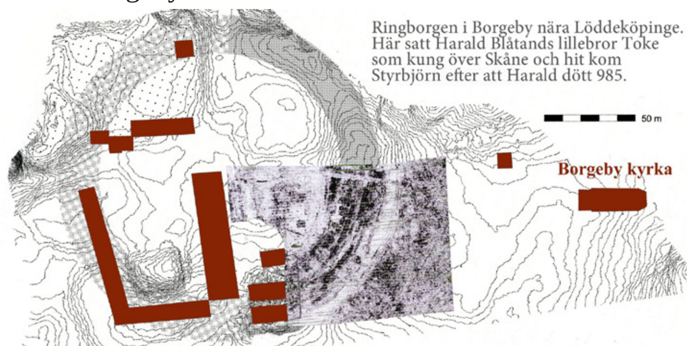
Föreningen SVEG (Swedish Viking Explorer Group) bildades redan på 1980-talet i samband med utgrävningen av de fem vikingaskeppen i Foteviken. I SVEGs regi utvecklades marinarkeologin runt Skånes kuster och de var också delaktiga bakom byggandet av de två koggkopiorna i Malmö, vilka nu finns vid Västerås. Föreningen har i år flyttat från Höllviken och i stället inlett ett samarbete med den vikingatida anläggningen *”Vikingatider”* i Löddeköpinge,

belägen vid Lödde å mellan Lund och Landskrona. Hit har hela SVEGs stora marinarkeologiska bibliotek och omfattande arkiv flyttat från Foteviken till *”Vikingatider”*.

Just den plats där *”Vikingatider”* är uppbyggd har genom upptäckten av Harald Blåtands grav i Polen och handskriftstexten till *”Gesta Wulinensis”*, skriven av Haralds egen präst Avico, nu kunnat lyftas fram ut historiens dunkel. Direkt granne med området för *”Vikingatider”* har funnits en kristen, vikingatida kyrkogård där arkeologer grävt fram 1412 skelett. Här låg också en av Skånes stora internationella handelsplatser, en ”köpinge”-ort. På motsatta sidan den breda ån ligger den vikingatida trelleborgen Borgeby. I *”Gesta Wulinensis”* omtalas att Haralds lillebror Toke blev lydkung över Skåne 971 och han hade då sitt säte i just Borgeby.

Efter Haralds död 985 begav sig Styrbjörn, ledare för jomsvikingarna nere vid Wolin till Toke i Borgeby:

”Vid den tiden förberedde ´Biyrn´, när han var gäst hos ´Tukki´ i fästningen ´Burgerbau´, en expedition mot ´Szwitów´s kung ´Eirik” och ville ha Toke med i krigståg mot sin farbror i Uppsala. Toke blev vald till ny dansk kung och ”efter att ha tagit makten begav sig ´Tukka´ till ´Sali´ och tog med sig 24 skepp med ´Biyrn´ från ´Jumsburg´s slaviska krigare, 17 skepp med krigare från ´Selund´ under ´Sibir Jarl´ och 13 skepp med krigare från ´Schonen´ som han själv skulle leda.” Utifrån ögonvittnen får vi sedan i krönikan reda på vad som hände vid den hedniska platsen *”Sala”*.

Det finns nu planer på att till senvåren genomföra en större, internationell marinarkeologisk undersökning i Lödde å mellan handelsplatsen och vikingaborgen. Men också i åns vidare förlopp ut mot mynningen i Öresund där den tidigmedeltida hamnen *”Lödde kar”* finns. Det finns uppgifter om att det i ån noterats skeppsvrak; ån där en gång Toke Gormson och Styrbjörn samlat den stora flottan för fär-

Vy från Borgebys ringborg över Lödde å. På andra sidan låg den vikingatida handelsplatsen och den stora begravningsplatsen.

den norrut. Detta måste givetvis undersökas.

I boken *”Vikingakungens guldskatt”* återges bl.a. *”Gesta Wulinensis”* utförliga uppgifter om denna ödesdigra färd till Uppsala. Boken är slut på svenska men finns fortfarande att köpa på engelska Klicka för mer information!

2 dec 2022

I går kväll var Kockums Fritids styrelse samlade i Jörgen Kocks hus från 1520-talet i Malmö och de ville höra mer om det hus som Kockums genom inköp räddade från att rivas år 1963. Jag ställde då upp för att berätta om detta hus och dess otroliga ägare genom tiderna alltsedan Jörgen Kock började bygga gården 1522.

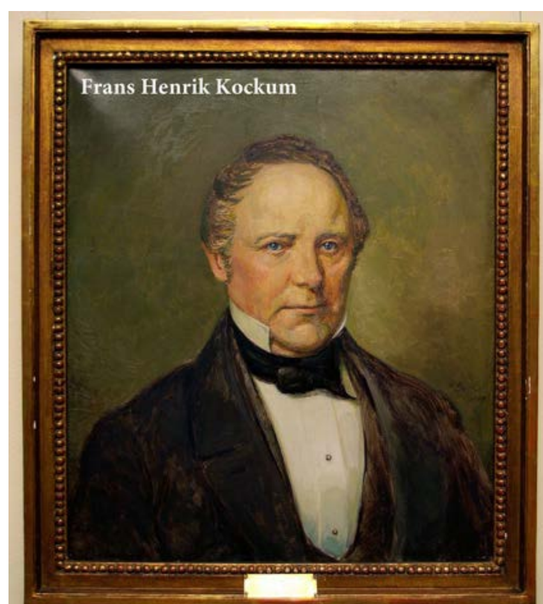

Jag kunde besiktiga hans unika, samtida porträtt och noterade att det vårdas väl liksom resten av huset. Från dessa rum härskade Jörgen Kock över stora delar av Danmark. Hans sängkammare med fragment av samtida väggmålningar besiktigades. Här låg Gustav Vasa och sov en vecka i augusti 1524. När jag stod på platsen där hans säng måste ha stått märkte jag tydligt historiska vibbar i fötterna efter denne grymme, svenske tyrann.

Jodå, den lilla samtida väggmålningen med ett manshuvud med barett (mössa) och ett långt skägg på vilket det satt en råtta. Här berättade en gång min gamle vän, Malmöforskaren Einar Bager för mig att detta troligen var en framställning av ett talesätt i Malmö från 1500-talet: ”Råtta bygger bo i lat mans skägg”.

Råttan i skägget

Huset ägdes från 1770 av Frans Suell. Här grundade han en stor tobaksfabrik. Jag berättade givetvis historien om hur en nolla för mycket på en stor tobaksbeställning till Amerika av misstag gjorde Frans Suell stenrik. Detta gagnade också hans släktingar och lade faktiskt grunden till Frans Henrik Kockums etablering av Kockums. Något porträtt av Suell finns tyvärr inte i huset men däremot av Frans Henrik. Denne otrolige affärsman, högt älskad av sina arbetare, bodde i huset fram till sin död 1875.

Frans Henrik Kockum

Nu väntar innan jul ett stort föredrag om Malmö rådhus historia i rådhusets stora och pampiga Knutsal. Detta är ett föredrag för en sluten grupp. Sedan är min föredragskalender om Malmö medvetet tom. Jag kommer troligtvis inte längre hålla några föredrag om Malmös historia efter december i år.

3 dec 2022

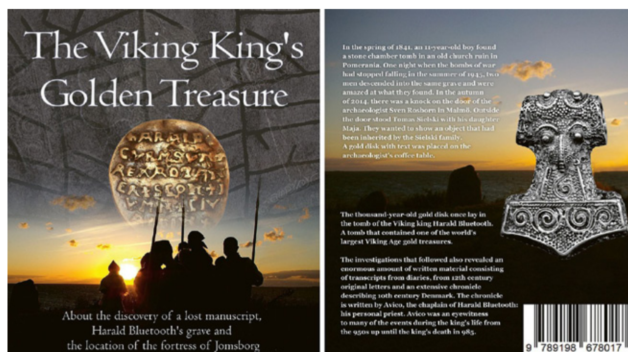
Min dotterson har blivit dagens lucköppnare. LUCKA 3 Bakom dagens lucka så ser vi Filip som ni träffar på online, kassa & runt om i butiken bland hyllorna!

3 dec 2022

Jag får nu allt fler förfrågningar om att man vill köpa boken *”Vikingakungens guldskatt. Om upptäckten av ett unikt manuskript, kung Harald Blåtands grav och placeringen av fästet Jomsborg.”*

Den svenska upplagan är slutsåld men danska och engelska upplagan finns fortfarande kvar. Nu i december finns den engelska att köpa till rabatterat pris via min hemsida: Klicka här för att få mer information! Boken är på 364 sidor och är rikt illustrerad. En bok med fakta om vikingatiden men också om helt nya och unika uppgifter om Danmarks, Polens och Sveriges historia under 900-talet.

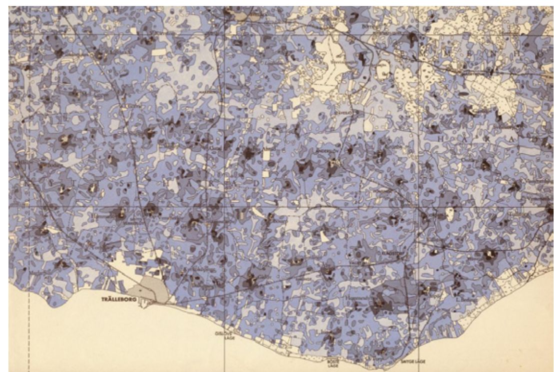

15 dec 2022

År 2014 samarbetade Björn Jakobsen och jag på Fotevikens Museum med andra museer på Söderslätt i ett försök att öka informationen om dessa fina, sydskånska museer. Jag åtog mig uppdraget att göra sju små filmer om lika många museer på Söderslätt. Här är en av filmerna som handlar om Svaneholms slott. Klicka här för att starta filmen!

15 dec 2022

I början av 1930-talet gjordes en omfattande fosfatanalys över Skånes jordbruksbygder. Detta för att utröna var de högre fosfathalterna fanns, dvs. där det var bäst för sockerbetsodling. Allt sammanställdes på en Skånekarta. Men denna fosfatkarta är också ett historiskt dokument över mänsklig bosättning långt tillbaka i tiden. Ju högre fosfathalt desto fler eller intensivare bebyggelse långt bakåt i tiden.

Självklart är fosfathalten högre runt de gamla bykärnorna där man handskats med gödsel i mer koncentrerad form under kanske tusen år. Men höga halter på andra ställen indikerar forntida bebyggelse som bara kan avslöjas i detalj genom arkeologiska utgrävningar. Som arkeolog kliar det i fingrarna när man ser sådana koncentrationer på platser där det inte funnits sentida bebyggelse.

Vill du läsa mer och se hela Skånes fosfatkarta har jag lagt ut det på Internet. Klicka här för att ladda hem!

15 dec 2022

Var i dag på rådhuset och höll ett entimmar långt fördrag/visning av Knutssalen och Landstingssalen med sin otroliga, äldre konstsamling. Det var Stadsfastigheter i Malmö som ville ha detta. De har ju bl.a. uppdraget att förvalta denna otroliga, nära femhundra år gammal byggnad. Ett nittiotal personer stod ut med att lyssna på mig. För mig var det också lite nostalgi. För exakt femtio år sedan höll jag nämligen som ung museiantikvarie ett föredrag om bl.a. rådhuset för det som den gången var motsvarigheten till det nutida Stadsfastigheter, dvs. det dåtida Fastighetskontoret i Malmö.

Detta blev också i dag ett värdigt, troligt avslut på mina mera offentliga Malmöhistoriska föredrag. Det har blivit otroligt många sådana genom åren. Tiden räcker emellertid inte till och andra historiska saker utanför Malmö har numera företräde innan det blir dags för 73-åringen att ”lägga hatten på hyllan”.

17 dec 2022

I dag, den 17 december 2022 är det hundra år sedan min mor föddes. Hennes liv hade många glädjestunder men det bar också på stora uppoffringar. Min syster, som föddes 1946, tre år innan jag själv, var nämligen gravt funktionshindrad. Så länge hon levde hade jag en hög önskan; att hon skulle kunna säga ett enda ord till mig. Det blev inte så. Men min syster talade i stället till mig genom sina ögon. Vi älskade varandra.

För mina föräldrar blev hela livet en kamp – de hade nämligen beslutat att gå mot det politiskt styrda samhällets uppställda sjuka normer. Dessa sa att det var oansvarigt att uppfostra ett sjukt barn tillsammans med ett friskt, alltså mig. Min mor och far fick lida hårt av detta förakt. Förståndshandikappade skulle enligt de då styrande politikernas norm bäst passa på Vipeholms institution i Lund som levande försöksdjur enligt nazistiskt inspirerad agenda. Här pinades de som inte kunde försvara sig själva med sockerexperiment. Genom att mata de försvarslösa patienterna med stora mängder socker studerade s.k. ”forskare” hur deras tänder, med stora lidande för patienterna, ruttnade bort. Min syster var runt 1950 precis i en lämplig ålder för att passa som försöksdjur hos dessa ”forskare”. Men mina föräldrar såg till att min syster inte hamnade i deras klor. Tack mamma och pappa!

Jag fick istället växa upp i ett tillgivet hem tillsammans med en syster som inte var enligt normen. Känna föräldrars kärlek till båda sina barn. Men tidigt lärde jag mig också med bitter erfarenhet vilket förakt samhällets styrande kunde behandla de svaga i samhället. Men detta har också hjälpt till att forma mig till den jag själv blev. Tack mor, far och syster!

Vill ni läsa ett litet avsnitt ur min självbiografi (som än bara ligger i manus) kan ni klicka här!

17 dec 2022

Allt är inte historiskt guld som glimmar!

Lunds domkyrkan väldiga och vackra halvrunda absid är ett verkligt blickfång när man ska ta domkyrkan i beaktande. Högaltaret uppe i korets absid invigdes 1145 till S:t Laurentius. Redan 1123 hade emellertid delar av den underliggande kryptan stått klar och dess huvudaltare invigts till Johannes Döparen.

Men … i slutet av 1700-talet ansåg man att absiden var i dåligt skick. Vi läser i Berlings Lundabeskrivning år 1859: ”*Korrundelen* (dvs. absiden) *war så förfallen, att den hotade med nedstörtning. En arkitekt föreslog då nedbrytande af densamma och i dess ställe*

uppförandet af en slät altarvägg, hwarigenom både kryptans och korets utsprång blifwit afstympade men den snillrike konung Gustaf III anbefallde korrundelens återställande.”

I Landshövding Thotts kungörelser den 2 feb 1781 läser vi bl.a. (se bild): *”Det är beslutat, at Rundelen wid Domkyrkan i Lund, kommer nu i åhr at uppbyggas genom Accord med någon wälkjänd skickelig Man, som under all lämnad säkerhet för Domkyrkan wilja åtaga sig sådant arbete ….”*

Stora delar av absidens mur plockades ner till en nivå några meter över det höga korgolvet. Här kan man invändigt se att vid återuppbyggnaden har man valt en sten med lite annan färgton än den ursprungliga. De skulpturer som fanns i den ursprungliga absiden hade försiktigt plockats ner och de återuppsattes på sin gamla plats i den nya.

Vilken tur att man inte kapade av koret! Tack Gustaf III.

Allmän Kundgjörelse.

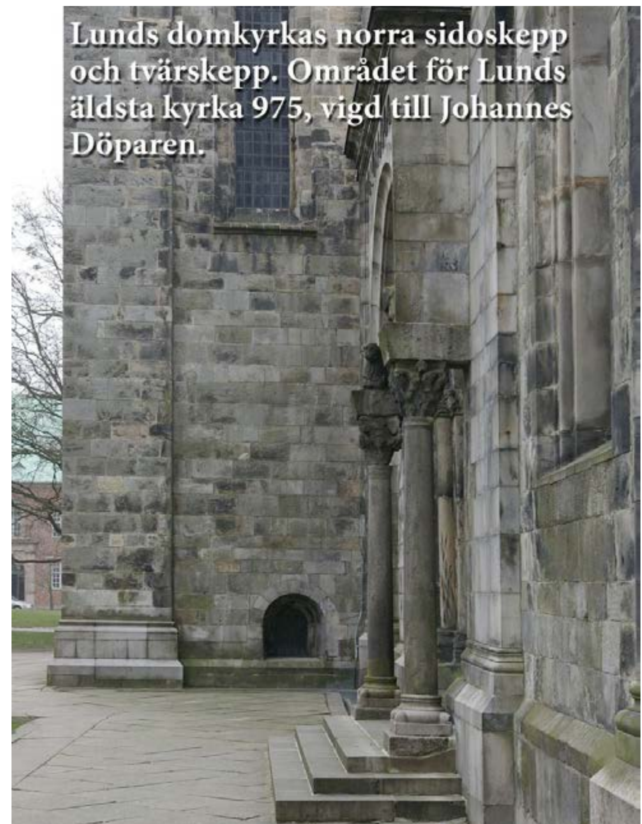
Det är beslutat, at Rundelen wid Domkyrckan i Lund, kommer nu i åhr at uppbyggas genom Accord med någon wälkjänd skickelig Man, som under all lämnad säkerhet för Domkyrckan, kunde wilja åtaga sig sådant arbete, hwartill Domkyrckan sielf förskaffar materialier, till hwilcken ända de, som finna sig hågade och skickelige, at gjöra anbud i denna dehl, böra anmäla sig i Domkyrko-Rådet, den 7 instundande Martii och wara försedde med wederhäftig Borgen i händelse Accord träffas: Warandes kostnads förslagerne hos Wällofliga Domkyrcko Rådet emedlertid at tillgå och bese. Malmö Lands-Contoir den 2:dre Februarii 1781.

THOTT.

18 dec 2022

Nya uppgifter om Lunds äldsta kyrka

Arbetet med transkriberingen av handskriftstexten i *”Gesta Wulinensis”* som skrivits av Harald Blåtands präst Avico på 990-talet går sakta men säkert vidare. En liten del av detta unika material har vi ju publicerat i boken *”Vikingakungens guldskatt”*. Bl.a. omtalas här händelser i Lund på 970-talet. Nu har jag lagt ut mer om detta som gratis går att läsa genom att klicka här!

20 dec 2022

En ”julig” bild från en svunnen tid. Bakgrundsbilden skapades en gång i vårt stora projekt ”Malmö 1692”.

21 dec 2022

Snart är det Juletid – då är det dags att dammsuga den stora boksamlingen. Här gör man trevliga bekantskaper med texter som gömt sig i bokhyllorna. Nedan en text av Skåneförfattaren Birgit Lindström ur hennes bok *”När där e skomt i stuan”* som kanske passar till julklappsöppnandet. Svårt att förstå skånska – läs högt så kanske det går bättre!

Po snack om fölsegauor å julklappa
Fålk di sia ad där vankas ente nonna julklappa ella fölsegauor fårr sexti år sin, fårr då vårre fålk så ryselett fattia, så di hade ente rå må sånt därnade. Men di vill ja sia, ad di e lojn.
Di måtte ja väll vidda. Ja fickj fölsegaua flere år i ra når ja va liden. Ja fickj en näsdug. Di va en faselett grann å tynn en. Där va både manna å kvinjor å honga å katta po nom, å en röspraggled rån var därlångs hela kanten. Ja sad i sänjen po marenen, den dan ja fylla fyra år å fick de granna paketed.
- En sån faselett grann näsdug, sa ja ti mor. Han e jo po tosinjavis fårr grann ti å snyda nesan po. Å fårr grann ti å tårra ynen mä, når en har greded.
- Ja håler mä di po ed, sa mor.

22 dec 2022

Den svenska upplagan av vår bok *”Vikingakungens guldskatt”* är slutsåld. Boken handlar bl.a. om helt nya uppgifter om Skåne och Norden på 900-talet. Trots detta får jag många förfrågningar via min hemsida om var man i stället kan köpa den engelska versionen. Flera gånger i veckan får därför hustrun agera postbud till PostNords terminal för att lämna beställda böcker.

Vill ni ha boken på danska och har möjlighet att hämta den själv i Lund kan ni kontakta Åke Persson på akepersson99@gmail.com eller tel. 0708 32 35 34.

23 dec 2022

Vilka är era äldsta julfoton där ni själva är med på bild? Jag satt i kväll Lillejulafton 2022 och bläddrade i mina fotosamlingar. Här är mina två äldsta - från julaftonen 1954 på Ellstorp i Malmö. Jultomten var min far.

27 dec 2022

Jag satt under julefriden och bläddrade i medeltida brev om Malmö och fann då den

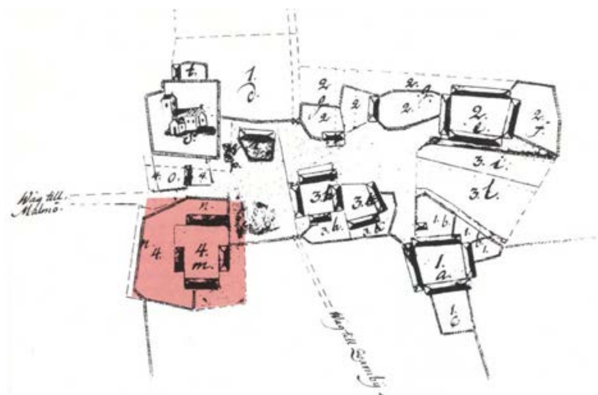
äldsta bevarade uppgiften om en person i staden som med troligtvis en läkares hjälp blivit botad från en uppenbart dödlig sjukdom.

Abjörn Jönsson, från troligtvis Östergötland, var 1410 på besök i Malmö men insjuknade. Mäster Sasse tillkallades men denne ville ha en rundlig summa pengar för att behandla den sjuke. Den *”ärlige mannen Erik Tubbesson”* blev hjälparen i nöden. Med sin uppenbart stora pengapung betalade han läkaren. En kostnad på 60 mark Stralsunds penningar. Först hade emellertid Abjörn varit tvungen att till honom pantsätta sin gård *”Sywndatorp”* i Bjälbo socken i Östergötland. Och se – med silverpengar kunde minsann mäster Sasse fördriva sjukdomen *”meth Gwzs hielp ok hans”*.

Vem mäster Sasse var vet vi egentligen inte. Men han hade uppenbart turen att inte stå där med en död patient!

Bilden visar medeltidsbrevet. Lite lättare är kanske att läsa renskriften som finns återgiven på Riksarkivet internetsida:

”Alla the som thetta breff høra ella see, helsar iak Abiorn Jønisson kærlica meth Gwdhi. Kænnis iak meth mino opno brefwe mik hawa pansat ærlikom manne Eriik Tubbasson min gaardh Sywndatorp hii Østergøtlan hii Byelbo sookt liggiande, meth allom tillagum, som ther tilligger ok ligat hawer aff aller, fore lx mark Stralswnts pænnigga, som iak aff honom tok hii Malmø tha som iak ther kranker laa hii mit liiff ok mestar Sassee mik then for:da krantdom fordreff meth Gwzs hielp ok hans, som iak lenge hii mit liif hapde. Til mere wisso ok witnisbyrd bedhis iak godha manna insiggle fore thetta breff, som ær herra Sywit hii Bwrsryt, herra Clemes hii Malmø, Markwsa, borgare ther sammastas, meth mit eghet. Scriptum Malmø anno domini Mcdx.”

Karta över Husie by år 1783. Gård nummer 4 strax söder om kyrkan är den troliga befästa sätesgården (markerad med rött).

28 dec 2022

Inom Malmö kommun finns en stor mängd medeltida socknar och byar. I flera av dessa finns belägg på adelsintressen under medeltiden. Några av dessa adelsmän har haft befästa gårdar i byarna. Dessa har varit kvadratiska befästningar, omgivna av vallar och vattengravar. Själv har jag lokaliserat några av dessa. I Fosie gamla bykärna har en sådan funnits i en gård i östra byn. Här finns i trädgården fortfarande spår efter vallgraven. På 1400-talet omtalas en adelsman i byn som fick fly in i kyrkan.

I Hyllie kyrkby har en sådan befäst adelsgård legat ungefär där brandstationen i dag ligger. Här finns ett samlat adelsmannaintresse med många gårdar i byn belagt redan på 1300-talet. I Bunkeflo kyrkby satt i början av 1300-talet en mäktig adelsmannasläkt. Bl.a. hjälpte de till att bygga S:t Petri kyrka inne i Malmö stad. Den befästa huvudgården har legat väster om kyrkan där spår efter en trolig vallgrav finns på de äldsta lantmäterikartorna. Och i Pile vid kusten söder om Klagshamn har jag lokaliserat en möjlig fyrkantsanläggning, föregångaren till den befästa Pilegård som på 1500-talet brändes av Malmös borgare.

Också i Husie kyrkby har det funnits en

befäst sätesgård. År 1345/1347 satt här en rik adelsman som faktiskt i sitt namn skrev sig till just Husie. På bilden (Riksarkivet SDHK-nr: 5536) visas hans donationsbrev från 1347 där han omtalar sig som *”Johannes andresson de Husæ, Salutem in domino sempiternam”* dvs. *”Johannes Andresson av Husie, evig frid i Herren.”* I brevet står att han till nunnorna på Bosjökloster donerar två gårdar i byn *”Katsberga”* i Södra Sallerup socken. En gång varje år i evig tid skulle nunnorna hålla en själamässa för honom och hans hustru.

Hans befästa, fyrkantiga sätesgård har jag troligtvis kunnat lokalisera till strax söder om Husie kyrka, se bild. Om detta kan ni läsa mer i min artikel *”Historiska utblickar från Husie kyrktorn”* i Oxie härads hembygdsförenings årsbok 2018.

29 dec 2022

På mina morgonpromenader i Kulladal går jag ofta utmed Per Albin Hanssons väg. Passerar Kulladals fotbollsplats och då händer det att jag ibland stannar upp för en historisk reflektion när nutid blir dåtid.

Det hände sig för många år sedan att en av sönerna som 10-åring spelade fotboll i skolmatch på just Kulladals fotbollsplats. Bredvid mig då stod en upphetsad far från motståndarlaget. Han var inte nöjd med sin sons spel: ”E du dum i huvet! Slå ner honom!” var exempel på vad han skrek till sin stackars påg.

När jag nu står och ser ut över en tom idrottsplats gör att just denna gamla händelse väckte kulturhistorikern inom mig. Om det blivit slagsmål med blodvite den gången hade det ju inte varit första gången på just denna plats. Precis här, i området för Kulladals idrottsplats, måste det nämligen ha utspelats blodiga saker långt tillbaka i tiden. Vi ska faktiskt ner i medeltiden.

Exakt där Kulladals fotbollsplats ligger fanns nämligen en åker som kallades *”Blodsskiftet”* eller *”Blodsåkern”*. Namnet finns på en karta från 1763. Häng med ska jag förklara kartbilden jag lagt upp.

På kartan ser ni den gamla landsvägen (Per Albin Hanssons väg). Nr 1 är platsen för minigolfbanan och nr 2 är Kulladalstorget. Nr 3 är ”Trädgårdspaletten” bortom Kulladalsskolan. Där Trelleborgsvägen går fram och vid Kulladalstorget var det förr sankmarker. Här rann också den lilla bäck som på sin färd mot Öresund längre norrut rann ut i Pildammen. Bäcken hette *”Korrebäcken”*. Vid 2 (Kulladalstorget) står det på kartan 1763 att ängen här heter *”Dösemåsängen”*, dvs. här har en gång stått en stor stendös (stengrav) från stenåldern.

Innanför den blå ringen står det på 1763 års karta namnet *”Blodsskiften”* vilket var nam-

net på de gula åkrarna till höger om landsvägen, alltså vid nuvarande fotbollsplatsen. Det här namnet kan vi följa tillbaka till den äldsta markbeskrivningen över området, till året 1565. Namnet är alltså äldre än detta år.

Vad har hänt på denna plats någon gång under medeltiden? Ja, det kan minsann inte frågan om att någon bonde fått näsblod. Att ett helt markområde fått ett så dramatiskt namn som levt kvar under så lång tid måste bero på en våldsam händelse. Här är alltså troligtvis platsen där man i stor mängd brakat samman och haft ihjäl varandra. Tyvärr får vi aldrig reda på vad som hänt. Kanske har de som dödats grävts ner på platsen. Fotbollsspelarna i Kulladal springer alltså omkring på en gammal begravnings- och krigsplats. Ett historiskt perspektiv på nutida kampanda – om än mindre blodigt!

30 dec 2022

Satt och bläddrade i mitt personliga arkiv och hittade denna notis från Kvällsposten år 1971. På 51 år har sannerligen mycket förändrats, inte minst om vi försöker att belysa lite ekonomiska aspekter i ”Malmö, ett historiskt perspektiv”. 600 kronor per månad var då existensminimum. Men som alltid i historiska källor måste en sådan summa ställas mot vad andra saker kostade. Här är några exempel från mitt eget arkiv:

Två år senare, 1973, flyttade min blivande hustru och jag in i en nybyggd lägenhet på Fosiedal i södra Malmö. Vi köpte denna splitter nya bostadsrättslägenhet på 85 kvm för den fantastiska summan av 4500:- och hyran var 650:-/månad. En koll på min första lönelapp som arkeologpraktikant på Malmö Museum för halva juni månad 1970 visade att jag arbetat 93 tim och 30 min och för detta fått totalt 550:-. dvs. 5,88:- i timmen.

Det som mest slår mig är vilka stora skillnader det är nu och då på bopriserna på inköp av nybyggda lägenheter.

31 dec 2022

Så här under nyårsafton kanske man ger bort någon gåva under nyårsfesten. I Riddarsalen på Malmöhus hänger en sådan magnifik nyårsgåva i form av en stor tavla. Otte Krag på Nyborg slott var nyårsafton 1647/1648 bjuden till Christian IV på Fredriksborg slott på Själland. Under festen har antagligen följande samtal utspelat sig:

De två måste ha stått framför porträttet och jag kan tänka mig kungen säga:

”Vad tycker du om mig!”

”Ett underbart porträtt, min kung. Så ståtlig och värdig regent!”

”Du får den!”

Otte tog med sig tavlan till sitt slott Nyborg på Fyn. Här hängde den tills svenske kungen Karl X Gustav stal den 1658 och så hamnade den på ett slott uppe i Västergötland. Den såldes dock på 1980-talet i en antikvitetsaffär i Köpenhamn. Det var min kollega, Malmö Konstmuseums chef Frans Carlsson, som råkade se den när han körde förbi på sin motorcykel. En tung fot på bromsen, motorcykeln parkerades framför fönstret och så steg han in.

Ägaren stirrade förstummad på kunden med hjälm och skinndräkt. Vad hade en ”rokker” i hans affär att göra?

”Hur mycket!”, frågade Frans.

”200.000. Men det finns intressenter”, var det föraktfulla och nedlåtande svaret.

”Tack”, sa Frans, gick ut, startade biken och gled iväg.

Det var i slutet av veckan. Nu började en klappjakt mot tiden. Ett snabbinkallat möte oss chefer emellan på Frans rum på Malmö museer och så var det hela i gång. Hur skaffa fram den väldiga summan till måndagen? Medel från Konstmuseets inköpspott, Malmö stad, Malmö Planteringsförening och Malmö museivänner skrapades i hop på rekordfart. Samtidigt tog vi kontakt med danska museer för att vi skulle vara förvissade om att de inte var med och bjöd i kulisserna. Danskarna hade emellertid inga pengar och man var tacksam om porträttet kunde komma till Malmöhus i stället för att hamna i Amerika.

● **Existensminimum för ensamstående 1971 är 7 200 kr/år (600 kr) månad).**

I en undersökning som nyligen gjorts av Statistiska Centralbyrån har man kommit fram till att en ensamstående person över 67 år i genomsnitt förbrukar 9 134 kronor/år eller 761 kronor i månaden. Pengarna fördelades på följande sätt:

Mat och dryck	2 234
Sprit och tobak	209
Kläder och skor	742
Bostad o värme	2 565
Inventarier, förbrukningsmaterial	584
Resor, bil, post o tel	844
Hygien o hälsovård	508
Rekreation	728
Övrigt	720
Summa kronor/år	9 134

KvP 71.08.26

På måndagen kom samme ”rokker” körande till antikvitetsaffären, tog av hjälmen och frågade:

”Hur mycket var det tavlan kostade?”

”200.000”. Svaret var nu än mera föraktligt.

”Jag tar den.”

Porträttet är målat av den berömde målaren Karel van Mander 1643-1644. I ena hörnet står en text målad, se fotot, som berättar hur kungen nyårsafton 1647/1648 skänkt tavlan till Otte. Christian IV dog två månader senare.

Malmös i särklass märkligaste nyårsgåva hänger fortfarande i Riddarsalen på Malmö museum.

